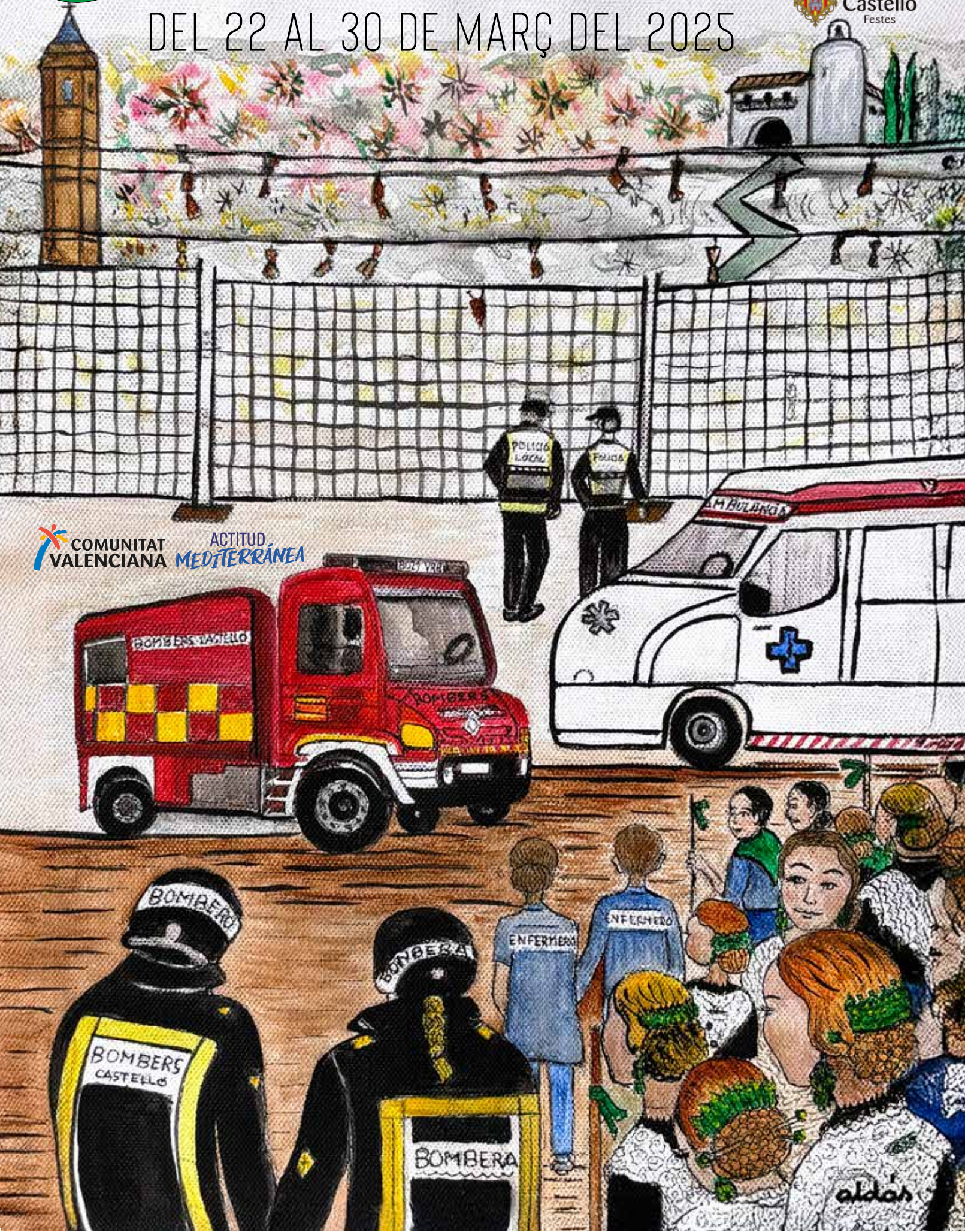

FIRA I FESTES DE LA MAGDALENA

DECLARADES D'INTERÉS TURÍSTIC INTERNACIONAL
DEL 22 AL 30 DE MARÇ DEL 2025

COMUNITAT VALENCIANA ACTITUD MEDITERRÀNEA

SUMARI

Edició: Associació Cultural Gaiata 9 L'Espartera.

Coordinació: Equip de llibret.

Portada: Mari Carmen Aldás i Oliver.

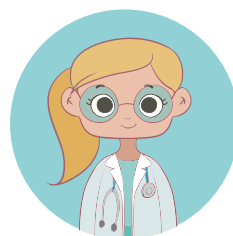
Publicitat: Equip de llibret.

Disseny i maquetació: Imprempta Rosell SL.

Fotografia: Edicions Digitals Muphy i la comissió.

Imprempta: Imprempta Rosell SL.

Dipòsit Legal: CS 100-2025

CODI QR
CANAL YOUTUBE
DEL LLIBRET

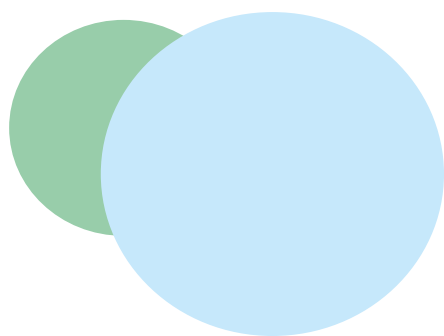

CODI QR
QUIZZ
INTERACTIU

El llibre ha participat en la convocatòria dels premis de la Generalitat per a la promoció de l'ús del valencià de l'any 2025.

La comissió no es fa responsable de les opinions manifestades pels autors dels diferents articles que apareixen publicats en el present llibret, fruit del dret d'opinió i llibertat d'expressió.

La direcció de l'equip de llibret vol demanar disculpes per les possibles errades en l'elaboració de les dades i noms que apareixen en estos fulls.

MAG

Castelló
de la Plana

Fira i Festes de la
Magdalena 2025

(amb dolçaina i tabalet
amb coques i masclatades)

(menjarem confits i dolç
torró i a l'última pujarem)

DAL

Del 22 al 30
de març

(què boniques són les galetes,
lo millor del meu Castelló)

ENA

(perquè la galeta siga el
nostre millor pregó)

Festes d'Interés
Turístic Internacional

ÍNDEX

FIRA I FESTES DE LA MAGDALENA 2025

DEL 22 AL 30 DE MARÇ

FESTES DECLARADES D'INTERÉS TURÍSTIC INTERNACIONAL

INTRODUCCIÓ 4

SALUDES 7

AGERMANAMENTS 23

RECORDS 2024 29

COMISSIÓ I MONUMENTS 35

REPRESENTANTS I CORT D'HONOR 45

ACTES 83

LA NOSTRA PRESENTACIÓ 101

ARTICLES 115

ARTICLE INÈDIT 151

PROGRAMACIÓ 158

AGRAÏMENTS 170

INTRODUCCIÓ

El treball invisible dels servicis de seguretat, emergències i neteja.

Les festes de la ciutat de Castelló són un reflex de la nostra tradició i cultura, i de l'esperit festiu dels seus habitants. Durant els seus 9 dies de festa, Castelló es transforma en un espai de convivència festiva que reuneix milers de persones, locals i visitants, que se submergixen entre el bullici, la germanor, l'esclafit de la pólvora, la llum dels nostres monuments i la música.

Les festes de la Magdalena de Castelló, per la seua estructura i dinamisme, requereixen una organització i planificació que tenen com a objectiu, d'una banda, el desenrotllament de tots els actes protocol·laris i festius, sense deixar absolutament res a l'atzar i, d'altra banda, salvaguardar la seguretat i salubritat de participants, espectadors i espectadores i visitants. Esta part, invisible als ulls dels ciutadans, es realitza abans de començar les festes, igual que les comissions de cada gaiata treballem en el nostre box, construint els monuments que recorreran els carrers de Castelló el Tercer Diumenge de Quaresma en la Desfilada de Gaiates (recentment declarat BIC) i que engalanaren els diferents sectors de la ciutat durant la resta de la setmana.

I quan per fi "ja el dia és arribat", darrere de cada acte, de cada mascletà, desfilada, concert... darrere de cada somriure i en definitiva, darrere de cada u de nosaltres, hi ha un immens esforç d'aquells que treballen incansablement per a garantir que les festes de la Magdalena transcórreguen de manera segura i neta.

El treball dels servicis de seguretat, emergència i neteja, en estos esdeveniments, és moltes vegades invisible per al gran públic. Els i les professionals que integren estos servicis operen en segon pla, des de les primeres hores del matí fins a l'última de la nit, encarregant-se de mantindre l'orde i vetlar per la seguretat, el benestar i la salut de tots els ciutadans i ciutadanes que gaudixen d'estos dies festius. Cada detall és important perquè estos dies no es vegen entelats per accidents, incidents o problemes de qualsevol índole.

Tan esperats dies requereixen un dispositiu especial que abasta des de la gestió d'emergències mèdiques, la constant vigilància i supervisió fins a, per exemple, la ràpida presa de decisions in situ davant situacions imprevistes, passant per la constant mobilització d'elements de seguretat en la via pública i infraestructures i la labor de neteja que manté la ciutat en condicions adequades perquè tots puguem gaudir sense preocupacions. Els recursos humans i materials que mobilitzen els servicis de seguretat, emergència i neteja durant la setmana de la Magdalena són vastos i diversos, i la seua coordinació és clau perquè tot ocorrega segons el que es preveu.

Un exemple d'això són les cavalcades i desfilades, esdeveniments molt esperats que ocupen zones rellevants de la ciutat i que sempre compten amb una gran participació, aglutinant a gran quantitat d'espectadors i espectadores. Són alguns dels esdeveniments que requereixen una planificació minuciosa perquè transcórreguen sense contratemps, i és en estos moments de gran afluència quan la coordinació entre estos servicis cobra una rellevància especial.

També cal destacar la participació d'estos cossos i servicis en actes rellevants de les nostres festes com l'acompanyament de les Reines de les Festes per part de la Policia Local amb l'uniforme de Gala, la participació dels bombers per a penjar la nostra bandera en el Fadri durant l'*Enfarolà*, i la plantilla de brigades i neteja en Magdalena Vítol.

No obstant això, no n'hi ha prou que els equips de seguretat, d'emergència i neteja facen el seu treball amb eficàcia; l'èxit de la setmana de la Magdalena depén també del compromís cívic de cada un dels ciutadans que participen en les festes. Mantindre una actitud respectuosa i responsable no sols és essencial perquè l'ambient siga segur i harmoniós, sinó també per a garantir que l'impacte negatiu de les celebracions als carrers de la ciutat siga el mínim possible.

L'actitud cívica es convertix en un valor imprescindible tant per a evitar situacions de conflicte com per a promoure la cura de l'espai públic. Les festes són moments de trobada i de convivència, i consegüentment, hem de ser conscients que cada un dels nostres actes influeix en el benestar col·lectiu. Evitar actituds violentes o irrespectuoses, respectar les normes de convivència i actuar amb sensatesa en moments de tensió són aspectes fonamentals perquè la seguretat i la pau siguen la tònica de les nostres benvolgudes festes.

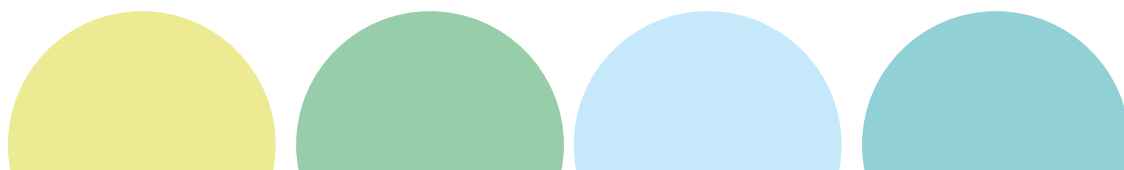
Un altre aspecte important a tindre en compte durant les nostres festes és tractar de minimitzar l'impacte molest en l'entorn, per l'acumulació de residus i deixalles, i evitar problemes d'higiene pública. Per a això, l'ajuntament i les associacions de festes, instal·lem al llarg de la ciutat gran quantitat de banys públics i contenidors, la correcta utilització dels quals contribueix al fet que les àrees públiques no es veguen afectades, i convertix el seu ús no sols en una qüestió de comoditat personal, sinó també de respecte pels altres i per la ciutat de Castelló.

Enguany, la comissió d'esta xicoteta associació, ha volgut plasmar en este llibret, un xicotet homenatge a totes les persones que professionalment i amb dedicació, s'encarreguen del nostre benestar sent presents i no visibles durant les Festes de la Magdalena. Serà a través dels testimoniatges i relats de primera mà que han volgut compartir amb nosaltres, que podrem explorar la labor que realitzen estos equips, moltes vegades desconeguda pel gran públic.

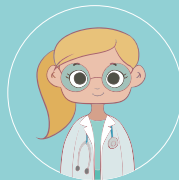
Més enllà dels aspectes logístics, en este llibret també hem volgut fer valdre el compromís humà, la vocació de servici i el treball col·lectiu que permeten que les festes de Castelló siguen, en tots els sentits, "les millors festes del món", perquè sense ells i elles, sense l'esforç de totes i tots estos grans professionals, les festes no podrien aconseguir la seua veritable plenitud. Al llarg de les pàgines que seguixen, descobrirem històries de treball en equip, de compromís i de responsabilitat. És este llibre, per tant, no sols un homenatge als servicis de seguretat, emergència i neteja, sinó també un testimoniatge del treball invisible que permet que les festes de Castelló siguen, com diu el nostre Pregó, "orgull de genealogia".

Només ens queda ja, per a tancar esta introducció, felicitar a totes i tots estos PROFESSIONALS, per la seua dedicació, treball i esforç, als quals retem homenatge i donem visibilitat desitjant que siguen un exemple i un referent per a la societat que tant els necessitem.

Gràcies a tots i totes!

SALUDES

Benvolguts amics i amigues de l'A. C. Gaiata 9 L'Espartera,

És un honor dirigir-me a vosaltres en este any tan especial, en el qual celebrem el 650 aniversari de la Romeria de les Canyes. Esta festivitat, declarada Bé d'Interés Cultural Immaterial en 2017 i complementada en 2024 amb la declaració de la desfilada de les Gaiates com Bé d'Interés Cultural Immaterial, és un símbol de la nostra identitat, història i tradició, amb les dènou comissions que participen en la festa representant aquells gaiatos i fanals amb els quals les i els primers castellonencs van baixar al pla on es va fundar la ciutat. La identificació i salvaguarda de la nostra tradició i cultura com a patrimoni intangible queden així protegides, destacant que, a la Comunitat Valenciana, som exemple pioner en la preservació del patrimoni immaterial gràcies a la Llei 4/1998, d'11 de juny, de la Generalitat Valenciana, del Patrimoni Cultural Valencià.

La Romeria de les Canyes no és només una peregrinació; és un viatge al cor de Castelló, un llibre obert a les seues tradicions que ens recorda els valors de germanor i comunitat que ens definixen. Segons arreplega la Consueta de la Romeria a la Magdalena, des de la seua primerareferènciaen1375,estaromeriahasigut testimoni de la devoció i l'esperit perseverant de castellonenques i castellonencs. Només la I Guerra Mundial, la Guerra Civil i la pandèmia van impedir la seua celebració.

Enguany, en commemorar el 650 aniversari, rendim homenatge a qui ha mantingut viva esta tradició al llarg dels segles. Recordem amb orgull com totes les persones que formen part del nostre avantpassat, recolzades en canyes i guiades per fanals, van descendir del Castell Vell, rememorant el naixement de la ciutat en 1252, després que el rei Jaume I concedira el 8 de setembre de 1251 el permís de trasllat per a la fundació de Castelló en el pla. La Romeria de les Canyes i la desfilada de les Gaiates evoquen els orígens de la nostra ciutat i simbolitzen el seu mite fundacional, atorgant-los un profund valor simbòlic com a expressió de pertinença a la nostra comunitat. La Romeria de les Canyes

és, sens dubte, una celebració de la nostra història i un acte d'afirmació de la nostra identitat col·lectiva.

Vull agrair a tota la comissió de l'A. C. Gaiata 9 L'Espartera la seua dedicació i esforç a mantindre viva esta tradició. La vostra labor és fonamental perquè les futures generacions continuen gaudint i comprenent la importància de les nostres arrels. Des de les persones amb més edat fins als joves, que s'incorporen per primera vegada, continueu celebrant l'herència de les generacions anteriors.

Convide a tota la població a participar amb entusiasme en els actes de la Magdalena 2025, especialment en la Romeria de les Canyes. Que enguany, més que mai, sentim l'orgull de ser part d'esta gran comunitat i celebrem conjuntament la nostra història i les nostres tradicions.

Magdalena, festa plena!

Orgull de genealogia

Les tradicions formen part de la nostra vida. Ens identifiquen i ens reconeixen. Ens unixen i ens enfortixen.

Hui festegem este llegat que és orgull de genealogia per a una de les gaiates més veteranes de la nostra ciutat de Castelló. Esta que ens recorda qui vam ser i ens identifica com a hereues i hereus d'un llegat que ens honra i enorgullix.

L'Espartera tornarà a fer història en estes festes de la Magdalena que estem desitjant compartir. Ho farà amb raons sobrades perquè quan hi ha implicació i compromís, l'esforç es torna goig.

Ho compartirem de la mà de dos dignes representants que aportaran el seu testimoniatge a esta tradició heretada de generació en generació. Perquè el bo s'entrega sense un altre objectiu que donar el millor a les persones a qui volem.

Estic convençuda que Marta Ferrando i Abellán, com a Madrina, i Alba Zajara i Albalate, Madrina Infantil, no donaran treva a una festa que porten en la sang, fruit d'una passió que troba en L'Espartera inspiració. Raquel Tárrega i Castell, al capdavant de la comissió, s'encarregarà que res falle perquè la festa triomfe amb una comissió decidida a fer història.

La nostra terra és gran gràcies a eixa obstinació que vertebrava a la nostra gent. Que fa poderosa una província que té en la festa eixe parèntesi en la rutina. El que busca l'abraç i la trobada, el que gaudix de la conversa i creix amb un valor i un talent innat.

L'allum de les gaiates tornarà a il·luminar-nos.

Rendirem tribut als nostres avantpassats per a reconèixer el seu esforç sembrant el present i somrient al futur.

La música, la pólvora i la festa ja prenen els carrers. És el moment de compartir l'orgull de ser de Castelló, de pertànyer a L'Espartera.

La llum de L'Espartera

Les Festes de la Magdalena són l'ànima de la nostra ciutat, Castelló de la Plana, el batec vibrant que unix el nostre gloriós passat amb el seu il·lusionant futur. En esta ciutat Mediterrània, en esta capital de la Plana, són el símbol que ens recorda anualment que la història continua viva i creix amb nosaltres. Per això, no és tan sols anar de festa sinó que suposen reconèixer la riquesa de la nostra diversitat cultural i així mantindre vives les nostres arrels. El Pregó, la Romeria, l'Encesa, cada un dels elements de la nostra tradició, no sols són manifestacions de la nostra iconografia, sinó també símbols de la nostra herència. Per això en celebrar les nostres festes, no sols retem homenatge a les nostres arrels, sinó que també perpetuem el llegat que ens ha sigut transmés de generació en generació. Una celebració de la vida, també de totes les vides que van ser i seran.

Soc una alcaldessa orgullosa de les seues festes i de tots i cada un dels actes que la conformen. Però, per damunt de tot, em fa sentir especialment feliç que La Magdalena siga una festa per a tots en la qual ningú pot sentir-se foraster. Ser una Festa d'Interés Turístic Internacional representa precisament això, la voluntat d'acollir amb els braços oberts a tot el que arriba, sense importar la seua circumstància o condició. El visitant sap que té una ambaixada en cada una de les nostres 19 gaiates i els veïns de Castelló, la seua pròpia casa. Una casa encesa durant una setmana en la qual no queda lloc per a la foscor, amb una llum tan brillant que pot fer els somnis realitat. La mateixa que es reflectix en els ulls de les vostres Madrines, Marta Ferrando i Alba Zajara, i que té la seua mirada còmplice en la vostra incombustible Presidenta, Raquel Tárrega, i la resta de la comissió.

Hui més que mai encenem el cor de Castelló, perquè la llum de la Magdalena mai s'apaga, sempre continua brillant, il·luminant el nostre camí. En les pròximes pàgines trobem eixe mateix objectiu, el d'un llibret que ens servisca de far en els dies foscos. El meu agraïment per a tots els que ho han fet possible, sé que sou molts i ho heu fet amb gran esforç i dedicació desinteressada. El meu agraïment sincer per tantes coses bones com heu aconseguit ja, això és el que representa la publicació que teniu a les vostres mans. Un testimoniatge de les millors coses que, com representa per al món de la festa i esta ciutat, la Gaiata 9, L'Espartera.

Bones festes de la Magdalena 2025!

NOELIA SELMA I ANDREU

REGIDORA DE FESTES I PRESIDENTA DEL PATRONAT MUNICIPAL DE FESTES

Estimats membres de la Comissió de la Gaiata 9 L'Espartera i veïnes i veïns del sector:

És un veritable plaer per a esta regidora dirigir-me a vosaltres per a reconèixer i celebrar l'esforç i la dedicació que heu demostrat al llarg de l'any a favor de les nostres festes i de les nostres tradicions. Les festes de la Magdalena són una oportunitat única per a connectar el present amb el nostre passat i a aquesta labor que fa mesos que us dediqueu.

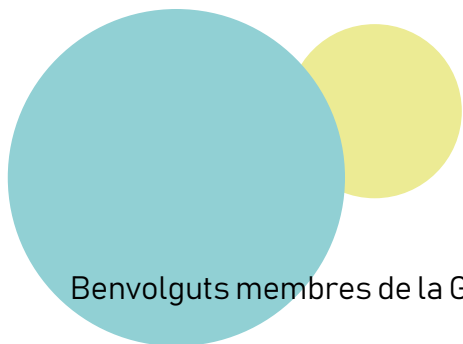
El nom del sector, L'Espartera, evoca la imatge dels antics artesans que treballaven l'espart, una planta que ha sigut fonamental en la història de Castelló. Aquests artesans transformaven l'espart en cordes, cistelles i altres objectes útils, contribuint al desenvolupament econòmic i social de la nostra comunitat. La dedicació i l'esforç d'aquests treballadors són un reflex de l'esperit de treball i compromís que caracteritza als membres de la Gaiata 9.

Vull expressar el meu més sincer agraïment per l'esforç, dedicació i entusiasme en la preparació d'aquestes festes que demostreu any rere any. La vostra iniciativa i el compromís innegociable són el bressol en el qual s'ha anat gestant el monument gaiater. Estic convençuda que la Gaiata 9, una altra vegada, il·luminarà els passos que fem a favor d'aconseguir unes festes cada vegada més brillants.

Desitge que continueu treballant amb la mateixa passió i entrega, i a gaudir de cada moment d'aquestes festes que estan a punt de començar. També us ho mereixeu, vosaltres i el veïnat del sector.

Gràcies, sort i èxits.

Benvolguts membres de la Gaiata 9 L'Espartera,

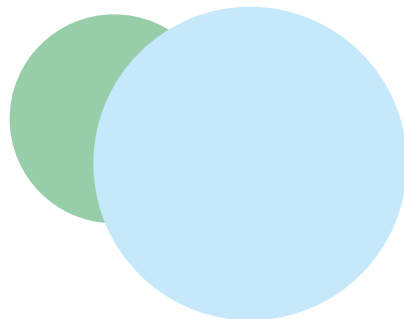
Com a Reina de les Festes, és un plaer adreçar-me a vosaltres en aquest llibre, on vull agrair-vos la vostra dedicació i amor per les nostres festes.

Aquestes festes són per compartir, per celebrar la nostra ciutat i les nostres tradicions amb alegria i entusiasme. Gaudiu d'estos dies amb el cor obert i molta felicitat.

Les nostres festes són el reflex del que som com a ciutat: acollidors, plens de vida i amb un gran sentit per les nostres tradicions. Aquest any, més que mai, és el moment de viure Castelló amb tota la intensitat i passió que ens caracteritza.

Que els nostres cors seguisquen bategant al ritme de les festes i que la nostra ciutat brille com mai en estes dates tan esperades.

Amb tot el meu afecte, Paula.

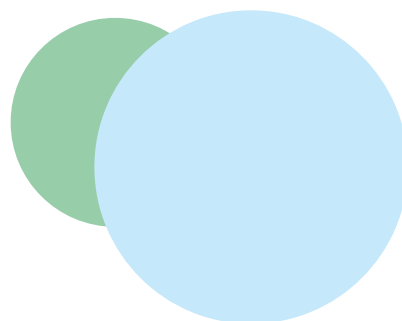

Benvolguda comissió i veïnat de la Gaiata 9 L'Espartera:

Vull aprofitar esta oportunitat per a enviar-vos tot el meu afecte i reconeixement pel vostre incansable treball que contribuïx, any rere any, a mantindre viva la llum que ens identifica i que tant simbolitza per a la nostra ciutat i els nostres orígens, i mostrar així, el profund orgull que em produïx compartir este sentiment amb la vostra comissió i amb tots els xiquets i xiquetes del vostre sector que caminen de la mà d'els seus majors" aprenent i descobrint en cada acte, joc o cançoneta que l'essència de les nostres festes està en allò que som i que ens unix com a poble.

Us anime a gaudir al màxim de les festes, dels seus carrers i les seues gents i compartir la felicitat d'allò que ens unix a tots els castellonencs i castellonenques.

MAGDALENA!

Galart
Fotógrafos

Apleguen les celebracions més emblemàtiques i volgudes de la nostra ciutat: les Festes de la Magdalena a Castelló. Este esdeveniment no sols és una manifestació de la nostra rica cultura i tradicions, sinó que també s'ha convertit en un important motor turístic que atrau visitants de tot arreu.

Les Festes de la Magdalena, declarades d'Interés Turístic Internacional, són una celebració que rendix homenatge a la fundació de Castelló. Durant més d'una setmana, la ciutat es transforma en un vibrant escenari de color, música i alegria. Els carrers s'omplen de vida amb desfilades, concerts, activitats culturals i, per descomptat, les tradicionals Gaiates. És el cas de la Gaiata 9, que continua treballant per fer del seu sector, la millor empremta de tradicions, amb Raquel Tárrega, la seua Presidenta que treballa per fer que les seues Madrines Marta Ferrando i Alba Zajara gaudisquen del millor any i, per descomptat, de la millor setmana festera.

El turisme durant estes festes és un fenomen que no sols beneficia a l'economia local, sinó que també permet, a qui ens visita, submergir-se en l'essència de Castelló. Qui ens visita per turisme té l'oportunitat d'experimentar de primera mà les nostres tradicions, gaudir de la gastronomia local, com la famosa paella, el *ximo* i els dolços típics, i participar en activitats que reflectixen la nostra identitat mediterrània.

És important destacar que el turisme durant les Festes de la Magdalena no sols es tracta d'atraure visitants, sinó de crear un ambient de convivència i celebració. L'hospitalitat de castellonenques i castellonencs és un segell distintiu de la nostra cultura, i ens enorgullix compartir les nostres tradicions amb qui ve a gaudir d'esta festa.

Vos esperem a les millors festes del món!

SERGIO TOLEDO I LLORENS

REGIDOR D'ACCIÓ DE GOVERN, URBANISME I SERVEIS PÚBLICS
PRIMER TINENT ALCALDE DEL DISTRICTE EST

És un honor poder dirigir-me tant a la comissió com al veïnat del sector de la Gaiata 9 L'Espartera, en un llibret tan especial com este. A la Gaiata 9 m'unixen moltes coses: en primer lloc, l'amor per les nostres festes i pel seu major símbol, la gaiata, però també el fet de ser el tinent d'Alcaldia del Districte Est, que m'ha permés poder conèixer en profunditat la seua excel·lent comissió i les seues ganes de crear monuments i organitzar una setmana a l'altura del sector.

Enguany la comissió de L'Espartera ha decidit dedicar part d'este llibret als centenars de veïns i veïnes que treballen perquè la resta puguem gaudir d'unes festes segures, on tot estiga llest per a cada acte, i perquè la ciutat comence el dia impecable després de les llargues nits magdaleneres.

Cal destacar el treball de les excel·lents Brigades Municipals, que redoblen esforços esta setmana i la setmana prèvia i posterior perquè la ciutat puga gaudir de cada un dels actes i que després de Magdalena tot torne a la normalitat com més prompte possible; de les empreses concessionàries de serveis com el de neteja viària i recollida de residus, o del servei sanitari, que s'implica al màxim amb serveis extraordinaris per a fer possible la setmana gran. Tampoc podem oblidar la labor de l'Àrea de Seguretat, amb la Policia Local, Protecció Civil i el Servei de Prevenció i Extinció d'Incendis, coordinats amb la Policia Nacional i la Guàrdia Civil, i el treball que es desenvolupa en els nostres benvolguts Hospitals, el Provincial i el General, ple de professionals que treballen per a garantir que tots estiguem segurs mentre gaudim de les nostres festes fundacionals. Un treball silenciós, però indispensable de molts castellonencs i castellonenques que viuen les festes d'una altra manera per i per a tota la població.

Vull felicitar la junta directiva de la Gaiata 9 i especialment el seu equip del llibret per haver tingut esta idea que posa en valor tot este treball que donem per fet i sense el qual no tindríem

Magdalena. Gràcies per recordar-vos de totes les persones que formen estos serveis.

La Magdalena 2025 serà especial perquè em consta la gran faena que està realitzant la Presidenta de la Gaiata, Raquel, amb tota la comissió, perquè esta setmana siga inoblidable per a Marta i Alba, que ostenten el càrrec de Madrines del sector.

Visquem estes festes amb l'orgull de genealogia que ens dona ser hereus de la tradició de les nostres festes fundacionals, dels nostres costums i de les nostres tradicions. Gaudim d'una ciutat moderna que mira al futur amb l'ambició per ser cada vegada un millor lloc on viure i amb la il·lusió de mantindre sempre encesa la llum de les nostres gaiates com el major símbol de la nostra fundació. Això només és possible amb el treball i les ganes de castellonencs i castellonenques com els que formen esta gran comissió.

MAGDALENA, FESTA PLENA!

Benvolguda comissió de la Gaiata 9 L'Espartera,

És un veritable plaer dirigir-me a vosaltres a través d'este llibret que, en esta ocasió, heu volgut dedicar als diferents servicis públics de Castelló de la Plana. Esta dedicatòria és un gest que enaltix el vostre compromís amb la nostra ciutat i que valora la imprescindible labor de tots aquells i aquelles que, dia rere dia i especialment durant les festes de la Magdalena, treballen perquè es puga gaudir de la nostra tradició de manera segura i ordenada.

Les festes de la Magdalena són, sens dubte, el cor de la nostra ciutat. Declarades d'Interés Turístic Internacional, estes celebracions ens recorden cada any les nostres arrels, el nostre esperit de superació i la unió que caracteritza a castellonenques i castellonencs. Són dies en què la música, la pólvora, les tradicions i l'alegria desborden els nostres carrers i ens conviden a sentir un gran orgull pel nostre Castelló.

Dins d'esta gran festa, les gaiates són el símbol per excel·lència. La seua llum, sempre brillant i evocadora, representa el camí recorregut des de les nostres humils arrels fins a la ciutat que hui coneixem i estimem. Cada gaiata és una peça única de la nostra història, i especialment, la Gaiata 9 L'Espartera destaca pel seu arrelament, la seua passió i el seu paper en la preservació de la nostra identitat.

La vostra història, el vostre esforç i el vostre amor per Castelló són un reflex del caràcter de la nostra gent. Enguany, la vostra decisió de dedicar el llibret als servicis públics que exercixen un paper crucial durant les festes és un reconeixement que vull agrair profundament. Els equips de seguretat, emergències, salut pública i servicis municipals són els pilars invisibles que fan

possible que cada jornada de la Magdalena transcórrega amb l'alegria i l'esplendor que coneixem. Gràcies a la seua entrega i professionalitat, Castelló pot viure estes celebracions amb orgull i tranquil·litat. Vos anime a continuar treballant amb el mateix entusiasme i dedicació que sempre heu demostrat. La Magdalena 2025 serà, sens dubte, una celebració inoblidable, i estic segur que, una vegada més, la Gaiata 9 L'Espartera brillarà amb llum pròpia, com un far de les nostres tradicions i de la nostra història compartida.

Rebeu una afectuosa salutació i el meu més sincer reconeixement per la vostra labor. Com a regidor de Seguretat i Emergències, reitere el meu compromís de continuar treballant perquè les nostres festes continuen sent una font d'orgull i alegria per a tots i totes en Castelló.

Magdalena... *Víto!*

JOSÉ ANTONIO LLEÓ I RUBIO

PRESIDENT DE LA FEDERACIÓ GESTORA DE GAIATES

Benvolguda comissió i veïnat del sector de la Gaiata 9:

És un honor dirigir-me a vosaltres a través d'este llibre que amb tanta estima heu preparat per a celebrar les nostres benvolgudes festes de la Magdalena. Enguany, vull ressaltar la importància vital que tenen les comissions de sector en l'organització i el desenrotllament de les nostres festes. Són el cor de la nostra tradició, unint a la comunitat i fomentant l'esperit de col·laboració i alegria que caracteritza a les nostres celebracions.

Vull desitjar a tota la comissió i a les seues Madrines Marta i Alba, una feliç setmana de festes. Que cada moment estiga ple d'alegria i satisfacció, i que puguem gaudir de la màgia que ens brinda la Magdalena. A més, vull felicitar especialment a la vostra Presidenta Raquel per la seua dedicació i esforç incansable al llarg de l'any.

Anime a tot el veïnat del sector a col·laborar amb la Gaiata i a participar en els actes organitzats, la seua implicació és clau per a mantindre viva la nostra tradició i fer d'estes festes un esdeveniment encara més especial.

Visca la Gaiata 9 i visca la Magdalena!

Amb afecte.

PEPE BELTRÁN I BACAS

PRESIDENT DE LA FEDERACIÓ DE COLLES DE CASTELLÓ

Les tradicions són l'adhesiu que manté unit els diferents estrats de la nostra societat. Un poble és tan fort com la unió dels seus ciutadans, dones i hòmens que per damunt de les diferències que els separen compartixen història i costums.

És per eixe motiu, que la celebració cada any de les festes fundacionals de la nostra ciutat són i han de ser sempre, el fidel reflex d'una població forta i unida que preserve les nostres tradicions, els nostres símbols, la nostra cultura, orígens i tradicions que ens definixen com a poble.

Castelló de la Plana és l'exemple de com durant els nou dies que duren les Festes de la Magdalena la ciutat sencera es bolca a recordar la fundació de la nostra ciutat i es tira al carrer a celebrar "que ja el dia és arribat".

Unes festes en les quals la ciutadania sencera ix als nostres carrers per a celebrar els molts actes que se celebren, per a gaudir i compartir cada moment de la setmana més especial de l'any per a la nostra ciutat, on cada acte preparat fa vibrar a participants i assistents amb la música, representacions, la pólvora i els símbols de la nostra ciutat i les nostres festes.

Però per a preparar cada acte, hi ha moltes persones que treballem durant tot l'any perquè eixos nou dies siguen inoblidables tant per al veïnat de Castelló com per a qui ens visite. Persones que des dels molts àmbits i col·lectius feters que hi ha a la nostra ciutat, treballem sense descans per amor a les nostres festes i tradicions de manera altruista per al goig de totes i tots.

Des de la Federació de Colles i des de les diferents comissions de sector sabem molt

bé l'esforç i el temps que dediquem en pro de les nostres festes, les fundacionals i també durant la resta de l'any. I a més, tenim la sort de poder compartir molts d'estos conjuntament, Colles i Gaiates, Gaiates i Colles unides en benefici comú, per a continuar donant el millor de nosaltres perquè cada any, castellonenques i castellonencs puguem sentir l'orgull de tindre "les millors festes del món".

Per tot això, des d'estes línies que m'oferix la comissió per a poder dirigir-me a la totalitat del sector, vull demanar-los que continuen donant-nos suport, i dir-los que continuarem treballant sense descans per la nostra ciutat, per Castelló, col·laborant per a continuar millorant dia a dia perquè continuem gaudint de les nostres benllogudes festes.

Els desitge que gaudisquen d'unes magnífiques Festes de la Magdalena 2025!

RAQUEL TÁRREGA I CASTELL

PRESIDENTA DE LA GAIATA 9 L'ESPARTERA

Com a presidenta de la Gaiata 9 L'Espartera, sent el gran orgull de poder, un any més, dedicar unes paraules a totes aquelles persones que participen d'alguna manera en les nostres festes, col·laboren en elles o simplement mostren el seu interès i gaudixen d'elles.

Estem a punt d'entrar de ple en la setmana de la Magdalena, nou dies intensos de festa on reviuem els nostres orígens, tradicions i costums. Omplirem la ciutat amb la llum dels monuments, l'esclat de les *mascletaes*, l'alegria de la música i el sentiment de germanor que sentim amb la calor del veïnat de Castelló als carrers.

En esta edició, els nostres monuments desfilaran per primera vegada com BIC, un reconeixement que protegeix el nostre element identificador més preuat i que els castelloners i castelleres anhelàvem des de fa temps.

També eixirem al carrer en estes festes tenint al nostre estimat *Glorioso* en segona divisió, que després d'un gran treball s'ha vist recompensat amb l'ascens i gaudix d'estar posicionat a la part alta de la taula. Enhorabona a l'equip i a tota l'afició que encara l'estem celebrant. PPO!!!

Però si hi ha alguna cosa a celebrar en este mes tan significatiu per a valencians i valencianes, és precisament això, que som d'ací. Al llarg de la història la nostra comunitat ha passat per diferents situacions desagradables, a quina d'elles més difícil i amarga. Una vegada més hem tirat dels nostres llaços d'unió demostrant que sempre ens unirà l'origen i el sentiment de germanor. Difícil situació la dels nostres germans i germanes de València, que han comptat amb el suport de tota Espanya i com no, de moltes associacions com la nostra que hem organitzat recollida de roba, aliments, medicaments, llibres... en un intent

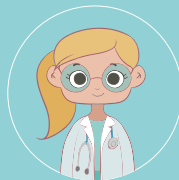

de pal·liar esta dramàtica situació que, desgraciadament, no es podrà resoldre tan ràpidament com ens agradaria i que també a nosaltres ens afecta d'alguna manera. En el món de la festa gran quantitat d'empreses i proveïdors s'han vist afectats al costat de les seues plantilles i famílies i els desitgem una ràpida recuperació de la normalitat i una vida, com a mínim, igual a la que tenien abans del 29 d'octubre de 2024.

Per a tots ells, per als nostres veïns i veïnes, comissió, persones associades i col·laboradores, a més de per a les forces de seguretat i servicis especials, als quals va dedicat este llibret per la seua labor dins de les festes, van dirigides estes breus paraules acompanyades d'un gran desig que estes festes de la Magdalena 2025 siguen inoblidables per a vosaltres i nosaltres i ens aporten la llum que tant necessitem.

Magdalena Vítol!

AGERMANAMENTS

REINES DE LES FESTES PATRONALS

ALBA
PORTOLÉS I IBAÑEZ
Reina 2024

ANA PAULA
MORALES I GARAY
Reina infantil 2024

FOGUERA PASSEIG DE GÓMIZ

LOLA INIESTA I MIRALLES
Bellea Infantil 2025

PEPA INIESTA I MIRALLES
Dama Infantil

ELISABETH BUSTOS I RAMOS
Bellea 2025

VERA COLÓN I FERNÁNDEZ
Dama

FALLA PLAÇA CHICHARRO

ADRIÁN CUADROS I LÓPEZ
President de la Gestora

VEGA PANS I FRANCISCO
LUCÍA OLIVAS I FELIS
Presidentes Infantils

CLARA MUNDINA I MARMANEU
Fallera de la Cort d'Honor

ANDREA DOLZ I TORNADOR
Fallera de la Cort d'Honor

FALLA INDÚSTRIA - SANTS JUST I PASTOR

ALEXANDRO SIMÓN I RIVAS
President 2025

CLARA SALCEDO I MEDINA
Fallera Major 2024

HÉCTOR RIERA I SAIZ
President Infantil 2025

DANIELA RUANO I MARTÍNEZ
Fallera Major Infantil 2024

RECORDS 2024

Hola a tots i totes!

Em trobe un poc rara, ací asseguda amb un boli a la mà i un paper en blanc davant, i sent una mescla d'emocions que ni vos imagineu: alegria, nostàlgia, nervis i, bé, una miqueta de vergonya també. Hui és el dia de despedir-me com a Madrina Infantil de la Gaiata 9, i encara que porte donant-li voltes al meu cap des de fa dies, vos vaig avisant... això d'escriure sense perdre el fil és més difícil del que sembla.

Si tanque els ulls, puc recordar el primer dia com a Madrina Infantil de la meua volguda Gaiata 9. El primer que vaig fer va ser córrer a l'espill i practicar el meu "somriure de madrina", perquè clar, tots i totes sabem que una Madrina ha de saber somriure en qualsevol moment. La meua mare em deia: "Relaxa la cara, que sembles un anunci!". I en eixe moment vaig començar a adonar-me del que anava a ser esta aventura: una experiència plena de riures, aprenentatge i, sobretot, molta il·lusió.

I és que, com ja vaig dir en el meu saluda, ser Madrina Infantil és molt més que posar-se el vestit de castellanera, portar les ones perfectes i saludar amb un somriure impecable. És representar a la teua Gaiata, sentir-se part d'una tradició que unix a tot

Castelló i, per damunt de tot, aprendre a viure cada instant al màxim, fins i tot quan els dies són llargs i els peus comencen a fer mal després d'hores d'actes. Perquè, us dic una cosa, si hi ha alguna cosa que m'han repetit centenars de vegades i del que jo no era del tot conscient, és que això passa molt ràpidament... tan ràpid que, en un tancar i obrir d'ulls, m'estic despedint d'este meravellós 2024.

2024, quin any més intens! Al meu cap acudixen centenars de records i moments, de nervis, de presses... Però com no us ho puc contar tot (m'ha dit la meua mare que no escriga una novel·la, que ja tenim bastants articles en el llibret), vos faig un resum ràpid de com ha sigut l'any.

Recorde amb especial carinyo les visites a les meues modistes, Fina i Mari, i a la meua perruquera, Irene, totes tres sempre es preocupaven que anara radiant i em feien sentir molt bé quan les forces flaquejaven. Seguim amb el "**Matadero**" on ens ajuntàvem Madrines i Presidents Infantils per a jugar i anàvem de box en box buscant a més xiquets i xiquetes amb qui compartir eixes estones divertides. Vos jure que estava desitjant que arribara el divendres per a passar-me la nit sencera donant voltes pels boxs amb les meues amigues i amics, entre pintures, suro, fustes i cables els jocs eren més divertits.

També recorde especialment tots els actes d'entre setmana i els dissabtes de Palau, en els quals, a on sense adonar-te es feien les 3 del matí i ens començaven a cridar a tots per a anar-nos-en a casa (confesse que alguna vegada m'he amagat en el bany amb altres madrines per a no anar-me'n tan "prompte").

Un moment molt bonic va ser el bateig de gaiates, quan vaig poder contemplar el meu monument en tota la seua esplendor i em van deixar, per fi, veure les vidrieries que Pili havia dibuixat i pintat amb tant de carinyo. Vos

jure que tenien tots els elements que contenen la història de la meua vida, les coses que vull i que em fan sentir tan bé: el CD Castelló, la Romeria de les Canyes, La Magdalena, La Mare de Déu del Lledó...

Quasi sense adonar-me, entre presses i riures, va arribar la meua setmana preferida de l'any: Magdalena 2024. Eixos 9 dies van ser un somni fet realitat, encara que també vos he de confessar que va ser una setmana molt dura, plena de carreres, actes, canvis de roba... No tot ha sigut perfecte. Va haver dies en què em sentia esgotada, en els quals el vestit pesava com si portara damunt un sac de pedres i el cansament em feia dubtar de mi mateixa. Però cada vegada que veia les cares de la meua comissió, tot valia la pena. M'adonava que estava vivint una cosa única, una que recordaré sempre amb un somriure. Ací és on he de detindre'm un moment per a parlar de dos persones que han sigut absolutament imprescindibles en esta aventura: Raquel, la nostra Presidenta, és una d'elles. Si enguany ha sigut una muntanya russa d'emocions, Raquel ha sigut el meu cinturó de seguretat. És difícil expressar amb paraules tot el que ha fet per mi. Ha sigut com una segona mare, sempre atenta al fet que estiguera bé, al fet que no em faltara res i, sobretot, al fet que gaudira de cada moment.

La meua altra persona imprescindible en este cicle, ha sigut la nostra Madrina per a la Magdalena 2025. Marta és d'eixes persones que t'ensenyen sense dir-ho, que et donen suport sense demanar res a canvi i que són amb tu fins i tot en els moments més complicats.

Des d'ací vull donar-li les gràcies a les meues dos companyes de viatge, Raquel i Marta; perquè la seua paciència, el seu carinyo i la seua dedicació han sigut fonamentals perquè jo poguera complir amb el meu paper com a Madrina Infantil. Gràcies per ser les meues guies, els meus suports i, en més d'una ocasió, els meus salvavides quan els nervis o el cansament em superaven.

Per descomptat, també vull parlar de la nostra comissió, perquè això no és un treball d'una sola persona. La Gaiata 9 és una família en tota regla, i durant este any l'he comprovat

més que mai. Cada acte, cada celebració, cada xicotet detall que feia que tot isquera perfecte, portava darrere l'esforç d'un equip increïble. Des de jóvens a majors, cada u ha posat el seu granet d'arena perquè enguany fora inoblidable.

Diuen que el més bo arriba a la seua fi, però quan mire cap arrere en este any com a Madrina Infantil de la Gaiata 9 L'Espartera, m'adone que el que realment arriba al final són les etapes, no els records ni les emocions que hem viscut conjuntament. Així que ací estic, acomiadant-me d'esta experiència tan intensa, amb sentiments oposats de gratitud i, per què no dir-ho, amb un poc d'alleujament també (sí, vos ho confesse).

Hui, al despedir-me, m'emporte molt més del que deixe arrere. M'emporte records que duraran tota la vida; amics i amigues que s'han convertit en família i un amor encara més gran per Castelló i per les nostres festes. A Alba, la nostra Madrina Infantil 2025, li dic això: prepara't per a viure un any únic. Hi haurà moments de cansament, sí, però també hi haurà instants de pura màgia que faran que tot valga la pena. Compta amb mi per a estar al teu costat i acompanyar-te quan ja no pugues més.

Gràcies a qui heu sigut ací, heu fet que esta experiència siga tan especial. Gràcies a la meua Gaiata, a Raquel, a la meua comissió i a la meua família. Hui tanque este capítol amb el meu somriure enorme de "madrina" que tantes vegades vaig practicar davant de l'espill.

Fins sempre, L'Espartera! Vos vull!

COMISSIÓ I MONUMENTS

Presidenta

Raquel Tárrega i Castell

Vicepresidenta

Pilar Abellán i Felip

Tresorera

Verónica Martí i Matos

Secretaria

Vanesa Álvarez i Morais

Contador

Luís Miguel Cabeza de Vaca i Cepero

Vocals

Jon Andoni Algorta i Ruedas

Diego Caudet i Vilar

Madrina Infantil

Alba Zajara i Albalate

Gaiatera d'Honor Infantil

Gabriela Piñero i Álvarez

Dames d'Honor Infantil

Manuela Vilarrocha i Fabra

Olivia Mateu i Albalate

Martina González i Beltrán

Olivia Gándara i Andreu

Alexia Pinzón i Beltrán

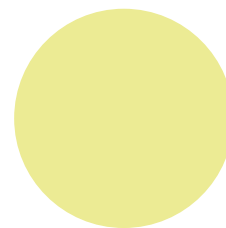
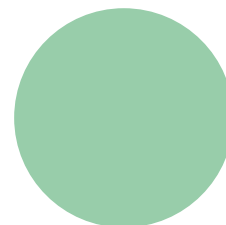
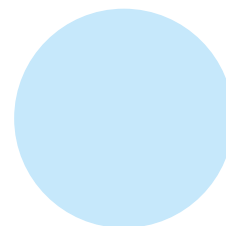
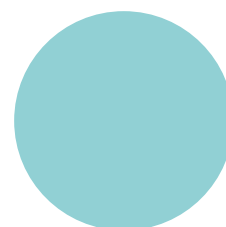
Aitana Gándara i Andreu

Acompanyants infantils

Daniel Piñero i Álvarez

Gorka Algorta i Martí

Mario Vilarrocha i Fabra

Madrina

Marta Ferrando i Abellán

Dama d'Honor

Sandra Cabeza i Tárrega

Acompanyant

Juanjo Segura i Marco

Portaestands

Jon Andoni Algorta i Ruedas

Asier Algorta i Martí

Col·laboradora

Lidia Bellés i Cheza

Comissió Infantil

Pablo de Paco i Tárrega

Beatriz de Paco i Tárrega

Omar Zajara i Albalade

Comissió

Luis Ferrando i Conde

Rebeca Tárrega i Castell

Silvia Fabra i Aranda

Marina Andreu i Camañes

Carlos Vilarrocha i Gonzalbo

David Piñero i Jiménez

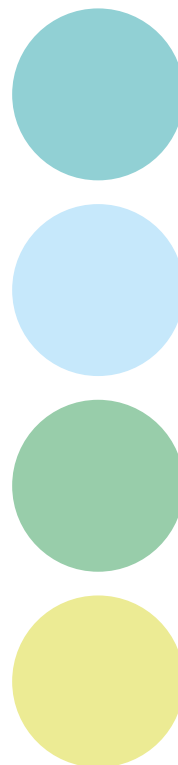
María Beltrán i Posilio

María Pilar Marco i Badal

Comissionats d'Honor

Natividad Samper i Siurana

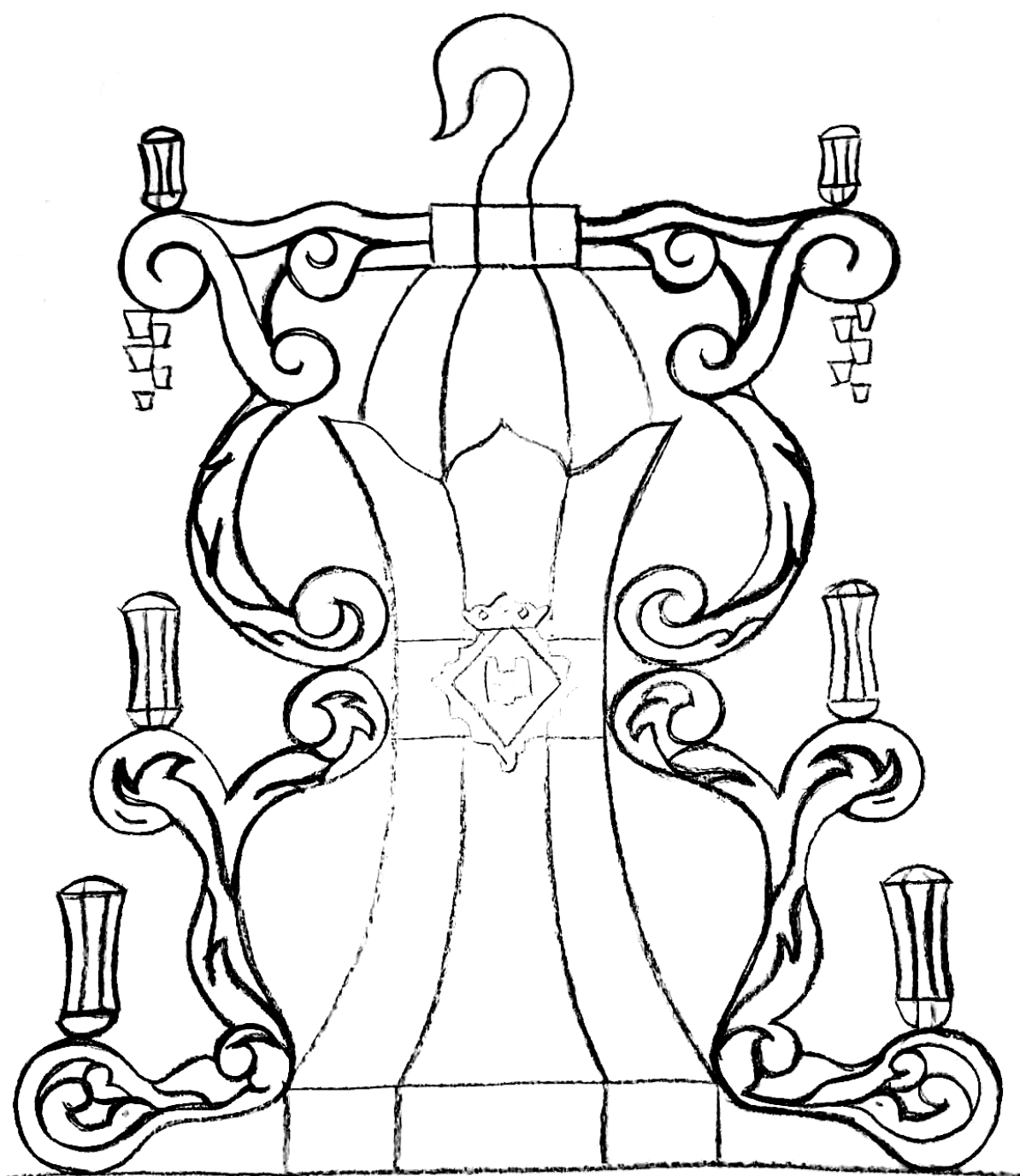
Toni Castell i Bernat

ESBÓS - LABORS DE TRADICIÓ

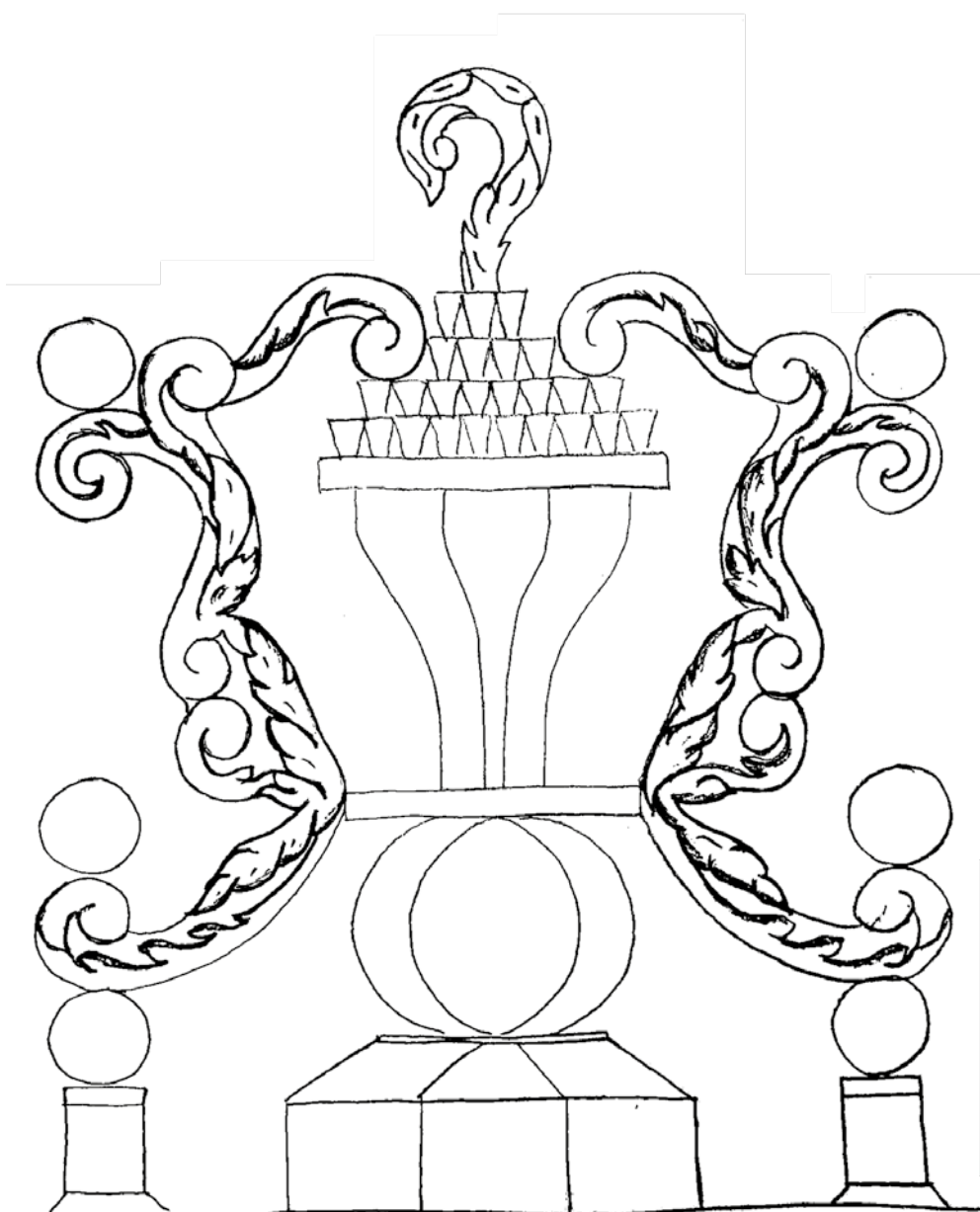
ARTISTES: LA COMISSIÓ

ESBÓS INFANTIL - UNIVERS INFANTIL

ARTISTES: LA COMISSIÓ

LLUM ANTIGA - GAIATA DE MÀ

ARTISTES: LA COMISSIÓ

HIMNE DE L'ESPARTERA

LLETRA: VICENT JAUME ALMELA I EIXAU

MÚSICA: XIMO FABREGAT I RIPOLLÉS

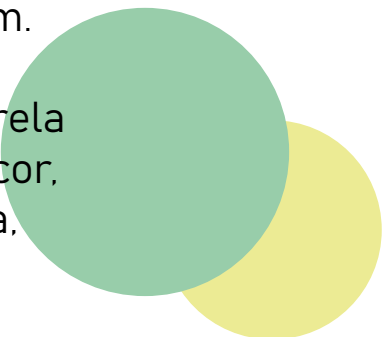
Un esclat de germania
cada any viu la Ciutat
en arribar la Festa Plena
sons de dolçaina i tabal.

Les Madrines ja desfilen
el mirar ple d'il·lusió,
espardenyetes de cànem
són el símbol del sector.

Plens camins de romeria
a la blanca ermita anem
amb el rotllo i la canya
el passat recordarem.

Gaiata, nou, l'Espartera,
luminosa tradició
en la nostra Magdalena
el teu cant és Castelló.

Plens camins de romeria
a la blanca ermita anem
amb el rotllo i la canya
el passat recordarem.

Un vell sentiment s'arrela
al bell mig del nostre cor,
el Pregó, la Romeria,
i l'ofrena de Lledó.

Guió

GAIATA 9 (L'Espartera)

V.Jaume Almela i Eixau

Ximo Fabregat Ripollés

Andante moderato $\text{♩} = 100$

9 Ebm F Bb7

17 Abm Bb7 Ebm Abm6 Bb7 Ebm Ebm

25 Bb7 Abm7 Bb7 Ebm

33 F Abm Bb7 Ebm7

41 Cb Bb7 Abm7 Bb7 Eb

49 Eb Eb Bb7

Un es clat de ger ma ni a ca da any viu la Ciu tat

en a rri bar la Fes ta Ple na sons de dolça ina i ta bal

Les Ma dri nes ja des fi len el mi rar ple d'il lu sió

es par den ye tes de cà nem són el sím bol del sec tor

Pels ca mins de ro me ri i a la blan ca ermi ta anem

2

Guió

57 Fm7 Bb7 Eb

65 Eb Eb Eb7 Abm7

73 Abm Ebm Bb7 Eb Eb

81 Bb7 Ebm F Bb7 Abm

90 Bb7 Ebm Abm Bb7 Eb Eb Eb Eb

99 Eb Abm Abm7 $\text{Cbm}^{(6)}$ Bb7 Ebm

107 Cb Bb7 Bb7 Bbsus4 Ebm

amb el rot llo i la can a ya el pas sat re cor da rem

Ga i ta nou, l'Es par te e ra llu mi no sa tra di ció

en la nos tra Mag da le na el teu cant és Cas te lló

Un bell sen ti ment s'a rre la al bell mig del nos tre cor

calando Tempo I

el Pre gó, la Ro me ri a i l'o fre na de Lle dó

REPRESENTANTS I CORT D'HONOR

ALBA ZAJARA I ALBALATE

MADRINA INFANTIL 2025

Estimades amigues i amics de la Gaiata 9 L'Espartera:

Com ja sabreu, este any tinc l'honor i l'immens privilegi de ser la representant de tots els xiquets i xiquetes del nostre sector. Ho faré amb tota la meua estima, dedicació i, sobretot, amb l'orgull de formar part d'esta gran família que sou vosaltres, L'Espartera.

Em presente: soc Alba Zajara Albalate, tinc 10 anys i estic cursant cinqué de primària al col·legi públic CEIP Ejército. Vaig nèixer a Castelló el 14 d'abril de 2014, una ciutat que m'ha vist créixer i que m'ha ensenyat a estimar les nostres festes des de ben menuda.

Sempre he sigut una xiqueta inquieta, amb moltes ganes de descobrir el món. M'encanta patinar, també gaudisc molt quan isc en bici, pedalant per camins envoltats d'arbres i sentint el vent fresc acariciar-me la cara i la llibertat de córrer pels camins del nostre entorn.

Ara que he anat creixent, he descobert altres aficions que també formen part de mi. Maquillar-me per exemple s'ha convertit en una forma d'expressar la meua creativitat.

Ballar és una altra de les meues grans passions; sentir la música i deixar que el cos es moga lliurement em fa sentir viva i plena d'alegria.

A més, compartir moments amb les meues amigues és una part essencial de la meua vida. Junes, ens divertim gravant TikToks, inventant coreografies i rient sense parar. És meravellós com unes quantes hores poden convertir-se en records inesborrables, plens de somriures i complicitat.

Somiar és una part molt important de la vida, i jo tinc un somni ben clar: m'agradaria ser cirurgiana quan siga major. M'agradaria ajudar a curar les persones que ho necessiten, posar un somriure allà on hi ha dolor. Sé que per a aconseguir-ho he d'estudiar molt i esforçar-me, però estic disposada a donar el millor de mi mateixa per fer realitat este somni.

Les nostres festes són una part essencial de qui soc, un vincle que m'unix a la història, a la tradició i a la gent que estime. Des de ben menuda, he viscut cada acte amb una emoció indescriptible, com si cada instant em parlara d'allò que ens fa únics com a poble.

Però si hi ha dos moments que portaré sempre al meu cor, són la imposició de bandes i el meu nomenament com a Madrina Infantil. Recorde perfectament aquell instant màgic, quan vaig entendre que representar-vos seria un honor i, al mateix temps, una responsabilitat preciosa. Sentir el pes simbòlic de la banda sobre els meus muscles va fer que m'adonara que estava formant part d'alguna cosa molt gran. És un compromís que accepte amb orgull i amb la promesa de donar el millor de mi mateixa este any tan especial.

Un any que serà inoblidable, perquè el viuré amb vosaltres, la meua comissió de la Gaiata 9. Seran unes festes plenes de màgia, emoció i moments compartits per la comissió sencera,

unida per l'esperit i l'amor per la nostra Gaiata. Som una comissió menuda, però el nostre cor és immens, ple de sentiment i tradició.

No puc acabar sense dedicar un espai especial per a mostrar el meu agraïment més sincer, en primer lloc, a la nostra Presidenta Raquel. Ella ha sigut una inspiració constant, amb la seua dedicació infatigable i la seua manera de liderar amb el cor, m'ha ensenyat que l'amor per allò que fem és el que realment marca la diferència. Gràcies, Raquel, per fer que em senta part d'esta gran família gaiatera i per transmetre'm el valor de treballar amb passió.

També vull donar les gràcies a la nostra Madrina, Marta amb qui he compartit moments que guardaré per sempre al meu cor. La seua companyia ha sigut immillorable, sempre disposada a oferir-me un somriure, un consell o un gest d'afecte. Gràcies, Marta, per ser una amiga i un exemple. És un privilegi que les nostres històries s'entrellacen en un any tan important per a les dos. Sense vosaltres, este camí no seria el mateix.

No podria oblidar-me tampoc de la nostra gran família gaiatera, un grup de persones meravelloses que pel seu esforç i dedicació, són un exemple de com l'amor per la tradició pot moure muntanyes. Cada detall, cada preparatiu, reflectix la passió que poseu

en fer de la Gaiata 9 L'Espartera un símbol d'unitat, sentiment i orgull. Gràcies per ensenyar-me que, amb la nostra unió, tenim la capacitat de fer grans coses.

Finalment, vull dedicar unes paraules molt especials a Gorka que cada dissabte, ballant amb mi el "Rotllo i Canya", em recorde que la nostra cultura i les nostres arrels són un tresor que hem de cuidar i preservar. Ballar amb tu és un recordatori de la connexió amb la música, amb la tradició i amb tot allò que ens fa especials. Gràcies, per compartir amb mi estos moments i fer que cada ball siga ple d'alegria i complicitat.

Este agraïment no és només per allò que heu fet, sinó per com ho heu fet: amb amor, amb entrega i amb un esperit que em recorda constantment que formar part d'esta família gaiatera és un privilegi immens. Fem que les nostres festes siguen molt més que un esdeveniment; les convertim en un patrimoni viu que portarem sempre al cor. Gràcies, de tot cor, per fer este camí tan especial.

Amb tot el meu afecte i emoció, em prepare per a viure este any com a Madrina Infantil de la Gaiata 9 L'Espartera. Estic segura que farem que estes festes siguen úniques i inoblidables.

Visca Castelló i visca la Magdalena!
Amb tot el meu afecte, Alba.

ALBA ZAJARA I ALBALATE

MADRINA INFANTIL 2025

Alba gentil madrina
perfum de la blanca flor
en vindre la Magdalena
de goig és plena ton cor.

Amb la canya eres romera
pels camins de la il·lusió
de poder honorar ta terra
amb festeig de tradició.

Ta mirada s'il·lumina
amb la llum de la gaiata
on batega l'alegria
festívola que t'acompanya.

Gaudeix de la Festa Plena
comboiant el teu sector
que al recer de l'Espartera
Magdalena és Castelló.

Vicent Jaume Almela i Eixau

Muphy

PREGÓ INFANTIL

VICENT PAU I SERRA

L'Alcalde de Castelló,
per mig d'este pregoner,
vol fer al poble saber,
que hem complit la tradició.
Feta ja l'obligació,
ara la nostra ciutat
es farà tota un esclat
de festes i de cançons,
sense més imposicions
que les son d'obligat.
Castelló no oblidarà
els xiquets en Magdalena
perquè son memòria plena
d'històries per al demà.
I esta festa és la que ens fa
comprendre en una setmana
que son d'arrel valenciana
i d'empelt casteller:
"Set dies per a saber
que som els fills de la Plana"
Els xiquets son poble ja.

Som el futur i esperança
d'un Castelló que hui avança
i que ningú pararà.
Som la força que farà
de Castelló la Ciutat
en la que tots hem somniat.
som els que tenim l'herència
de mantindre la presència
d'un gloriós i antic passat.
Els xiquets, volem cridar
que com és festa al carrer,
per uns dies s'ha de fer
una ciutat per jugar.
Si tots hem de celebrar
set-cents anys de tradició,
és just dins de raó
que proclame qui més mana
que, almenys per una setmana,
serà "de tots" Castelló.

Vitol!!

GABRIELA PIÑERO I ÁLVAREZ

GAIATERA D'HONOR INFANTIL

MANUELA VILARROCHA I FABRA

DAMA D'HONOR INFANTIL

Muffy

DANIEL PIÑERO I ÁLVAREZ

ACOMPANYANT INFANTIL

OLIVIA GÁNDARA I ANDREU

DAMA D'HONOR INFANTIL

Murphy

GORKA ALGORTA I MARTÍ

ACOMPANYANT INFANTIL

AITANA GÁNDARA I ANDREU

DAMA D'HONOR INFANTIL

Duphy

MARIO VILARROCHA I FABRA

ACOMPANYANT INFANTIL

MARTA FERRANDO I ABELLÁN

MADRINA 2025

Benvolguts amics, amigues i comissió de la Gaiata 9 L'Espartera, és tot un orgull poder tornar a dirigir-me a vosaltres a través de les pàgines d'este llibret.

Permeteu-me presentar-me, el meu nom és Marta Ferrando Abellán, actualment tinc 19 anys i curse els estudis de Relacions Laborals i Recursos Humans en la Universitat Jaume I de Castelló, amb el somni de promoure el talent humà i contribuir al desenrotllament de la societat. A més em considere una persona pacífica, constant i amb moltes ganes de treballar per les festes de la nostra ciutat.

Durant el meu dia a dia tinc diferents aficions, com realitzar esports amb les meues amigues, pilates o *cycle-indoor* entre altres, encara que sens dubte l'afició que més gaudisc és treballar en la realització dels monuments o qualsevol tasca dedicada a esta Gaiata o al món de la festa. Este gran amor cap a les nostres

tradicions és gràcies a la meua família, especialment a la meua àvia Rosa i la meua mare Pili, perquè des de sempre em van ensenyar les seues arrels i el seu gran amor cap a les gaiates i cap a Castelló. Gràcies a elles sempre he tingut la possibilitat de conèixer estes tradicions, ballant danses regionals i participant en diferents desfilades durant la setmana de la Magdalena. Des de menuda, somiava amb formar part del món gaiater. Finalment, l'any 2018 vaig tindre la sort d'accedir a esta xicoteta família, en la qual un any després vaig tindre l'ocasió de poder representar als xiquets i xiquetes d'este sector. Sis anys després torne a tindre esta gran oportunitat de representar a tot un sector i em sent molt agraïda i orgullosa. Durant tots estos anys he après la gran feina i esforç que existix darrere de les nostres festes. Durant tot l'any les diferents comissions gaiateres s'unixen en equip cap a un mateix objectiu, poder gaudir de la nostra setmana gran, on l'esforç de tot un any es veu reflectit no tan sols en els monuments sinó en les gaiates de mà, llibrets de cada respectiva gaiata, presentacions, homenatge a comissions, galanies i diferents actes individuals de les comissions. Perquè la gaiata no és tan sols un monument, sinó que és un símbol característic de la nostra ciutat, que il·lumina la nostra història. El que les diferencia de la resta de festes és el treball en equip i la unió, com si es tractara d'una xicoteta família. Per molts motius és tot un honor ostentar este càrrec, el qual porte amb molta responsabilitat.

Durant la setmana de la Magdalena cada detall és important per a poder

gaudir d'unes grans festes, no tan sols la lluentor de les nostres volgudes gaiates, sinó l'esforç incansable de totes les persones que vetlen i es preocupen per la nostra seguretat durant una setmana tan frenètica.

Castelló es convertix per una setmana en una ebullició de gent, no tan sols de la nostra ciutat sinó de molts altres llocs, els cossos de seguretat que participen durant esta setmana són fonamentals, per a garantir la nostra tranquil·litat i orde durant la celebració dels diferents actes magdaleners. La presència dels diferents cossos de policies, bombers i sanitat és fonamental no tan sols per a garantir-nos seguretat com he nomenat prèviament, sinó per a garantir el flux de persones i reaccionar ràpidament davant qualsevol emergència. En moltes ocasions la seua labor passa desapercebuda, però sense la seua ajuda, compromís i responsabilitat les nostres festes no serien possibles, per este motiu és molt important reconèixer i agrair tot el seu esforç.

L'acte de l'Enfarolà que es realitza el primer dissabte de Magdalena, just després del Pregó, sempre ha sigut

un dels actes que més gaudisc, ja que m'impresiona veure com bombers baixen de l'alt del fadrí per a desplegar el cartell que anuncia les nostres festes de la Magdalena. Tots els anys sent una gran emoció i admiració cap a les persones que fan eixa tasca tan complexa. Això és una xicoteta mostra de la gran preocupació que tenen els diferents cossos de seguretat per les nostres festes, perquè cada any es convertisca en una setmana inoblidable per a castellonenques, castellonencs i visitants.

M'agradaria acabar este missatge agraït de cor a totes les persones que amb carinyo i esforç fan possible que les nostres tradicions continuen vives: la comissió de la Gaiata 9, la família, les amistats i els ens vinculats. Convide a totes les persones a conèixer les nostres festes i tradicions, que gaudisquen al costat de nosaltres d'una setmana inoblidable i sde les millors festes del món. Espere que puguem viure grans records i vivències que ens inspiren a continuar treballant per la nostra ciutat i pel futur de les festes.

Amb carinyo, Marta.

MARTA FERRANDO I ABELLÁN

MADRINA 2025

Marta, claror del dia
gaiata d'encesa llum
de la festa fas proclama
pels carrers fets de costum.

Tradició de galania
en l'ermita del tossal
per camins de romeria
el teu goig és l'estendard.

La música que t'envolta
és dolçaina i és tabal
és pregó de desfilada
és orgull d'avantpassats.

Madrina de l'Espartera
bella sobirana del sector
el teu somriure il·lumina
de dolçor tot Castelló.

Vicent Jaume Almela i Eixau

Murphy

PREGÓ

BERNAT ARTOLA

L'alcaldesa de la ciutat
i terme de Castelló
té hui la satisfacció
de fer saber al veïnat:
Que ja el dia és arribat
de la nostra 'Magdalena',
i desitjant siga plena
de goig pur i verdader
convoca al poble sancer
a traure l'amor de pena.
I puix saben els veïns
que la Ciutat té l'honor
de vindre de l'antigor
per lluminosos camins,
ara, girant cap a dins
els ulls de l'enteniment,
voran orgullosament,
les festes 'magdaleneres'
dignes entre les primeres
de tindre lloc preeminent.

Anar a la romeria
no és, tan sols, anar de festa,
és deure que manifesta
orgull de genealogia.
Quin fillol oblidaria
la rabassa maternal?
Tots devém, en dia tal,
ratificar la promesa
de mantindre, sempre encesa,
la llum de l'amor filial.
I perque siguen les festes
dignes, de nom i de fets,
no volem límits estrets
d'ambicions massa modestes.
I ací venen, manifestes
per raons de tradició,
les festes que Castelló
fa seguint la llum antiga
per que la gaiata siga
el nostre millor pregó.
Vitol!!

SANDRA CABEZA I TÁRREGA

DAMA D'HONOR

ASIER ALGORTA I MARTÍ

PORTAESTANDARD INFANTIL

JON ANDONI ALGORTA I RUEDAS

PORTAESTANDARD

LIDIA BELLÉS I CHEZA

COL·LABORADORA

E INTEGRAL MUNICIPAL DE SEGURETAT I EMERGÈNCIES

ACTES

ESPARTER DE L'ANY

RONDALLA ELS LLAURADORS

La presentació de la comissió és un dels actes més destacats i esperats pels membres de les Gaiates, sobretot pels seus representants. Les Madrines llúixen els millors dels somriures mentre són acompanyades per les seues corts d'honor i rebem els aplaudiments i homenatge de les nostres amistats, familiars i resta de membres del món de la festa. És una nit màgica que s'ompli de moments emotius, records i reconeixements.

Per al cicle 2024-25, la nostra presentació va tornar a coincidir per segon any consecutiu amb el concert "Mítics", esdeveniment anual que porte a la ciutat els grups mítics del panorama espanyol dels anys 80 i 90 per a gaudi dels més nostàlgics. És per això que l'equip de presentació va treballar en la temàtica de *MítiCS*, fent un recorregut musical pels grups més *MítiCS* i de major projecció de Castelló.

Tots els anys, durant la presentació, la

Gaiata 9 L'Espantera, fa entrega de la distinció d'Espanter de l'any a persones, associacions o entitats que col·laboren i mostren interès per la nostra associació i també per les nostres festes. Este any, tenint en compte la temàtica de la nostra presentació i amb la finalitat de fer valdre la seua labor i la inavaluable aportació musical i cultural duta a terme durant més de 50 anys a la nostra ciutat, el guardó va estar atorgat indiscutiblement a la Rondalla Els Llauradors, el grup més mític de les nostres festes.

Esta rondalla mítica de la nostra ciutat, considerada "la veu del poble", va estar fundada per un grup d'amics aficionats a la música amb l'única intenció de cantar serenates a les dones al mes de maig, i especialment a les seues núvies. Els seus primers components van ser Carlos Marco, solista; Toni Hernández, acordió; Toni Martí i Paco Michavila, guitarres; i Jovi Martí i Luís Viciano, com a bandúrries. La història d'este grup ve plasmada en

el llibre “Els Llauradors. Cincuenta años en la vida de un pueblo y otros relatos”, escrita en castellà i valencià per Toni Martí, guitarrista i membre fundador d'Els Llauradors, on fa un repàs des del primer concert del grup a la Pèrgola el 26 de juny de 1968 fins a les últimes actuacions abans de la Covid-19.

Tres anys després de la fundació del grup aparegué el seu primer disc, al que rendix homenatge l'obra d'en Vicent Jaume Almela i Eixau, gran amic de la nostra Gaiata, baix el títol “Cançons de la terra”.

Els Llauradors han participat en nombrosos actes culturals i festers portant la seua agudesia musical a tots els racons de la ciutat, a més de mantindre una actuació fixa el dilluns de Magdalena durant diverses edicions de la nostra setmana gran, en una plaça Major plena de gom a gom.

El grup, identificat amb la brusa negra i el pantaló de mig ample, van recuperar nombroses cançons populars com el “Rotllo i Canya” i ficaren musicalitat a versos dels millors poetes de Castelló, a més de parlar de festa i tradició. Els Llauradors han sabut conjugar la picaresca típica de la nostra província amb les situacions quotidianes, fins a comptar amb un repertori de més de 250 cançons entre boleros, havaneres i música de festa dedicada a les festes de la Magdalena.

Entre els guardons que han rebut, que en són molts, podem destacar diversos reconeixements:

Ermità de l'any de la Magdalena l'any 2019.

Fadrí d'Or Honorífic el 2020.

Premi Onda Cero Castelló el 2021.

Però pot ser que entre els homenatges que perduraran per sempre, cal destacar el reconeixement per part de l'Ajuntament de Castelló al ficar el seu nom a l'Esplanada que ocupem les persones que pertanyem al món gaiater tots els dissabtes de

presentació, i que travessem en formació per fer l'entrada al Palau de la Festa en estos dies tan especials per a cada una de les nostres comissions.

La nit del 28 de setembre de 2024, la Gaiata 9 L'Espartera va voler sumar-se també a estes entitats i homenatjar a la Rondalla Els Llauradors pels 56 anys de la seua labor cultural en pro de les nostres festes i tradicions, fent entrega d'este guardó a César Agut, Juan Nebot, Antonio Hernández, José María Martín “Pepin” i Toni Martí.

I ens haguera agradat acabar ací el recorregut d'aquella nit entranyable, però els fets ocorreguts recentment ens obliguen a afegir unes paraules que volem dedicar amb amor i afecte a Toni Hernández, membre fundador de la Rondalla que amb 89 anys ens va deixar un poc més sols este passat Nadal. Músic, acordionista al costat de Manolo Montañés, enamorat de Castelló i de les seues tradicions, va fer disfrutar a tots els castellanencs i castellanenques amb les seues cançons i interpretacions, sent la que cantava amb especial devoció i carinyo la Salve Bressolera, amb lletra de Miquel Peris i música de Paco Puig.

El cel gaudirà amb sentiment casteller dels concerts que interpretarà a partir d'ara Toni Hernández junt amb Carlos Marco, Miquel Soler i Jovi Martí, els seus estimats companys que de segur l'han acollit amb els braços ben oberts.

Sols ens queda donar les gràcies a tots els membres que han format part d'esta agrupació al llarg de la seua història, pel gran treball cultural que han dut a terme i esperem de tot cor hàgem sabut fer-los arribar el nostre afecte i admiració per la seua dedicació.

Per sempre, Esparter de l'any 2025:
Rondalla Els Llauradors.

ACTES 2024-2025

I com tots els anys us presentem un llistat dels actes i esdeveniments en els quals La Gaiata 9 L'Espartera ha fet acte de presència molt be representada per la nostra Presidenta Raquel i les Madrines Marta i Alba.

Actes molt variats on en algunes ocasions les nostres màximes representants s'han vist acompanyades per la comissió de la Gaiata.

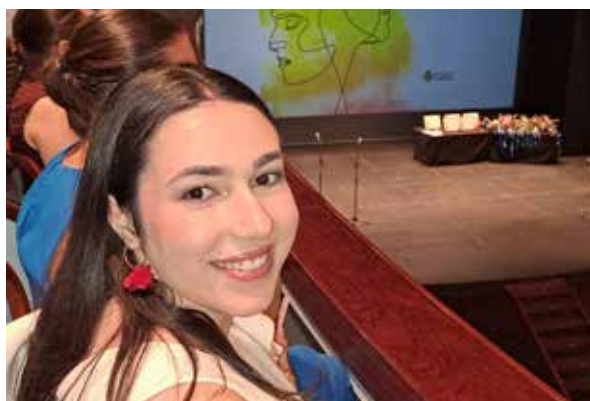
NOMENAMENT DE LA MADRINA

31 D'AGOST 2024

PREMIS CIUTAT DE CASTELLÓ

8 DE SETEMBRE 2024

APERTURA

10 DE SETEMBRE 2024

IMPOSICIÓ DE BANDES INFANTIL

13 SETEMBRE 2024

IMPOSICIÓ DE BANDES

14 DE SETEMBRE 2024

OFRENA DE LA GESTORA DE GAIATES

21 DE SETEMBRE 2024

IX TORNÀ A LA CIUTAT

27 DE SETEMBRE 2024

SANT FRANCESC I SANTA CLARA D'ASIS

4 D'OCTUBRE 2024

PRESENTACIÓ GAIATA 13

5 D'OCTUBRE 2024

DIA 9 D'OCTUBRE

9 D'OCTUBRE 2024

DIA DEL PILAR

12 D'OCTUBRE 2024

PRESENTACIÓ GAIATA 6

12 D'OCTUBRE 2024

PRESENTACIÓ GAIATA 8

19 D'OCTUBRE 2024

COL·LOQUI “PARLEM D'INDUMENTARIA”

23 D'OCTUBRE 2024

PRESENTACIÓ GAIATA 3

26 D'OCTUBRE 2024

PRESENTACIÓ GAIATA 18

3 DE NOVEMBRE 2024

TALLER DEFENSA PERSONAL

7 DE NOVEMBRE 2024

MISTERI DE CASTELLÓ

8 DE NOVEMBRE 2024

PRESENTACIÓ GAIATA 15

9 DE NOVEMBRE 2024

PRESENTACIÓ GAIATA 7

16 DE NOVEMBRE 2024

CONFERÈNCIA DE PROTOCOL

21 DE NOVEMBRE 2024

EXPOSICIÓ DE L'ALJAMA

22 DE NOVEMBRE 2024

PRESENTACIÓ GAIATA 17

23 DE NOVEMBRE 2024

PRESENTACIÓ NOTICIA DE L'ANY

27 DE NOVEMBRE 2024

DESFILADA DE MODA

30 DE NOVEMBRE 2024

PRESENTACIÓ GAIATA 14

30 DE NOVEMBRE 2024

ENCESA DE LES LLUMS DE NADAL

5 DE DESEMBRE 2024

SOPAR DE NADAL DE LA GAIATA 9

5 DE DESEMBRE 2024

DIA DE LA CONSTITUCIÓ

6 DE DESEMBRE 2024

PRESENTACIÓ GAIATA 1

7 DE DESEMBRE 2024

CONCERT DE NADALES

8 DE DESEMBRE 2024

PRESENTACIÓ CARTELL MAGDALENA 2025

9 DE DESEMBRE 2024

SOPAR DE NADAL

13 DE DESEMBRE 2024

CARTER REIAL

14 DE DESEMBRE 2024

PRESENTACIÓ GAIATA 4

14 DE DESEMBRE 2024

PRESENTACIÓ GAIATA 11

21 DE DESEMBRE 2024

DOLÇAINADAL

27 DE DESEMBRE 2024

BERENAR DE LA GESTORA

2 DE GENER 2025

CAVALCADA DELS REIS MAGS D'ORIENT

5 DE GENER 2025

PRESENTACIÓ GAIATA 19

11 DE GENER 2025

VISITA A TETÚAN XIV

12 DE GENER 2025

PRESENTACIÓ POLSERA MAGDALENA 2025

16 DE GENER 2025

PRESENTACIÓ GAIATA 5

18 DE GENER 2025

FITUR

25 DE GENER 2025

LA NOSTRA PRESENTACIÓ

28 DE SETEMBRE DE 2024

Com qualsevol es pot imaginar, formar part de la comissió d'una Gaiata és una sensació impressionant molt difícil d'explicar. "Això cal viure-ho". Són moltes les emocions i sentiments que tots i cada un dels membres que componem la Gaiata experimentem sempre que tenim un acte al qual cal anar. En alguns d'ells els màxims representants són les cares visibles, és a dir, Presidenta, Madrines i Cort. En uns altres, acudim tota la comissió. Però tant si anem a una mena d'actes més cerimoniosos com a uns altres de caràcter més festiu, sempre està darrere el gran esforç de tots al complet, ja que en cada esdeveniment s'invertixen idees, temps, coordinació, treball, nervis i il·lusió, sobretot moltíssima il·lusió, amb l'únic objectiu de fer que la nostra Gaiata es lluisca de totes les maneres possibles, que castellonencs i castellonenques gaudisquen i vibren d'orgull i que ens puguem sentir satisfets de Castelló, les seues festes i tradicions.

Al llarg del cicle fester que comença només acabar les festes de la Magdalena, es posa en marxa tota la maquinària necessària per a afrontar el nou cicle, 12 mesos aproximadament en els quals se succeiran uns compromisos darrere d'uns altres i on el llistó està cada vegada més elevat a causa de les exigències de la comissió i les seues ganes de millorar i superar-se.

Es podria dir que tot això es veu plasmat en un dels actes més creatius i culturals: la presentació dels representants de la Gaiata dins del món fester.

La presentació és un acte que té lloc al Palau de la Festa cada dissabte a la nit a partir del mes de setembre. Cada Gaiata té assignada una data de presentació que s'obté a través d'un sorteig, i seguint l'ordre atorgat es van succeint una presentació després d'una altra fins que, finalment, les 19 gaiates hagen donat a conèixer als qui seran les seues màximes representants i corts per a

les festes de la propera Magdalena. Durant l'acte, es va donant pas de manera alternada a moments d'espectacle ja siga música, teatre, màgia, etc. amb moments més protocol·laris i purament ortodoxos enfocats a la presentació dels representants i tot això succeïx sobre un escenari adaptat i preparat per a la temàtica que s'haja volgut triar per a l'ocasió. A part de l'escenari, també està la platea, balcons i taules principals, ja que són moltes les persones que acudixen cada dissabte al Palau per a veure l'escenografia, des d'autoritats de la ciutat, com a autoritats convidades, les Reines de les Festes de la Magdalena amb les seues corts al complet entre altres, que ocupen les taules principals, com totes les comissions de les gaiates que se situen en les llotges. En la part de la platea es col·loquen familiars i amics de la Gaiata encarregada de la presentació i associacions i entitats que en la recta final de l'acte pugen a l'escenari per a entregar les seues ofrenes a les Madrines. En total són dos hores aproximadament d'intensitat on tots i cada un dels detalls compta.

Cal dir que les presentacions juntament amb la creació del monument de la gaiata és on major esforç es realitza, sobretot si la Gaiata està composta per una comissió xicoteta, on a penes s'arriba a les 30 persones. És ací, en la presentació, a on absolutament tot queda al càrrec dels membres que componen la comissió.

Una de les característiques principals que distingix este acte de la resta que es donen lloc al llarg del cicle fester és el factor sorpresa. Ningú de fora de la Gaiata ha de saber de la seua temàtica, però qui menys ha de conèixer, ni tan sols els més insignificants detalls, són les Madrines de la Gaiata. Per a elles és tota una incògnita que serà revelada el mateix moment de la presentació, a mesura que es vagen succeint els continus actes, moments protocol·laris, etc. i és que cada segon de l'esdeveniment ha sigut

dissenyat i pensat en les Madrines, amb la certesa que una vegada acabe la presentació recordaran este dia amb moltíssim afecte.

“LA PRESENTACIÓ DE LA NOSTRA GAIATA: GAIATA 9 L'ESPARTERA AL PALAU DE LA FESTA”

Esta va tindre lloc el 28 de setembre de 2024 a les 23.00 hores, amb un espectacle de llum, so i molt bona música en directe que van acompanyar a Raquel al capdavant com a Presidenta, Marta i Alba com a Madrina i Madrina Infantil respectivament, Gabriela com a Madrina Infantil ixent, Sandra, Aitana, Olivia i Manuela com a Dames d'Honor i els Acompanyants Iván, Mario, Gorka i Daniel. També Jon i Asier com a Portaestándards, i les col·laboradores Lúdia i Marina. La resta de la comissió va exercir el seu paper des de fora de l'escenari, a on cada un de nosaltres va estar en una posició estratègica perquè tot isquera tal qual s'havia planificat.

Tot va ser espectacular i en finalitzar tots ens felicitem pel bé que va eixir, però abans d'arribar al final, seria interessant explicar com es va organitzar tot des del minut zero.

PRIMERA PRESA DE CONTACTE AMB LA TEMÀTICA DE LA PRESENTACIÓ.

Una vegada vam conèixer la data de la presentació, vam tindre clar que la nostra cort es mereixia el millor i que al costat de Marta i Alba, les nostres Madrines, s'ho havien de passar molt bé encara que estigueren, com és lògic, molt nervioses pel paper que anaven a representar eixa nit. Gabriela, la nostra Madrina Infantil ixent, també anava a tindre el seu espai de protagonisme amb un comiat digne per a una gran Madrina de la Magdalena 2024. I este va ser el punt d'exida, diversió per a tots.

Un altre punt que vam voler tindre en compte per a la nostra presentació va ser la cultura i és que des de la Gaiata 9, cada setmana des de Facebook i Instagram convidem a tothom a través de @Gaiata9 a participar en el nostre concurs cultural: “Què saps de Castelló?”, un concurs a on cada dilluns fem una pregunta i arribat el divendres donem la resposta. Una resposta molt ben elaborada en un vídeo explicatiu fàcil d'entendre perquè tant joves com majors coneguen dades curioses sobre

la nostra ciutat. Així que vist l'interés que el nostre concurs està tenint a les nostres xarxes socials, decidim aportar-lo també a la nostra presentació.

I el tercer i últim punt que ens va rondar pel cap va ser que havíem de seguir amb la temàtica de la presentació anterior, ja que es va fer un tribut a la música dels anys 80 i 90 homenatjant als grups mítics del país i va agradar moltíssim, arribant a quedar en el sisé lloc del rànquing de presentacions. Un rànquing elaborat amb les votacions que setmana rere setmana, els màxims representants de cada Gaiata puntuen la presentació que acaben de veure. Una votació que compta amb quatre apartats, l'escenografia, l'espectacle, el guió i l'originalitat.

I va ser així, amb estes tres idees principals, com a la comissió de L'Espartera, amb Raquel al capdavant, se li va ocórrer la idea d'unir diversió, cultura i bona música, això sí, bona música de Castelló, i dedicar la presentació a fer un homenatge als músics dels anys 80 i 90 que foren de la nostra ciutat. A més per a poder acostar la cultura musical de Castelló als més joves i menuts del Palau res millor que, comptar sobre l'escenari amb un dels adolescents més carismàtics de la nostra Gaiata, un jove Asier que el dia de la presentació va fer doblat com a Portaestándard i presentador de l'acte.

DECORACIÓ DE L'ESCENARI.

Com tota presentació que es pree, l'escenari ha d'estar acompanyat per una decoració d'acord amb la temàtica, i com tractàvem d'unir música, Castelló i festa, res millor que adornar l'escenari amb una Ermita de la Magdalena gegant de suro blanc folrada amb estovalles blanques per a donar-li esplendor, que cobria gran part de la paret esquerra de l'escenari. Just enfront, un gran rètol en tons blancs i morats al més pur estil d'AC/DC on es podia llegir “MitiCS” fent referència a mítics i a Castelló i just davall del rètol, la Banda Tribut al Pop-Rock Espanyol dels anys 80, una grup de música de Castelló anomenat Konecta 80's que va tocar, en directe, cançons per tots conegudes.

Just al centre de l'escenari, en 4 altures

diferents es van posar les cadires perquè els membres de la nostra cort al costat de les Madrines pogueren gaudir de tot el que anava a succeir damunt de l'escenari, deixant en el punt més elevat dos butaques de vellut vermell per a les nostres Madrines Marta i Alba.

Perquè les autoritats, convidats i altres comissions d'altres Gaiates tingueren un record de la nostra presentació, les taules del Palau es van decorar amb un doble disc negre amb el logotip de la Gaiata 9 L'Espartera i dins del mateix tres canyes xicotetes amb les cintetes típiques de les nostres festes, una verda i dos quadribarrades.

Cal dir que només l'escenari juntament amb la decoració ens va portar més de tres setmanes acabar-lo, ja que només els taulons de fusta que es van utilitzar per a folrar els laterals de l'escenari mesuraven 4 metres d'altura aproximadament, més els metres i metres de tela, metacrilat, suro, cel·lofana, agulles, pintura, cola... en fi, moltíssim material i hores invertides perquè tot quedara llest el dia de la presentació.

EL GUIÓ.

Un altre punt important era el guió, que havia de ser amé, divertit i atractiu sobretot per als més jóvens. Era la millor manera perquè entengueren que, en els anys 80 i 90, va haver-hi a Castelló gran quantitat de grups musicals que ens van fer ballar i gaudir. Grups com Gatas Negras i les seues tan conegudes cançons com "Tu boca y tu piel", "Hablando en sueños", "En los tejados", "Mala" o "No me dejes". També Morcillo el Bellaco, Los Romeos i Sonia y Selenia amb la seva mítica cançó "Yo quiero bailar", entre altres.

I com a la gent ens agraden molt els concursos, modificàrem una mica el títol del nostre concurs en xarxes socials "Que saps de Castelló?", i passàrem a anomenar-ho "Que saps de la música de Castelló?", i així, al llarg de la nit s'aniria combinant bona música en directe homenatjant els nostres artistes més importants, i el públic assistent al Palau coneixeria anècdotes i reviuria records de la seua joventut al mateix temps que els jóvens i més menuts coneixerien la història musical de la nostra ciutat.

Tot això conduït pel nostre mestre de cerimònies Asier, que és el nostre Portaestandard i que a més té una vena artística innata, ja que es va aprendre tot el guió a la perfecció i va demostrar gran soltesa sobre l'escenari. El seu paper consistia a interpretar a un adolescent enfadat perquè en la presentació anterior li va tocar "soportar a un tal Mario Vaquerizo" que s'havia confós d'esdeveniment i es va colar en la nostra presentació. Asier, que es pensava que enguany hi havia la possibilitat que li tocara aguantar una música que per la seua edat no coneix i se li faria la presentació molt llarga, va començar a queixar-se i una "veu en off" va ser l'encarregada d'anar introduint-li els vídeos que se n'anaven a veure en la pantalla, aconseguint a poc a poc que Asier anara agafant-li el gust a la música que els grups de Castelló van tocar en els anys 80 i 90.

Així que podem dir que Asier va començar amb un:

"Veurem... veurem... de debò?... ja estem com l'any passat?

... una altra vegada amb el rotllo que coincidix la Presentació amb el Festival de Mítics Castelló?... i va acabar amb: "Perquè la veritat que no tenia jo molta fe en la presentació d'avui i m'ha sorprés molt la quantitat de grups que existixen nascuts ací".

COL-LABORADORS.

Ni una presentació es prepara en dos dies, ni la poden dur a terme unes poques persones. Un esdeveniment d'estes característiques requerix gent que col·labore i ajude en tot el que la Gaiata necessita perquè puguem quedar-nos amb la satisfacció d'una presentació a l'altura que Castelló es mereix. És per això que la llista de col·laboradors i ajudants no va ser xicoteta.

Posar-se en contacte amb totes les persones que participen en la presentació de manera directa o indirecta, siguen homenatjats o Corts de Falles i Fogueres agermanades, familiars, cercle d'amistats, associacions que faran la seua ofrena a les Madrines... porta la seua organització i temps. Rebre'ls com es mereixen, convocar-los en el cau de L'Espartera (en el carrer de les Adoberies, 4) preparar el berenar anterior a la presentació,

els detalls i regals que se'ls entrega, el sopar, trasllat al Palau de tota la cort, rams de flors, traques i coets per a la cercavila, contractar la pirotècnia, etc. no seria possible si no fóra per l'esforç de tots els que estem, per a i per la Gaiata i altres persones que venen a ajudar-nos.

D'altra banda, des del moment en què es planifica la gestió de materials, impressió de la decoració, plans, treball de fusteria, costura, trasllat i muntatge de l'escenari, etc. són moltes les mans que hi participen. És per això que tota la comissió, des de jòvens retallant cartolines fins a majors amb els treballs més laboriosos, van col·laborar amb L'Espartera.

I cal no oblidar-se que al final només queda reflectit en la retina dels presents en el Palau tot el que succeïx sobre l'escenari, és per això que també cal esmentar els membres de la comissió que van fer l'esforç de manejar el focus, elaborar el guió, estar a peu de pista perquè la nostra cort lluïra impecable cap a l'escenari, les col·laboradores que entregaven les bandes i les flors a la Presidenta, nomenar també la responsable del control de so que a més es va encarregar d'elaborar els vídeos que es van projectar a la pantalla. La "veu en off" d'Arturo España, Malena que va estar en la taula de control, i finalment i no menys important, a l'equip de ball compost per jòvens voluntaris d'altres comissions que baix la direcció artística d'Ana Babiloni van eixir a l'escenari per a ballar al ritme dels grups de Castelló i que van animar moltíssim l'ambient juntament amb el grup Konecta 80's.

Cal no oblidar-se que tot el que succeïx abans, durant i després queda per a la posteritat i és per això que també comptem amb una fotògrafa, Nati.

Però si cal fer un esment molt especial, és a les famílies directes de tots els membres de la cort que ens representen com a Gaiata, sobretot a les mares, esposes i àvies que posen tot el seu esforç i bon fer a l'hora de triar i confeccionar la vestimenta típica de Castelló que lluiran les i els nostres representants, sobretot en un dia tan important com és la nostra presentació.

DIA DE LA PRESENTACIÓ. 28 DE SETEMBRE DE 2024.

I una vegada ja està tot planificat, l'escenari muntat i tots sabem el paper que exercirem al llarg del dia, sona el despertador, és 28 de setembre, el dia de la presentació al Palau de la Festa de la Gaiata 9 L'Espartera. Una presentació que s'ha preparat amb tot l'afecte del món i que confiem que agradarà. Qui més nervis tenen, com és previsible, són les Madrines i la seua cort, que després d'haver assajat i saber-se amb detall tots els passos que han de donar al llarg de l'acte, fins i tot continuen repassant al seu cap cada segon de la presentació.

Després d'haver dormit molt poc i només alçar-se es preparen per a anar a la perruqueria i aprofitar el matí per a agarrar forces.

Però els nervis ens afecten al conjunt de qui participa, representants, cort, tota la comissió al complet, col·laboradores i col·laboradors, també tenim l'emoció a flor de pell. A més fins i tot encara ens queden un parell de coses per fer, com arreplegar els rams de flors, donar els últims retocs als vestits, comprovar les llums i so de l'escenari, en fi, les tasques i comprovacions de detalls tècnics que només es poden fer hores abans de la presentació.

A les 18.00 hores de la vesprada comença oficialment la cercavila a on, un a un i acompanyats per un grup de tabalers i dolçainers, els nostres Portaestandards, familiars i representants d'associacions, Falles i Fogueres, es va fent la trobada amb els representants de la Gaiata, que a mesura que es van unint a la cercavila s'encén una traca en el seu honor. El punt d'eixida és el carrer de les Adoberies, i a poc a poc i amb l'ambient festiu es recorren la plaça d'Escultor Adsuara, carrer de Tarragona, carrer de Peñíscola i carrer de Madrid fins a arribar a la plaça de la Muralla Liberal. Des d'allí, i ja tots reunits, procedim a acostar-nos al cau de la Gaiata 9, situat al carrer de les Adoberies, 4 i entre emotius homenatges i agraïments es procedix a l'intercanvi i entrega dels respectius regals, i just després, passem a gaudir del berenar-sopar compost per coques de tomaca, truites, entrepans i

safates de dolç i salat, tot això acompanyat per begudes i refrescos. Només acabar ens traslладem repartits en diversos cotxes al Palau de la Festa, on a penes queden poques hores per al gran acte.

Una vegada davant del Palau, aproximadament a les 21.30 hores, es va veient com l'esplanada es va omplint de gent, la qual cosa ens enorgullix perquè ens fa molta il·lusió que vinga tothom a gaudir de la gran presentació que tenim preparada. Quan ja a penes queden minuts i ja està tothom en els seus llocs, ultimem estos xicotets detalls d'última hora i a les 22.45 hores comença la presentació.

El grup de tabalers i dolçainers que comencen a tocar i el tret dels focs artificials a l'esplanada frontal del Palau, són l'indicador que els nostres representants, perfectament organitzats a manera de passadís, han d'anar acostant-se a la porta principal, mentre assistents al Palau els acompanyen i aplaudixen.

Una vegada dins i just després d'haver fet l'entrada la resta de comissions de les Gaiates, les Reines de les Festes Carla Ibañez i Fabra i Paula Torres i Claramonte, al costat de les seues respectives Corts, i Autoritats, dona principi la presentació. Raquel, la nostra Presidenta, aprofita estos minuts de marge per a "fer pinya" amb la resta de la cort de L'Espartera.

A més es produïx un moment molt especial per a les Madrines, Marta i Alba, ja que descobrixen per primera vegada la temàtica de la presentació. Per fi queda revelada per a elles la gran sorpresa que tota la comissió els tenia preparada.

És en este precís moment on s'apaguen totes les llums del Palau i una veu en off dona la benvinguda i comença la presentació:

"Reines de les festes, Corts d'honor, Corporació municipal, Patronat municipal de festes, Junta de festes, Presidents i Presidents, Representants i Comissions dels sectors gaiaters, amics i amigues de la festa, familiars, siguen tots benvinguts al Palau de la Festa. La Gaiata 9 L'Espartera vol agrair a tots els assistents la seua presència al Palau

de la Festa en el dia de la nostra presentació. I per a no dilatar més el començament de la mateixa cridem ja a l'escenari a la insígnia de la nostra associació, que precedix la nostra arribada allà a on fem aplegar la llum de la nostra festa", i amb la cançó "Alma Llanera" d'Els Lloradors s'encén la llum de l'escenari, i després d'anunciar als Portaestandards de la Gaiata 9 Jon Andoni Algorta i Ruedas i Asier Algorta i Martí, acompanyats de les col·laboradores Lidia Bellés i Cheza i Marina Doñate i Soler fan el recorregut fins a l'escenari.

A continuació s'anuncia la presència de la Madrina Infantil per a la Magdalena del 2024 Gabriela Piñero i Álvarez, que esta nit cedix el testimoni a Alba que ocuparà el càrrec de Madrina Infantil per a la Magdalena 2025 i que estem segurs que ens representarà amb la mateixa força i alegria com ho ha fet Gabriela. I és que Gabi (com l'anomenem en L'Espartera), a més de ser una xiqueta excepcional que ha sabut comportar-se correctament en tots els actes als quals ha acudit, ha estat una xica alegre i molt divertida que en molts moments ens ha fet riure a riallades, i és que a esta "jove actriu" se li ocorren unes frases i comentaris que cal deixar-los estar. Tota la comissió adora a Gabriela i esta nit tan especial per a ella, la vam saber despedir com es mereix, demostrant-li tot el nostre afecte i respecte. No fa falta dir que mentre Gabi s'assentava a la part alta de l'escenari, la seua mare s'emocionava moltíssim i va deixar anar alguna llàgrima.

Sobretot és el moment perfecte per a demostrar-se tot l'afecte i respecte que es tenen mútuament i de deixar constància del bon equip que fan. Més que equip, gran família. I és ara, en este mateix moment, on apareix Asier que fent equip amb "la veu en off", i seguint el guió al peu de la lletra, començà el nostre homenatge als grups musicals de Castelló dels anys 80 i 90.

Després d'una xicoteta introducció seguint amb el protocol i donant pas a la cort se'ls imposà la banda com a representants de la nostra Gaiata. Ara és quan, amb el so de la música de Gatas Negras, fan acte de presència a l'escenari, a mesura que se'ls va nomenant:

Sandra al costat del seu acompanyant Iván, Aitana al costat de Mario, Olivia i Gorka i els més menuts de la Gaiata Manuela i Daniel. Tots, elles i ells, ho van fer de meravella i es van comportar de categoria durant tot l'acte. A mesura que anaven arribant a l'escenari, la nostra Presidenta Raquel, col·locava la banda a les xiques i els feia entrega d'un ram de flors a més d'un detall floral que també li donava als xics. Cort i acompanyants van estar molt bé i eixe dia omplirem l'escenari de color, bellesa i saber estar.

Gairebé sense adonar-nos-en tornà a aparèixer Asier que, en el seu paper de jove que no acaba de creure's que a Castelló va haver-hi grups de música molt famosos, continua protestant, ja que encara ningú li ha contat res sobre aquest passat musical de la nostra ciutat. Gràcies a la veu en off i al nostre concurs "Que saps de la música de Castelló?" començà a sonar una cançó del gran Morcillo el Bellaco, tocada en directe per la banda Konecta 80's just en acabar la projecció d'un vídeo de la trajectòria del famós cantant.

Va ser màgic, la veritat, música en viu amb una banda que estava molt entregada, bona música i un escenari espectacular amb tots els representants de la Gaiata 9. Després de l'actuació va haver-hi moltíssims aplaudiments, la qual cosa, ens va donar a pensar que la presentació estava funcionant d'allò més bé. Però encara faltava el plat fort, les nostres Madrines, Marta i Alba estaven a l'espera de fer acte de presència.

Just en eixe moment, es va demanar a tots els presents al Palau que es posaren en peus per a rebre a les màximes representants per a la Magdalena 2025:

MADRINA INFANTIL PER A LA MAGDALENA 2025:

ALBA ZAJARA I ALBALATE.

MADRINA PER A LA MAGDALENA 2025:

MARTA FERRANDO I ABELLÁN.

ACOMPANYADES PER LA PRESIDENTA:

RAQUEL TÁRREGA I CASTELL.

I amb un fort aplaudiment i tots en peus, van fer el recorregut pel passadís fins a l'escenari, amb les seues millors gales, els seus grans somriures i els seus ulls

brillants, ja que l'emoció estava reflectida en les seues cares. Abans d'assentar-se en la butaca de vellut roig només atorgat per a les Madrines, es van imposar les bandes, es van intercanviar els gaiatos i van pujar al més alt de l'escenari deixant, ara si, constància de la seua representació per a la Magdalena 2025. La comissió de L'Espartera està plena d'orgull gràcies a estes dos xiques que, allí per a on van, brillen gràcies a l'alegria que reflectixen els seus rostres. Marta, Madrina de L'Espartera, una xica adulta i responsable, molt estudiosa i més encara ara que estudia a la universitat, molt protocol·lària i entregada la Gaiata. A més, també és molt familiar. Alba, la Madrina Infantil, una xiqueta molt divertida i moguda. Ha vingut a divertir-se i passar-s'ho molt bé, tant amb la seua cort com amb la resta de xiquets i xiquetes que componen la Gaiata, amb els quals no ha parat de jugar i passar-s'ho en gran des del primer segon.

Les dos saben el paper que hi representen a partir d'ara i no hi ha dubte que ho faran molt bé, darrere d'elles sempre estan les seues famílies que es desviuen perquè lluisquen al més alt nivell.

A continuació Gabriela, la nostra madrina infantil en l'any 2024, pren possessió del càrrec de Gaiatera d'Honor per a la pròxima Magdalena 2025 i se li atorga la banda que li correspon.

I una vegada finalitzat este acte protocol·lari apareix Asier amb la seua genial interpretació, on mostra molt d'interés per tot el que li explica la nostra veu en off sobre el següent grup. Al principi tot eren problemes per al nostre jove presentador, semblava no estar per la labor de conèixer el passat musical de Castelló, però a mesura que es va succeint la presentació i els vídeos en la pantalla gegant del Palau, Asier va prenent consciència de la gran importància que van tindre els nostres grups musicals en el panorama artístic del país. Així que a continuació i vist el gran interès que mostra Asier, es dona pas al tribut a un altre grup castellonenc dels 90, Els Romeos, i després d'un vídeo a on es parla d'esta mítica banda, el grup Konecta 80's toca en directe "Mi vida rosa" i jóvens de totes les comissions pugen a l'escenari a ballar al ritme de la cançó.

Després dels aplaudiments es va passar al moment més emotiu de la nit. I és que en una presentació hi ha lloc per a tota mena de sentiments, nervis, emoció, protocol, etc. però també per al reconeixement a aquelles persones que signifiquen molt per a la nostra ciutat i especialment per a la nostra Gaiata. És per això, que just en este moment de la nit es va donar pas a l'homenatge més merescut a un dels grups més importants de Castelló, Els Llauradors. La nostra veu en off va fer la següent presentació:

"Esta rondalla típica de la nostra ciutat, considerada 'la veu del poble' va nèixer l'any 1968. Formada per un grup d'amics aficionats a la música amb la intenció de cantar serenates a les dones al mes de maig, i especialment a les seues núvies.

Tres anys després aparegué el seu primer disc, al qual rendix homenatge l'obra d'en Vicent Jaume Almela i Eixau baix el títol "Cançons de la terra". Han participat en nombrosos actes culturals i festers a més de mantindre una actuació fixa el dilluns de Magdalena durant diverses edicions de la nostra setmana gran en una Plaça Major plena fins a la bandera.

El grup, identificat amb la brusa negra i el pantaló de mig ample, van recuperar nombroses cançons populars com el "rotllo i canya", i ficaren musicalitat a versos dels millors poetes de Castelló, a més de parlar de festa i tradició.

Han sabut conjugar la picardia típica de la nostra província amb les situacions quotidianes, fins a comptar amb un repertori de més de 250 cançons entre boleros, havaneres i música de festa dedicada a la Magdalena, portant el seu nom a l'esplanada que ocupem els gaiaters tots els dissabtes de presentació, han sigut guardonats amb diversos reconeixements:

- Ermità de l'any de la Magdalena l'any 2019,
- Fadrí d'or honorífic en 2020,
- Premi "Onda Cero" Castelló en 2021 i esta nit, la Gaiata 9 L'Espartera ha volgut sumar-se també a estes entitats i homenatjar esta rondalla pels 56 anys de la seua labor cultural en pro de les nostres festes i tradicions.

Demanem un fort aplaudiment per a l'Esparter de l'any en 2025: Rondalla Els Llauradors.

Reben el guardó:

César Agut

Juan Nebot

Antonio Hernández

Jose Maria Martín "Pepin" i Toni Martí."

El millor homenatge que des de la Gaiata 9 L'Espartera se'ls podia fer és nomenar-los L'ESPARTER DE L'ANY i després de projectar un vídeo sobre la seua música i trajectòria, van fer acte de presència en l'escenari els components d'esta rondalla castellonera.

Cal dir que l'ovació més extensa de la nit va ser per a estes meravelloses persones que han sabut perdurar al llarg del temps en actiu acostant a tota classe de públic eixes cançons tan populars que tots coneixem i cantem sempre que tenim un ambient familiar i festiu.

Des de la Gaiata 9 ha sigut un immens honor atorgar este guardó a Els Llauradors, per la seua exemplaritat a l'hora d'acostar la nostra cultura tant dins com fora de la nostra ciutat Castelló.

Realment va ser molt emotiu, tot el públic en peus i sense parar d'aplaudir, es va notar el gran afecte que Castelló té a Els Llauradors.

Després d'este moment tan especial, es va donar pas a les ofrenes, a on familiars, amics, amigues i associacions rendixen homenatge als nostres representants, a on pugen a l'escenari i són rebuts per les nostres Madrines i Presidenta per a rebre les ofrenes. Enguany hem tingut l'honor de comptar amb:

1. L'ASSOCIACIÓ DE VEÏNS CARDENAL COSTA AMB LA SEUA PRESIDENTA ROSA VILARROCHA I BEL.

2. "OFRENA ELABORADA PER LES PERSONES USUÀRIES DEL CENTRE OCUPACIONAL D'AFANIAS, AL TALLER DE FUSTERIA I CERÀMICA COM A MOSTRA DEL RECONIEIXEMENT I LA IMPLICACIÓ DE LES PERSONES AMB DIVERSITAT EN LA LABOR DE LES GAITAES" AMB ELS ACOMPANYANTS INFANTILS DE L'ESPARTERA GORKA ALGORTA I MARTI I MARIO VILARROCHA I FABRA.

3. CLUB ESPORTIU CASTELLÓ. PORTADA A TERME PELS JUGADORS DE LA CATEGORIA CADET.

4. L'ASSOCIACIÓ CULTURAL SAN FRANCISCO I SANTA CLARA D'ASIS AMB EL SEU PRESIDENT JUAN MONTAÑÉS I MARZÁ.

5. ASSOCIACIÓ FESTERS DE LA VERGE DEL CARME DE CASTELLÓ. AMB EL SEU PRESIDENT JORGE SEGARRA I FORCADA.

6. ASSOCIACIÓ DIMONIS DE LA PLANA AMB PAU SERRANO, ALBA PLANELLS I EL SEU PRESIDENT FERMÍ ALEGRE.

7. LA CONFRARIA SANTA MARIA MAGDALENA, AMB LA VOCAL DE CAMBRERES REGINA BALLESTER I BAUTISTA I EL VICEPRESIDENT JAVIER GONZÁLEZ I JULIÀ.

8. L'ASSOCIACIÓ CENTRO CULTURAL ANDALUZ, AMB LA SEUA PRESIDENTA ANTONIA SUAREZ I LA TRESORERA CARMEN MARÍN.

9. L'ASSOCIACIÓ CENTRO CULTURAL ARAGONÉS, AMB LA REINA INFANTIL SARA BOLLADO I HERNÁNDEZ, I EL SEU PRESIDENT JOSE ANTONIO LÁZARO I ROMERO.

10. LA FEDERACIÓ DE COLLES DE CASTELLÓ PORTADA A TERME PER LA COLLA SENSE NOM, AMB IRIS RUIZ I ANA BABILONI.

11. OFRENA DE LA FEDERACIÓ GESTORA DE GAIATES PORTADA A TERME PER LA GAIATA 13 SENSAL. FAN L'OFRENA LA SEUA MADRINA INFANTIL NAYRALUQUE I BELTRAN I LA MADRINA ESTHER LÓPEZ TIRADO, ACOMPANYADES DE LA SEUA PRESIDENTA ANDREA LEVA I DOLÇ.

12. I PATRONAT MUNICIPAL DE FESTES DE CASTELLÓ. PORTADA A TERME PER HÉCTOR ZAJARA I MARTÍ I LUIS FERRANDO I ABELLÁN.

Després de les ofrenes amb les representants als seus seients, apareix Asier sobre l'escenari, ja convençut i amb el cuquet de saber més sobre els nostres grups dels anys 80 i 90. Després d'una xicoteta conversa amb la nostra veu en off on Asier no aconsegueix endevinar quin duo de cantants va a continuació, finalment es revela que és el torn de Sonia i Selena, dos espectaculars dones que ens van fer ballar al ritme de moltes cançons apegadisses, sent la més coneguda "Yo quiero bailar". El grup de ballarins compost pels més jòvens del Palau i al costat de dos cantants que imitaven

a Sonia i Selena es va donar pas a l'actuació més moguda i ballada de la nit.

Arribat este moment, de manera escalonada i a mesura que ho anaven anunciant per megafonia, a poc a poc la nostra cort va anar baixant de l'escenari al ritme de la música de Tom Bombadil, donant pas com a protagonista a Gabriela. La veu en off va anunciar:

"Gabriela, ha aplegat el moment d'ocupar el centre d'este escenari i poder col·locar en els nostres estandards, el record que deixa constància del teu pas per esta Gaiata com a representant de l'últim cicle fester.

Gabriela, has estat al capdavant de tota la comissió i has fet sentir per tot arreu el teu sentiment esparter amb la teua simpatia i somriure. Has format un gran equip amb la teua comissió, en la qual vas integrar-te perfectament des del primer dia que vas formar part d'esta Gaiata.

Les teues singulars aportacions quedaran per sempre a la nostra retina i desitgem que continues omplint les nostres trobades d'imitacions i ocurrències que només pel teu cap són imaginables.

Per sempre quedarà en el nostre record el teu camí com a màxima representant de L'Espartera. Per això, gaudirem d'alguns dels molts sentiments que has viscut i hem compartit amb tu.

Com a mostra d'agraïment volem fer-te entrega de la qual és una figura tan preada per tots els esparterers i que t'has guanyat indiscutiblement".

I amb la cançó "Moscatel Boys" de Tom Bombadil, Gabriela va ocupar el centre de l'escenari i va poder rebre l'homenatge a manera de vídeo que la Gaiata 9 li tenia preparat, mostrant l'any tan intens que ha tingut com a Madrina Infantil, un vídeo on hi havia moments emotius, de germanor i també molt graciosos i divertits. Després de col·locar el corbatí al costat de l'estendard i rebre un calorós aplaudiment baix de l'escenari, va recórrer el passadís que la va portar fins al final per a trobar-se amb tota

la comissió que l'esperava amb un calorós aplaudiment.

I va tornar Asier a l'escenari, esta vegada molt content i satisfet amb tot el que havia conegut al llarg de la nit durant la presentació. I una vegada més va sonar la música de Tom Bombadil, amb una cançó per tots de sobra coneguda "Castelló", i just en eixe moment, i amb Asier animant al públic, van eixir els nostres jóvens ballarins amb la tradicional brusa magdalenera i es van posar a ballar per tot el Palau.

Acabat el ball, es va tornar al protocol on les nostres màximes representants per a la Magdalena 2025 van baixar de l'escenari, acompanyades per la nostra presidenta, donant punt final a la presentació de la Gaiata 9 L'Espartera.

I una vegada finalitzat l'acte es va donar pas a la tradicional sessió de fotos al costat d'autoritats, Reines de les festes i les seues corts, familiars, amics, amigues i presents al Palau, i tot seguit va començar el ball al mateix temps que es van succeir les felicitacions pel molt que va agradar la presentació.

El ball va durar fins a les 3 de la matinada, fent un xicotet descans on es va aprofitar per a fer una tómbola repleta de regals per als participants.

CONCLUSIÓ FINAL.

Arrere queda tota la planificació, coordinació i treball en equip. La comissió al complet està satisfeta perquè una vegada més hem complert amb el nostre objectiu.

Ara toca aprofitar tot el temps possible per a crear els monuments que acompanyaran al sector de la Gaiata 9 durant les festes de La Magdalena 2025 i a acudir a tots els actes proposats per a este cicle fester.

Marta i Alba al capdavant de L'Espartera al costat de la seua cort ja han sigut presentades al Palau de la Festa davant totes les comissions i família festera tant de la nostra ciutat com de la resta de poblacions. Ara les nostres Madrines i màximes representants tenen uns mesos per davant per a lluir-se, vibrar i gaudir de cada minut del seu càrrec. A partir de la nostra presentació al Palau, ja es pot dir que comença el compte arrere per a la MAGDALENA 2025.

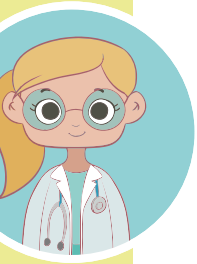

ARTICLES

HOSPITAL GENERAL UNIVERSITARI DE CASTELLÓ

GABINET DE COMUNICACIÓ

Veïns i veïnes de la ciutat:

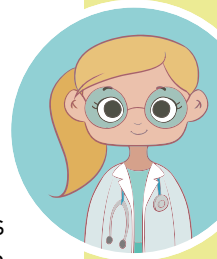
Comença un nou dia, com tants d'altres en tot l'any. A l'Hospital General de Castelló desperten les persones malaltes, esperant rebre bones notícies i que la recuperació de la seua salut avance. Facultatius, personal d'infermeria i la resta de professionals que fan que l'engranatge hospitalari funcione, canvien de torn. Se saluden, comenten l'evolució clínica de cada pacient, s'intercanvien les històries i els uns se'n van i descansen, i els altres inicien les visites.

Però este dia no és un dia més, és el dia gran per a la ciutat de Castelló de la Plana, és un dissabte de març, és la "vespra del tercer diumenge de Quaresma". És l'inici de la Magdalena.

I hui, ja l'havien avisat l'equip mèdic, rep l'alta En Pere, un fadrí, veí de l'avinguda del Mar, just amb l'encreuament del carrer Peñíscola, molt a prop d'on s'encén la Gaiata 9 L'Espartera. Este era el seu desig, restablir la seua salut i arribar a temps d'escoltar el primer "Rotllo i Canya" de les seues festes fundacionals.

En Pere va despertar un matí amb malestar i es va apropar al seu centre de salut a on l'equip d'Atenció Primària el va atendre i va considerar que havien de derivar-lo a les Urgències de l'Hospital General, de "la residència", per fer-li unes proves radiològiques. L'atenció va ser llarga, va haver d'esperar prou hores, perquè la ciutat s'ha desenrotllar i necessita un nou hospital. Però malgrat l'estona, les i els professionals el van atendre bé, amb humanitat i comprensió per a indicar-li que havia d'ingressar uns dies. A la planta va ser atés per una metgessa molt professional i un equip d'infermeria format i preparat per a les cures que necessitava. El tractament va tindre l'èxit esperat i En Pere va rebre l'alta il·lusionat per recuperar la seua salut a temps del primer esclafit de la Mascletà.

Sabem que no sempre és així, que hi ha pacients amb malalties avançades que ja no veuran el proper Pregó, que alguns han de passar les Festes de la Magdalena hospitalitzats i que d'altres no poden gaudir dels actes perquè estan esperant una intervenció quirúrgica.

Però des d'este Departament de Salut de Castelló treballem, dia rere dia, per donar resposta als problemes de salut de la població, mitjançant una xarxa de 10 centres de salut a la ciutat, un centre d'especialitats i un Hospital General que és referent a la província. I durant les Festes de la Magdalena, també.

En tot l'any atenem 470.941 consultes externes, fem 254.639 tècniques hospitalàries, ajudem a nàixer a 1.326 nadons, practiquem 14.226 intervencions quirúrgiques i valorem 110.684 urgències. Encara que pareixen xifres, darrere d'estos números hi ha preocupacions, dolor,

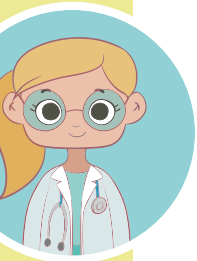
malalties i alegries, hi ha persones. I este és el nostre últim motiu, tindre cura de la seua salut, promoure un estil de vida saludable i previndre l'agreujament de la patologia.

En Pere ha rebut la nostra assistència, la de les quasi 3.000 persones que treballem a la sanitat pública castellonenca per tal d'aconseguir una província amb salut, i des d'estes pàgines del llibret de L'Espartera volem mostrar el nostre agraïment a tota la gent que formeu part del món de la gaiata, per promoure unes festes amb tradició i respectuoses, perquè gaudir amb el nostre poble és sinònim de benestar.

D'ací no res, ens prepararem ja per a tindre enllestit el dispositiu sanitari fester, per vetllar per la salut de la gent que està de festa i propiciar una participació segura per a tothom. En este dispositiu, com cada any, ens coordinem amb la resta de les forces i cossos de seguretat de la ciutat i amb l'Ajuntament, institució que augmenta els recursos preventius per evitar que les atencions menors puguin minvar l'atenció hospitalària. Com veieu, ho tenim tot preparat perquè la Gaiata seguisca viva i perquè la ciutat de Castelló lluisca durant una setmana com a capital de la llum "sense foc ni fum".

Bones Festes de la Magdalena 2025. A xalar-les! Nosaltres vetlarem perquè la Gaiata continue sent, "el vostre millor Pregó".

HISTÒRIA MÈDICA D'UN ESPANTAOCELLS

SLAVKO ZUPCIC, METGE D'URGÈNCIES HOSPITAL PROVINCIAL DE CASTELLÓ

Home d'aproximadament trenta-cinc anys que, després de ser trobat tirat al carrer d'Enmig, en el centre de la ciutat, ha sigut traslladat en ambulància al servei d'Urgències de l'Hospital Provincial de Castelló en absència de signes vitals.

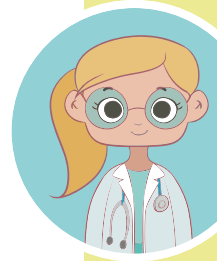
Vestix samarreta de mànegues llargues i pantalons blaus desmuntables. Calça sabatilles negres i porta gorra roja amb el logotip d'un club de tennis, a més d'ulleres de jardineria. A la seua arribada, no es realitza exploració electrocardiogràfica per estar ocupat l'equip corresponent en una altra consulta. Succeïx el mateix amb la temperatura i la tensió arterial, impossible accedir a cap altre tipus d'informació, ja que el pacient en qüestió no porta cap document i no respon a estímuls verbals.

A causa de la gravetat informada prèviament pel servei d'emergències, quatre facultatius intervenen en la seua exploració. Malament estat general. Inconscient. Impossibile valorar orientació. "Glasgow tres". *Trauma score revisat zero*. El rostre es troba embenat possiblement per traumatisme atès amb anterioritat i la imatge que s'observa darrere de les ulleres podria correspondre a una gran dilatació pupil·lar, producte d'administració de

substàncies psicotròpiques. No s'evidencien moviments respiratoris i, col·locat davant de les fosses nasals, l'espill no s'entela. Tòrax en quilla en el qual es palpa una malla quadriculada sense que siga possible accedir a arcs costals. No s'escolten sorolls cardíacs ni en el costat esquerre ni en el dret. Abdomen depresible sent necessari advertir que, pel fet que no es va poder separar la samarreta dels pantalons, estes valoracions s'han fet a través de la roba. Membres inferiors sense edema encara que rígids.

El personal d'infermeria referix que li resulta impossible accedir a via venosa i la resident de medicina intensiva referix no poder fer la intubació orotraqueal. S'intenta administrar adrenalina infructuosament i, quan finalment es disposa de l'electrocardiògraf i el personal d'infermeria comencen a col·locar els elèctrodes, es rep comunicació des del taulell d'admissió advertint que un xiquet de nom Joan, de la Gaiata 9 L'Espartera, ha perdut durant la Nit Màgica el seu espantaocells en el mateix carrer en què va ser trobat el pacient.

Se suspén llavors el protocol de pacient vital que s'havia iniciat i es realitza este informe per sol·licitud del cap de la guàrdia.

POEMA D'ISIDRO MANRIQUE

INFERMER DE L'UCI DE L'HOSPITAL PROVINCIAL DE CASTELLÓ

M'agrada este xicotet parc que tinc al davant

quan centenars d'estornells s'alcen matiners amb una cridòria
eixordadora de veïnat en festes, rumb als camps que envolten Castelló a la
recerca d'un arbre acollidor on explicar-se els seus secrets.

M'agrada este xicotet parc amagat que tinc enfront, al febrer i també al
març, quan les parets del vell hospital servixen de ressò a la dolçaina i el
tabal, i refugien els xicotets follets que ronden entre bancs i rialles armats
fins a les dents (de llet) amb tota mena de pirotècnia inofensiva que
guarden gelosament en cofres de fusta que penjen dels seus cossos
menuts.

Voleteja algun colom despistat al costat del cristall

Tomba i revola i em mira sorprés

sense saber que darrere d'esta finestra

els meus ulls envegen les seues plomes lliures,

el soroll de l'aigua fugint i tornant somriures als edificis del voltant,

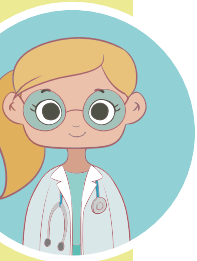
els crits despreocupats dels xicotets follets,

L'esvalotat vol dels estornells a l'alba

i el vent amb sabor a *Vítol*, pólvora i música que és mira i mirall,

en este cristall immisericorde que tinc enfront.

DISPOSITIU SANITARI A LES FESTES DE LA MAGDALENA

DIRECCIÓ D'AMBULÀNCIES CSA

Les festivitats de la Magdalena és un dels eixos principals a considerar en la planificació anual de l'activitat desenrotllada per Ambulàncies CSA i el principal servei preventiu sanitari de l'any per a la nostra organització.

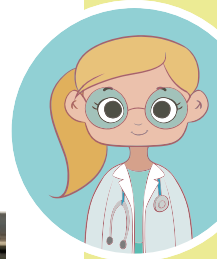
En les setmanes prèvies a les dates de la celebració i segons avança el calendari, augmenten les activitats de preparació del dispositiu i la il·lustració per l'assumpció de tan important responsabilitat delegada al nostre equip.

Una de les tasques prèvies en el disseny del dispositiu sanitari és la planificació, duta a terme mitjançant reunions de treball i contactes freqüents amb responsables municipals de la seguretat dels esdeveniments festers. En estes jornades de planificació, treballant i col·laborant responsables de Protecció Civil de l'Ajuntament de Castelló de la Plana i la direcció d'Ambulàncies CSA, es dissenya el complex desplegament sanitari que es portarà a efecte en les Festes de la Magdalena, revisant detalladament les activitats de cada dia, una a una, elaborant una anàlisi de riscos segons les característiques

de l'esdeveniment, esbossant procediments i protocols de resposta sanitària davant possibles lesions per accidents o crisis sobrevingudes per malalties que pogueren afectar el públic assistent.

Arranquen els festejos i els dispositius sanitaris, proporcionalment dissenyats segons el risc potencial i/o l'assistència prevista de públic, es despleguen per a donar cobertura preventiva presencial en els diferents esdeveniments, aquells dels quals, per la seua rellevància i gran afluència de persones, compten amb la coordinació del Lloc de Comandament. Situat en els voltants del lloc a on es desenrotlla l'esdeveniment i reunits en el vehicle municipal destinat a este efecte, es congreguen i coordinen les persones responsables de les diferents agències amb la finalitat de supervisar, mantindre la comunicació constant, realitzar les modificacions necessàries in situ i en el pitjor dels casos, executar una resposta coordinada en el menor temps i amb la millor resposta immediata davant accidents.

Gràcies a esta coordinació, els equips sanitaris poden efectuar assistències en el mateix lloc en el qual se celebra

l'esdeveniment, evacuant quan és preceptiu en pocs minuts, facilitant assistència mèdica i d'infermeria en ambulàncies, infermeries mòbils i en punts d'assistència sanitària eventuais.

A més dels recursos sanitaris desplegats en cada un dels esdeveniments de major risc, en les àmplies franges horàries en les quals s'hi haja dispersada una gran quantitat de persones celebrant en la via pública, el personal sanitari es troba alerta en les denominades Unitats d'Incidències. Estos equips, dotats d'ambulàncies, vehicles d'intervenció ràpida i personal sanitari, se situen en la rodalia dels epicentres amb major concurrència, pendents dels avisos de la Policia Local que precisen una resposta sanitària immediata en la via pública.

S'habilita el Punt d'Intervenció de Curta Estada, lloc sanitari en el qual les persones podran reposar-se d'afectacions lleus baix la supervisió de personal mèdic i d'infermeria.

La totalitat del dispositiu sanitari està coordinada les 24 hores del dia per la Central d'Ambulàncies CSA i el personal coordinador del preventiu en constant comunicació amb les persones responsables de seguretat municipals, modelant i adequant amb la màxima flexibilitat la cobertura dels equips sanitaris en aquells esdeveniments que es vegen afectats per inclemències del temps o altres imprevistos.

Finalitzades les festes, les persones responsables de Protecció Civil de

l'Ajuntament de Castelló de la Plana i la direcció d'Ambulàncies CSA es reuneixen per a analitzar el desenrotllament del servei sanitari, amb ànim constructiu i autocrítica, prestant especial atenció a aquelles qüestions que poden ser millorades l'any següent, així com valorar el compliment dels objectius inicials, entre els quals es troben l'atenció sanitària de les persones accidentades evitant l'agreujament de les seues lesions i prestant una ràpida resposta sanitària, així com la descongestió de les urgències dels Hospitals i Centres de Salut per incidències sanitàries derivades de la celebració de les festes.

L'equip d'Ambulàncies CSA aprofita per a desitjar-vos, una celebració i gaudi de les pròximes Festes de la Magdalena.

HISTÒRIA DE LA POLICIA I LA POLICIA LOCAL A LA MAGDALENA

JOSÉ SÁNCHEZ I ADELL, CRONISTA OFICIAL DE LA CIUTAT

“Haver sabut evolucionar i adaptar-se a les exigències dels nous temps, és indubtablement el seu major timbre de glòria”.

Seria summament interessant, en este any centenari de la creació de la Policia Municipal de la ciutat de Castelló de la Plana, poder traçar els trets més característics que definien l'ambient d'aquella modesta capital de província en la dècada final del segle XIX, quan es produïx aquell fet innovador dins de la vida local. Encara que l'empresa requeriria una certa folgança de temps i la intervenció de mans destres especialitzades en el coneixement d'este període històric, no és aventurat dir que la creació del citat cos ve a coincidir -i a confirmar-ho- amb un moment de progrés i canvi en la història de la ciutat. Des d'un punt de vista demogràfic, cal subratllar que Castelló, que havia iniciat el segle XIX amb 13.000 habitants, s'estava acostant als 30.000 en aquell any 1895 que ara recordem, amb tot el que això representava per a la vida urbana.

Aires de modernitat corrien per la ciutat

des de feia algun temps, alguns insinuats ja en l'època del governador Ramón de Campoamor. Novetats més o menys recents i notables de la història del desenrotllament local s'havien registrat en els aspectes de les comunicacions (ferrocarril a València i Barcelona; tramvia a vapor al Grau i a Onda); la construcció del port per a la qual l'any 1895 es va produir una important subhasta; la construcció del passeig de Ribalta; la inauguració de la plaça de bous en 1887, així com la del Teatre Principal en 1894; el desenrotllament de les obres de l'Hospital Provincial; les millores en l'enllumenat públic amb petroli, gas i electricitat; la inauguració del telèfon (1889), etc. Repassant les actes municipals d'aquells anys en què la ciutat va ampliant el seu perímetre, crida l'atenció la preocupació de l'Ajuntament per múltiples aspectes d'això que es diu policia urbana, incloent-hi la construcció de voreres, pavimentat de calçades i, sobretot, la retolació d'antics i nous carrers.

Casualment, precisament en este any 1895 en què era creada la Policia Municipal es produïa la defunció d'un personatge de gran relleu en la vida castellonenca, Domingo

Herrero, alcalde i figura clau d'algunes de les millores abans assenyalades, i amb molta probabilitat directament relacionada amb la citada creació.

No hi ha dubte que la Policia Municipal apareixia a Castelló en un moment oportú per a les necessitats que la nova realitat ciutadana demandava. El fet d'haver sabut evolucionar i adaptar-se a les exigències dels nous temps, és indubtablement el seu major timbre de glòria.

La ciutat i la seua Policia.

I. La seguretat ha preocupat sempre i a tot arreu, tant en el camp com en la ciutat, encara que la manera d'entendre-la i aconseguir-la varie d'un mitjà a un altre. Pot dir-se que en aquell predomina l'autodefensa; en esta, és a càrrec de la comunitat.

També dins de les ciutats -ja que hi ha necessitats distintes- existixen diferències quant al mode de dur a terme el principal objectiu de l'acció policial: la seguretat de persones i béns.

Per una altra, la ciutat, en l'exercici de la seua funció culturitzadora, projecta el sistema que ha triat i experimentat a tots els àmbits de la nació o, almenys, a una part important d'ella. Tal és el cas del comte de Pergen ampliant (1782) els mètodes i organització de la policia de la ciutat de Viena a tot el territori austríac.

La ciutat a través dels temps va evolucionar -condició indispensable per a subsistir- i així des de les ciutats excepcionals de l'Edat Antiga es va passar a la proliferació urbana característica de l'Edat Mitjana i en l'actualitat són el lloc on viuen la major part dels habitants de la Terra.

A més, en sorgir noves necessitats d'acord amb les noves estructures, una solució senzilla consistia a atribuir-les al més organitzat dels òrgans de què es disposava, és a dir, a la Policia, que ha vist incrementada així de manera extraordinària les seues missions i encara ara dedica temps i hòmens a complir amb este contingut residual de funcions no privatives.

II. Els sistemes emprats per al servici de seguretat han estat, fonamentalment, tres: la prestació obligatòria, la vigilància individualitzada i els cossos especialitzats en la matèria.

La prestació obligatòria dels ciutadans és la forma més antiga i de fet la podem trobar en totes les èpoques i continents, des de l'antiga Roma a la moderna New Amsterdam (hui, Nova York). Sol emprar-se com a exemple del sistema «el Service de Guet» ideat i posat en pràctica per l'abat Wilfred de St. Gall en ple segle IX; era una «guàrdia de protecció» de la ciutat de París de la qual necessàriament formaven part tots els «ciutadans distingits» els quals eren cridats a prestar servici per torn rigorós. A pesar de les condicions de «distinció» que reunia el servici, no sembla que resultara excessiu abandonar els negocis propis per a atendre els aliens, a vegades amb evident risc personal. Per això el mateix abat va establir una multa de 4 «sols d'or» per als qui faltaren a l'hora de prestar servici o no aportaren una persona que li substituïra. El fet de percebre els substituïts una gratificació per part del substituït va ser el germen dels moderns sistemes en els quals el ciutadà paga els seus impostos (entre ells, les despeses de la Policia) i un grup determinat s'encarrega de les funcions de seguretat.

D'ací va partir en temps de Sant Lluís Rei (mitjans del segle XIII) la idea de crear el càrrec de «Chevalier du Guet», que al capdavant de trenta hòmens a peu i altres tant a cavall -tots professionals- s'encarregava de la seguretat urbana en les hores nocturnes. Abans, Enric I va destinar al mateix fi un cos de dotze alabarders amb resultat dubtós, potser per l'escassetat del nombre o perquè anaven pels carrers tocant la trompeta (per a acreditar la seua presència) amb la qual cosa no deixaven dormir al veïnat i informaven els delinqüents del lloc en què es trobaven.

D'una forma o altra, el sistema de «Guet» va donar bons resultats fins al punt de ser copiat poc més tard a Alemanya, si bé en forma de «milícia ciutadana» i amb un caràcter marcadament militar.

La innegable importància dels gremis en la vida urbana medieval va introduir un variant en el sistema per la qual els gremis es comprometien a mantindre grups sencers destinats al manteniment de l'ordre procedint cada un d'acord amb les seues pròpies ordenances i ideologia particular. Tal dedicació a la lluita contra el delictes va moure al gremi «peraires» a noliejar una embarcació, a sotmetre, véncer una galera tunisiana i rescatar el Santíssim del qual s'havia apoderat en una incursió sobre Torreblanca.

III. Precisament dels gremis naix la institució de la vigilància individualitzada, més coneguda com a «serenos»; cada gremi al carrer o carrers contractava els servicis d'un vigilant nocturn que impedira els robatoris i, si calguera, donara la veu d'alarma en cas d'incendi.

El sereno tradicional va veure confirmada legalment la seua posició a Espanya en 1834, en el qual un Reial decret el va declarar obligatori, almenys, en totes les capitals de província, vist l'excel·lent resultat dels seus servicis en aquells punts en què el prestaven. La pròpia Llei d'enjudiciament criminal s'ocupa d'això en l'art. 283.

Havia de fer les seues «rondes» seguint la seua «sendera» (circuit de carrers a càrrec seu), durant la qual donaven mostra de la seua presència cantant l'hora, entre invocacions piadoses, i donant compte de l'estat atmosfèric, d'on els va vindre el nom. Se'ls retribuïa mitjançant unes quantitats que es pagaven per edifici, per a la qual cosa, una comissió especial integrada per dos regidors i altres tants contribuents determinava les quantitats a pagar d'acord amb les condicions dels immobles.

Hi havia «serenos de vila», que es correspon amb els descrits, «serenos de comerç», pagats exclusivament pels establiments la custòdia dels quals se'ls encomanava. Una tercera categoria anomenada «de suplents» formava una espècie de llista d'espera per a substituir els uns i els altres quan es presentava l'ocasió. En algunes ciutats tenien prohibit asseure's abans de les dotze de la nit i, per descomptat, sempre en

ple carrer, sent falta molt greu la d'obrir un portal per a ficar-se dins a dormir. També les ordenances de serenos establien en quines nits podien posar-se la caputxa i a partir de quina hora. A més de la «ronda», exercien funcions especials -amb pagament a part-, com era la de despertar a algú a determinada hora o acompanyar a través dels deserts carrers a aquells que es veien en l'obligació de transitar-hi a hores desacostumades. Per cert, que l'hora a què es desitjava ser despertat es materialitzava col·locant el mateix nombre de pedres en el llindar de la casa, i d'esta pràctica prenién els jóvens inquiets de l'època per a gastar bromes proporcionant despertars no desitjats a veïns i veïnes amb fama de tindre pitjor geni.

A pesar de tot, això no era el pitjor: el qui tenia la desgràcia que durant un any es produïren tres robatoris sense que ell haguera fet res per a detindre els culpables, era castigat amb la pèrdua de la plaça; per a les faltes menors estaven les multes, i un castic especial consistia a fer-se acompanyar contínuament per un altre sereno a qui tenia obligació de pagar-li de la seua butxaca.

En contra del que puga pensar-se, els serenos gaudien de la general consideració, i quan la ciutat de Copenhaguen va voler retre homenatge al seu fundador, el bisbe Absalon de Roskilde, va col·locar la seua estàtua en el centre de la façana del palau consistorial envoltada d'una guàrdia d'honor consistent en sis estàtues de serenos vestint uniformes d'altres èpoques.

IV. Durant este temps, la Policia en els camps era a càrrec dels nobles, els quals l'exercien a través de les seues forces militars; els reis feien el mateix, quan podien; a vegades es desenrotllava la mateixa activitat a l'interior de les ciutats. L'enrobustiment dels reis, en detriment de la noblesa, va fer que la succeïren també en la part de la funció policial que exercien. Les forces armades dels reis i nobles, a diferència del sistema anterior, eren un òrgan especialment jerarquitzat o, si es preferix, que mantenien la jerarquia dels camps de batalla, en les seues noves tasques de manteniment de l'ordre.

Esta policia jerarquitzada urbana prestava

servici durant les 24 hores del dia i, a raó d'això, exercia moltes més funcions que el «guet», reduït a la nit i a la seguretat ciutadana. Efectivament, tasques com ara la neteja dels carrers, el cens dels habitants, l'ajuda a les processons i festejos, obligar els venedors a concórrer amb la seua mercaderia als mercats, i fins i tot la vigilància dels malalts infecciosos, anaven a càrrec seu. Però a la ciutat no sols hi havia persones treballadores i honrades, sinó també una gran quantitat de gent de mala índole, la qual cosa va fer que la seguretat ciutadana fora el seu objectiu principal.

Amb tot, la màxima preocupació d'esta nova força no era el benestar dels ciutadans, sinó l'interés del rei, la qual cosa implicava passar a segon terme les infraccions que no afectaven directament el sobirà; es tractava d'una policia dedicada a l'autoprotecció del governant i, en un cert sentit, «legisladora». Per descomptat que la policia administrativa no li concedia especial atenció i eren escasses les seues intervencions en la matèria. Segles després, la més bella ciutat sud-americana que va substituir a la totalitat de la seua pròpia policia per efectius de la policia estatal, va poder comprovar que -entre altres coses- havien sorgit en el seu terme municipal centenars d'edificis sense llicència i amb la corresponent anarquia quant a lloc, volum i destinació.

Incapaç els poders centrals d'atendre estes demandes, els van permetre als municipis organitzar les seues pròpies forces policials i en una segona etapa -vist l'èxit aconseguit- a obligar a la construcció de cossos de Policia Local en totes les capitals.

LA POLICIA LOCAL.

V. Les policies locals a Espanya es veuen reconegudes, i obligatòriament imposades, per una llei de 2 d'octubre de 1877. Eren cossos armats jerarquitzats, dependents de l'alcaldia, i obligats a col·laborar amb la Policia de l'Estat en el manteniment de l'ordre públic; una obligació que els va ser peremptòriament recordada en el R.D. de 24 de febrer de 1908. Esta última faceta va provocar una reacció adversa en les corporacions les quals, juntament amb els

cossos de Policia Municipal van crear les anomenades «Guàrdies Urbanes», sobre les quals no tenien jurisdicció els governadors civils i que es van dedicar a funcions administratives i després exclusivament al trànsit. Barcelona va mantindre esta duplictat fins a l'any 1939.

La legislació de principis del segle XX i finals del XIX, referent a la policia de les ciutats, pot dividir-se en dos grans grups: les normes que es dediquen a retallar atribucions i les que els van concedint gradualment cada vegada més competències.

L'adveniment de la II República va suposar una època de millorament de les policies locals, que van veure augmentada la seua importància, consideració, equip i fins i tot sou. Es va començar també el procés de motorització, i a on no es van poder aconseguir vehicles de motor, es van crear seccions ciclistes. Tot este moviment es va veure afectat per la guerra; durant el període bèl·lic, les intervencions de la Policia Local es van centrar en l'ajuda als afectats directament o indirectament pel conflicte, i de manera especial als damnificats pels bombardejos.

La necessitat de col·locar la nombrosa quantitat d'excombatents va fer que

se suavitzaren les condicions d'ingrés en els diferents Cossos de la Nació, i consegüentment en els ajuntaments. Les nombroses vacants de les plantilles es van veure ocupades per un personal heterogeni, producte de la desmobilització, amb resultats diferents segons la seua capacitat, formació i, sobretot, vocació.

Correspon a esta època un autèntic buit legal en matèria de Polícies Locals; la legislació nacional es presentava confusa, suposava principis sovint inaplicables en un cos policial; d'altra banda, els reglaments locals no eren molt més afortunats. Totes les legislacions oferien un factor comú: l'absència de tècnics en la seua redacció i de consulta prèvia abans de ser aprovats. La creixent motorització, d'una banda, i les inquietuds socials per una altra, van fer que cada dia anaren adquirint més importància les Polícies Locals, a causa del seu intens desplegament i a l'extraordinari coneixement del mitjà en el qual es desenrotllaven. Predominaven les intervencions assistencials, la qual cosa ha propiciat que foren més populars que altres cossos de seguretat.

VI. Les característiques de la Policia Local moderna són:

Augment d'efectius. Les plantilles de Policia Local experimenten sensibles augments tots els anys i en tots els cossos. Els efectius totals excedixen els de la Policia Nacional i, probablement, la diferència anirà augmentant més avant.

Increment de mitjans. Particularment, en matèria de transmissions i de motorització, el coeficient de la qual (relació vehicles/policia) arriba fàcilment a xifres de 0,30 i superiors.

Nivell cultural més elevat. Ha contribuït a això de manera indubtable la creació per les autonomies de centres especialitzats de formació policial; en menor escala, dels comandaments, però de totes maneres de manera apreciable.

Sorgiment de les Ciències Policials. Lògica conseqüència de l'anterior, els estudis cada vegada més intensos sobre la matèria, han

posat en relleu la importància i necessitat de comptar amb un conjunt ordenat de coneixements que formulen les regles necessàries per a resoldre qualsevol qüestió que es presente en el futur.

VII. En la pràctica, i en qualsevol ajuntament, la Policia Local intervé en la preparació de la majoria de les decisions, prescindint de les que legalment pot i deu adoptar per si mateixa.

Si en un esforç imaginatiu suprimíem tots els expedients en els quals ha intervingut la Policia Local, les oficines municipals es quedarien amb un escàs nombre de papers.

Això confirma la frase que -en elogi de la Policia del seu temps- pronunciara Sebastié Mercier en ple segle XVIII: "En el govern de la ciutat, com en els rellotges de luxe, és una humil roda de llautó la que fa que les manetes d'or puguen marcar el pas del temps sobre una esfera de plata i brillants".

Guàrdia Urbà Polícies Locals Servei Municipal d'Enllaçador, 1964.

Al pas dels anys.

Francisco Pascual, periodista.

Un dels moments estel·lars que sens dubte va viure la ciutat de Castelló coincidix precisament amb el temps en què es crea la Guàrdia Municipal i, en certa manera, és un testimoni atge més i possiblement el més important de l'ambició que va marcar la vida local en aquell període entre dos segles. D'aquell període queda en la gent de Castelló un regust agredolç en el record. D'una banda, està l'orgull i el reconeixement cap a una generació absolutament exemplar per la fe que va tindre al seu poble i, d'una altra part, una espècie de soterrada frustració mantinguda durant molts anys per la sensació de no haver sigut capaços de continuar aquell esforç.

Quan el ministre Javier de Burgos va portar avant en 1833 la divisió d'Espanya en províncies i es va concedir la capitalitat provincial a Castelló, aquella decisió va ser assumida per tota la ciutat com un repte en el qual es conjugaven la grandesa i la servitud

de la nova condició. La població de l'època, conscients del que representava este fet, i les institucions i entitats més representatives al capdavant, van emprendre una sèrie d'iniciatives urbanes que van canviar totalment una població que, en el context d'una economia de llauradors i artesans, va saber fer el pas avant per a posar al dia –com es diu ara– les seues infraestructures, en un final de segle brillant que va tindre la seua continuïtat en els començaments de la següent centúria. Va ser llavors quan es van concretar realitzacions tan decisives, que encara hui estan vigents, com el passeig Ribalta, el Teatre Principal, la plaça de bous o l'Hospital Provincial, amb la inauguració de les obres del Port que ha sigut considerada com la gran iniciativa de Castelló en el segle XIX.

En este caldo de cultiu, va nàixer la Guàrdia Municipal, com una conseqüència lògica en un Ajuntament amb visió de futur. Sens dubte, aquella decisió degué sorprendre el veïnat, però des del primer moment el nou cos va encaixar com una institució entranyable a partir d'aleshores a la ciutat. Els «polisseros» van passar a ser ràpidament personatges de relleu en la vida ciutadana i el quefer de castellonencs i castellonenques en la successió dels dies i els treballs. A poc a poc, els guàrdies municipals van anar definint les seues funcions al servici de la població, encara que en un principi tingueren una comesa més prompte com de suport a la gestió municipal. En la xicoteta història, i les notes a peu de pàgina de la història gran del nostre poble, es reflectixen les mil i una anècdotes entorn d'aquells pioners, humils i honrats, molt lluny de la formació policial que adquirixen actualment els guàrdies, però en qualsevol cas amb el mateix esperit de servici, abnegació i esforç, al marge i per damunt de les conegudes facècies i divertides historietes, lògic reflex de la seua pròpia humanitat.

Certament, a partir d'este moment, difícilment es podrà entendre la història de Castelló en els últims cent anys sense considerar el que ha representat l'aportació de la Guàrdia Municipal en tota la seua dimensió, perquè la ciutat i el seu desenrotllament, les seues misèries i grandeses, han sigut viscuts

plenament per este cos totalment identificat amb l'essència mateixa de la realitat ciutadana en cada època.

I al llarg de tots estos anys, la Guàrdia Municipal no sols va cobrir funcions relacionades amb l'ordre públic, sinó que va ser sobretot un estament que va exercir diferents missions d'ajuda i assistència al ciutadà. A part la seua participació com a macers o escorta de gala en el que podríem qualificar l'apartat del protocol municipal, els guàrdies van cobrir també servici tan estimables com el de Pregoner que llegia els bàndols en una sèrie de llocs estratègics del nucli urbà, tant en la vila com en els ravals. En aquell Castelló més familiar de fa tan sols mig segle, els que llavors érem menuts envoltàvem a Tomás Llorens “el Bado”, possiblement l'últim i més recordat dels nostres pregoners, per a rubricar el seu ban amb el conegut «Vitol». Alguna cosa semblant en el seu contingut costumista, podríem dir de “la Gossera” i “els Gossers”, autèntics virtuoses en el maneig del llaç, malgrat l'emprenyament dels xiquets que féiem el possible per a espantar la presa i deslliurar-la del tancament en el carrocel·lular. Un d'aquells enllaçadors fumava una catximba i s'ho prenia amb calma. Va arribar a ser molt popular entre la xicalla.

Col·legues dels guàrdies municipals, encara que al marge de la institució, estaven els serenos. «Ave Maria, les dotze de la nit i sereno», era la cantarella que repetien cada hora per a informació “viva voce” dels qui patien d'insomni, perquè els dorments ni s'assabentaven. Aquells vigilants nocturns vivien un poc de la caritat pública, perquè havien d'anar a cobrar el rebut de casa a casa, sense que l'Ajuntament en realitat tinguera res a veure amb el tema, almenys en el seu finançament. A pesar d'això, veïnes i veïns els professaven un especial afecte i consideració per la seua entrega a un ofici poc grat i a vegades fins i tot perillós com és sempre el de qualsevol zelador de la seguretat, i en este cas més encara, perquè estaven en vetlla tota la nit fins a les primeres llums de l'alba en una ciutat que dormia confiada en els seus guaites. Aquella “rara avis” a poc a poc va desaparèixer, a mesura que morien o abandonaven els més majors

en edat, ja en els anys 60. I en esta última etapa, l'Ajuntament els va acollir com a auxiliars de la Guàrdia Municipal amb un salari digne i al marge de la precarietat que van patir durant tants anys i a més, mai més ben dit, amb nocturnitat. La placa de Guàrdia Municipal els va donar en aquell període final un rang d'autoritat davant els desaprensus que solen abundar en la nit. La pica i el fanal, amb el consegüent clauer, ara mateix són el record d'un ahir que cada vegada ens sembla més llunyà en contemplar el Castelló actual amb les seues mogudes nocturnes.

Eren els temps també en els quals els guarda-parcs, coneguts popularment com a «lleueros», encara que tingueren la condició de guàrdies, no depenien de la Guàrdia Municipal, sinó dels serveis corresponents de Parcs i Jardins. Per cert, el nom de «lleuers» se'ls va aplicar perquè el seu uniforme era exactament igual al dels caminers que tenien a càrrec seu el manteniment d'una llegua de camí i, d'ací, la seua denominació popular. En l'actualitat, els guarda-parcs depenen ja i formen part de la plantilla de la Policia Local.

En aquells primers anys, la Guàrdia Municipal complia una sèrie de serveis que es van mantindre fins a etapes encara relativament pròximes i que tenien, a vegades, caràcter no sols policial, sinó també i sobretot de funcions auxiliars a l'Ajuntament, com la distribució del llavors més prompte reduït

correu municipal, quan les notificacions havien de ser entregades en pròpia mà. Era pràctica habitual i, en algun cas, amb no poca transcendència quan es tractava de cessaments. En estes ocasions, i també en més alts nivells, l'arribada del «motorista» gelava l'ànima del destinatari.

A poc a poc, el paper del cos va anar prenent una major transcendència a mesura que paral·lelament creixia la ciutat. En aquell Castelló més familiar, quan tots ho sabien tot de tots, perquè «tots ens coneixíem», els guàrdies municipals eren quasi omnipresents en la xicoteta ciutat de províncies, perquè al cap i a la fi, tota l'activitat es desenrotllava entorn de la Casa de l'Ajuntament i la plaça Major. La seua popularitat era evident i no precisament per les multes, ja que llavors a ningú se li ocorria denunciar com no fóra en situacions de greu conflictivitat que, d'altra banda, res tenia a veure amb aquell trànsit de carros i bicicletes. No obstant això, en els anys 20, ja figuren en la plantilla guàrdies de circulació, i també, els primers ciclistes, als quals la xicalla coneixia amb una certa mala intenció com la «patrulla volant».

En aquells dies, com ara encara, punts conflictius de la circulació eren els «Quatre Cantons» i la Porta del Sol. Ja a la fi dels anys 50 van aparèixer els primers passos de vianants senyalitzats que van motivar no pocs acudits, sobretot quan el guàrdia urbà

es posava seriós i ordenava als vianants despistats, a colp de xiulet i amb grans escarafalls, a complir la norma al crit de «Por la raya!». Va ser en 1961 quan es van instal·lar els semàfors en els Quatre Cantons i no massa després arribarien ja els passos de zebra, amb el seu «Benaürats els qui creuen en els passos de zebra, perquè ells veuran prompte a Déu». Mentrestant, el parc mòbil de la Guàrdia Municipal ja no sols comptava amb les eficients bicicletes, sinó que també van arribar les primeres motocicletes i fins i tot alguna amb sidecar, que sovint era utilitzat pel cap per als seus desplaçaments.

La gran expansió de Castelló, sens dubte la major de la seua història, es produiria en aquella dècada que hui es recorda com a «prodigiosa» dels anys 60. La ciutat va duplicar pràcticament la seua població en poc més de sis anys i va superar la barrera dels cent mil habitants, al mateix temps que sorgien un darrere l'altre tot un llarg rosari de grups perifèrics al marge de tota legalitat urbanística, però que, lògicament, prompte van exigir també els servicis propis de qualsevol nucli urbà, incloses les prestacions de policia. Van ser els anys del gran desenrotllament, quan Castelló va passar de ser una població eminentment agrària a viure plenament tot un procés espectacular d'industrialització que va començar en 1965 amb Fertiberia i, dos anys després, va tindre la seua continuïtat en la inauguració, en el Serrallo, de la refineria de petroli d'ESSO, al mateix temps que el sector tauleller vivia també la seua primera revolució tecnològica i altres sectors, com el tèxtil i la fusta, creixien en temps de desenrotllament baix la batuta dels tecnòcrates en el govern.

En el record de la gent perdura la imatge d'aquell sergent Bellés, inspector-cap Emilio Bellés Gasulla, que va exercir el comandament en la postguerra. Era tan «especial» que fins i tot vigilava el bon ordre, i que la gent circulara per la dreta, en la volteta pel carrer d'Enmig, segons deia «para que el personal aprendiera a caminar correctamente por la acera», és a dir, que sempre per la dreta, tant a l'anada com a la volta, mentre l'autoritat estava atenta a la roda, passejant pel centre de la calçada a dalt i a baix al llarg del carrer. Impossible

més uniformitat, bon ordre i urbanitat.

Però, indubtablement, el que arribaria a ser cap per antonomàsia de la Guàrdia Municipal va ser el bo de don Benito Ferro Vaamonde, a qui alguns van voler veure importants relacions familiars, pel segon cognom a pesar de l'ortografia ben distinta de Bahamonde, amb el Caudillo. Aquell cap, que va vindre de Galícia, es va casar a Castelló i va ser, amb caràcter general, com un castellonenc més, plenament integrat en una família de profunda arrel castellanenca. Amb la seua gran humanitat, don Benito prompte es va fer popular a la ciutat i va ocupar el càrrec durant més de vint anys, en els quals la Guàrdia va avançar en la seua modernització, fins que va arribar un moment en el qual es van imposar nous criteris més adequats a la realitat. Baix el seu comandament, el cos encara va mantindre gran part de la filosofia fundacional, ben lluny del que arribaria a ser un cos d'estes característiques, però de qualsevol manera van imposar la missió encomanada des de la complicitat amable amb el veïnat per al de tots, en un ambient que encara podia permetre's el luxe de ser familiar. Eren els anys en què, en arribar Nadal, castellanencs i castellanencs es recordaven de la Guàrdia Municipal i els entregaven obsequis en els punts on es trobaven aquells guàrdies urbans de casc, guerrera i guants blancs, en els enclavaments més conflictius per al trànsit. Al costat de l'ombrel·la davall la qual s'aixoplugava l'agent, durant uns dies, s'amuntegaven botelles de xampany, sidra, licors i productes alimentosos. Per cert, en alguna cruïlla, per a salvar el guàrdia urbà es va habilitar una espècie de podi, que el feia més visible davant els conductors distrets. Una imatge entranyable era la del guàrdia de la plaça de la Pau, per cert, que estava obligat a donar preferència de pas a la Panderola. En el contrapunt més greu, menys amable, els servicis en les cruïlles de les carreteres de l'Alcora i Borriol amb el desviament de la carretera nacional.

Amb la recuperació de les llibertats i la democràcia, també la dona va trobar el seu lloc en les files de la nova Policia Local, molt més oberta i amb un renovat concepte de la seua funció social. Les primeres dones policies, van comparéixer davant el veïnat

en el 1981 i prompte van adquirir major importància en el conjunt de la plantilla, al marge de qualsevol tòpic amb aires de discriminació. D'alguna manera, en el conjunt de la dona policia, va constituir notícia rellevant l'ascens de Charo al grau de sergent. Va ser tota una fita i, amb això, es va obrir un nou ventall de possibilitats en la promoció femenina del Cos. Hui seria impensable una Policia Local a Castelló sense la presència de la dona.

El Castelló vivia la seua vida en paral·lel amb la de la Policia Local. En estos últims cinquanta anys, per exemple, la ciutat ha tingut esdeveniments i commemoracions com el VII centenari de la seua fundació en 1952, la creació de la nova diòcesi de Segorbe-Castelló amb la solemne entrada del bisbe en 1960, i el VI centenari de la Santa Troballa en 1966. Va ser en 1963 quan la Panderola va desaparèixer després de tres quarts de segle de vida. Esdeveniments més recents van ser la creació del Col·legi Universitari en 1969, un any després la dessecació de la Marjaleria i en 1971 la inauguració del nou recinte de la Pèrgola, per citar algunes fites que perduren en la memòria col·lectiva. En tots ells compta el testimoniatge i la presència de la Policia Local.

Però, entre les llums i les ombres que marquen la vida de Castelló al llarg dels últims cent anys estan, d'una banda, les circumstàncies tan felices com les visites d'il·lustres personalitats o la bona nova en el compliment de sentides aspiracions, mentre en l'altra cara, pesen esdeveniments especialment dolorosos pels quals encara gemega el vent de la història.

Així, encara fa mal l'ànima quan als més majors els assalta l'evocació d'aquella tragèdia del cine La Paz en 1921, igual que la catàstrofe que va significar el desbordament del riu Sec en la nit del 29 de setembre de 1949 amb la seqüela d'aquells onze morts que van omplir de dolor una ciutat abatuda en la seua lluita contra l'aigua i el fang. Moments també especialment durs van ser incendis que van afectar béns urbans a paratges entranyables, com aquell foc que va destruir la Drogueria Catalana al carrer Alloza o el del Molí de l'Arròs, per citar casos concrets que

en el seu moment van tindre gran impacte en aquella ciutat encara amb aires pobletans, i els incendis al Desert de les Palmes que, encara que no és terme de Castelló, afecta també directament al benestar de qui viu a Castelló. Al llarg dels últims lustres no han faltat lamentablement les inundacions, especialment en les zones baixes del terme municipal i entorn del Grau, així com tremendes gelades que van assolir la nostra agricultura i, de manera més significativa, la nevada de 1946, any que encara roman en el record com a «l'any de la nevada».

Per contra, el goig va estar en les visites reials i també de l'anterior cap de l'Estat. L'any 1905 va arribar a la nostra ciutat, de pas i per via fèrria, el rei Alfons XIII, a qui van convèncer perquè recorreguera els carrers amb carruatge. El mateix monarca afirmaria, en despedir-se, que s'emportava el millor record d'esta ciutat. Va ser la seua única estada a Castelló en este segle, però queda en els annals com un esdeveniment inoblidable. Quant al general Franco, va estar per primera vegada a Castelló en una breu parada en el seu desplaçament des de Barcelona a València en ocasió de la greu riuada que va afectar la ciutat del Túria. Tornaria en 1958, en esta ocasió ja amb un ampli programa d'actes i inauguracions, i el seu últim viatge a la nostra ciutat es va produir el juny de 1967, acompanyat de la seua esposa i de diversos ministres, en ocasió de la inauguració de la Residència de la Seguretat Social, la refinaria ESSO Petróleos Españoles, l'Escola de Mestratge Industrial i el col·legi Menor Serra d'Espadà de la Secció Femenina.

La primera vegada que els Reis Joan Carles i Sofia van estar a Castelló va ser en 1976, en moments il·lusionants pel començament de la Transició, i van visitar també diferents pobles de la província, com Nules, Onda i Morella. La població es van bolcar en la seua adhesió als monarques i es van amuntegar sobretot en la plaça Major davant l'Ajuntament per a aclamar la parella reial quan va comparèixer al balcó principal de la Casa de la Ciutat. Els sobirans tornarien en 1993 per a col·locar la primera pedra de la Ciutat Universitària i, als pocs mesos, el Príncep d'Astúries inaugurava el primer

complex del nou Campus Universitari i assistia a la col·locació de la primera pedra de les obres de soterrament de la via fèrria en una circumstància absolutament històrica.

Al llarg d'estos últims cent anys, la presència de la Policia Local ha sigut constant, discreta i callada, però de gran eficàcia per al normal desenrotllament en la convivència de la ciutadania.

En estos i altres esdeveniments que configuren capítols rellevants en la crònica del que ha sigut la vida de castellonencs i castellenques al llarg d'estos últims cent anys, la presència de la Policia Local ha sigut constant, discreta i callada, però de gran eficàcia per al normal desenrotllament en la convivència de la ciutadania, tant en els moments feliços com en els més desafortunats. Hui, la Policia Local és un cos perfectament preparat en les seues diferents especialitats, d'acord amb les exigències d'una ciutat moderna i progressista. La formació i dotacions del personal en els seus diferents graus i seccions és la millor garantia en l'exercici de les llibertats públiques. Aquelles bicicletes d'antany han sigut substituïdes per les més modernes motocicletes, amb l'existència d'una flota

de vehicles absolutament preparats per a la comesa pròpia d'una Policia, que és ací no per a la repressió, sinó fonamentalment amb caràcter de prevenció i ajuda al veïnat perquè Castelló siga una ciutat més grata i amb major qualitat de vida. La imatge més moderna, per recent, podria ser ja el lloc de la Policia Local a la platja, nota que definix el nivell d'adaptació d'este servici així com la voluntat de potenciar el turisme i la promoció de Castelló cap a l'exterior des de les instàncies municipals.

Funcions de la Policia Local durant les festes locals

Durant les festes locals, la Policia Local exercix un paper crucial per a garantir la seguretat i l'ordre públic, així com per a facilitar el desenrotllament dels esdeveniments i activitats programades. Les funcions específiques que duen a terme inclouen:

La gestió del trànsit i la mobilitat, tant les implementacions de desviaments, com a talls per a permetre les desfilades, les reserves d'estacionaments, les processons i altres activitats d'ocupació de via pública. El control de l'estacionament assegurant que

les zones d'aparcament estiguen disponibles per a emergències i per a mantindre el flux de persones i vehicles, i també l'assistència als vianants garantint la mobilitat segura i fluida.

Vetlar per la seguretat ciutadana, la prevenció de delictes amb la vigilància activa per a dissuadir robatoris, altercats i qualsevol classe d'infracció d'esta natura.

El control de les multituds gestionant les aglomeracions en esdeveniments d'alta assistència per a previndre incidents i la col·laboració amb altres cossos com la Policia Nacional i altres servicis d'emergència per a una resposta conjunta en cas d'incidents majors.

La presència en desfilades i processons, acompanyant i supervisant la seguretat en cavalcades, desfilades i activitats tradicionals, així com a supervisar els esdeveniments de risc, com els de focs artificials, espectacles pirotècnics i competicions a on hi haja risc d'accidents i proveir d'ajuda immediata en casos d'emergències menors (Punts d'assistència sanitària)

La protecció d'espais públics amb la vigilància d'instal·lacions, control d'àrees d'ús públic com a places i parcs, que s'utilitzen per a

concerts, fires i altres esdeveniments, i la prevenció del vandalisme amb el monitoratge per a evitar danys a instal·lacions públiques i privades.

Garantir el compliment de les normatives municipals, tant d'horaris i permisos controlant que es duguen a terme d'acord amb les llicències i els horaris establits, com de soroll i consum d'alcohol segons els controls de nivell de soroll i restriccions relacionades al consum de begudes alcohòliques a la via pública, i el control de la venda ambulants supervisant la documentació que permet la venda ambulants i controlant la venda il·legal.

A més assistixen i informen la ciutadania, amb presència d'agents en punts estratègics per a respondre preguntes i ajudar a qui ens visita, brinden assistència i suport a turistes i veïnat, incloent-hi informació de rutes i activitats, mantenen informats a la ciutadania, a través de les xarxes socials pròpies, de qualsevol incidència que puga afectar el bon desenrotllament de les festes, a més d'informar sobre consells de seguretat que s'han de dur a terme en els diferents actes dels festejos (pirotècnia, concerts musicals, desfilades, etc...)

LA POLICIA NACIONAL A LES FESTES DE LA MAGDALENA

GABINET DE PREMSA

La Policia Nacional, el passat 2024, va complir 200 anys d'història, i ho ha celebrat baix el lema "Compromesos amb tu", el Bicentenari és una fita històrica que conforma a la Policia Nacional com el cos estatal més antic de totes les Forces i Cossos de Seguretat d'Espanya. En els seus dos segles d'història, la Policia Nacional ha evolucionat i s'ha adaptat als desafiaments de cada època, forjant en este llarg recorregut uns principis i valors molt sòlids, nascuts de l'esforç, sacrifici i fins i tot heroisme dels seus integrants. Durant 200 anys, els components de la Policia Nacional han donat una resposta eficaç a les demandes de la ciutadania, raó per la qual, és hui una de les institucions més estimades i valorades per la societat.

Part d'este treball en la capital de la Plana, es realitza durant les festes fundacionals de Castelló, la Magdalena, en les quals la Policia Nacional, té com a principal objectiu reduir i controlar la delinqüència, perquè puguin ser gaudides amb seguretat per totes les persones de dins i fora de la ciutat que

acudixen als festejos. Per a això compta una malla preventiva de policia uniformada que transmet tranquil·litat i seguretat subjectiva a la ciutadania, incidint sobre baralles i pertorbacions de l'ordre públic, normals en concentracions i esdeveniments lúdics multitudinaris, garantint tant la seguretat de persones com de policies.

Així mateix, es continua treballant durant les festes en les oficines de documentació de nacionals i d'estrangeria, atenció a la ciutadania, seguretat privada, etc., per a mantindre actius tots els servicis d'atenció a la ciutadania, i les labors de Policia Judicial per a previndre robatoris en les vivendes i furts.

Agents de Policia Nacional participen també de manera directa en la seguretat de qui participe en la Festa, amb els dispositius establits en la Romeria, Pregó, Mascletà... en les estacions i en tota la zona centre de la ciutat, que alberga bona part de la concentració de persones i de les celebracions i espectacles.

BOMBERS DE CASTELLÓ, PROTECCIÓ CIVIL I LES FESTES DE LA MAGDALENA

ANTONIO COSTA, OFICIAL EN CAP DEL SERVEI DE BOMBERS DE CASTELLÓ

El present article s'ha redactat a petició de l'A. C. Gaiata 9 L'Espartera, per a la seua inclusió en el llibret de les Festes de La Magdalena 2025.

La Companyia de Bombers de Castelló es va fundar baix la protecció i dependència de l'Excm. Ajuntament el 8 de març de 1859, en un acte presidit per l'alcalde Francisco Ruiz Vila.

El Servei de Bombers de Castelló va ser uns dels pioners a Espanya. Els antecedents d'esta fundació es remunten a 1856, quan es va crear un cos de sapadors-bombers dins de les Milícies Nacionals, baix les ordres del capità Domingo Herrero i amb Antonio Dolz Ripollés, qui es convertiria en comandant accidental en constituir-se formalment el cos dos anys després. Malgrat això, en 1857 es va dissoldre eixa brigada, sense continuïtat.

El bon funcionament de la brigada i la previsió de l'alcalde van portar la corporació municipal a plantejar-se la creació d'un cos de prevenció d'incendis baix la dependència de l'Alcaldia. Així, el 20 de febrer de 1857

es va redactar el primer reglament per al funcionament de la Companyia de Bombers, constituïda definitivament el 8 de març de 1859.

La missió dels primers bombers era apagar incendis i atendre sinistres dins de la ciutat o del terme municipal. Per formar part del cos, calia una recomanació d'un membre de la Companyia, qui traslladava la proposta al comandant. Quan hi havia una vacant, este recomanava l'ingrés a l'alcalde. Durant els primers anys d'existència, la Companyia estava formada per uns 50 bombers, entre capatassos, caps, cornetes, guardes d'emmagatzemament i altres.

El 12 de març de 1861, l'Excm. Ajuntament va nomenar comandant-director de la Companyia a l'arquitecte municipal Salvador Vilaplana. Des d'aleshores, onze comandants han dirigit la Companyia, destacant-se figures com Leandro Alloza, Manuel Montesinos, Godofredo Ros de Ursinos, Francisco Tomás Traver i Luis Ros de Ursinos. Avui en dia, la figura del comandant ha desaparegut, rere la jubilació de Javier Rodríguez Zunzarren.

En aquells primers anys, els bombers eren avisats d'un incendi pel volteig de les campanes de la torre "El Fadri" i es desplaçaven al lloc del sinistre. Els guardes d'emmagatzemament i peons traslladaven el material necessari. Els bombers rebien bonificacions trimestrals per les pràctiques i cobraven segons la durada dels servicis.

Durant la Guerra Civil, els bombers van prestar un servici molt valuós i arriscat, sense deixar de protegir a la població de la ciutat dels perills de la contesa. Quan la guerra va finalitzar, es van establir torns diaris de 8 hores amb un cap retén, dos bombers i un conductor. Posteriorment, es va instaurar el sistema de 24 hores de servici i 48 lliures. El 8 de gener de 1947, tots els bombers de servici diari van ser nomenats funcionaris, i l'ingrés al cos es va regular per oposició lliure. Els bombers de "toc de campana" van deixar de prestar servici el 1970.

Amb relació als parcs de bombers, inicialment el material s'emmagatzemava davall els pòrtics del Palau Municipal. El 1876 es va traslladar al magatzem de l'antic i ja desaparegut carrer de l'Aigua, 4, que va ser enderrocat el 1959, moment en què la Companyia es va traslladar a un magatzem de taronges, a la plaça Jutge Borrull. L'any 1982 es va inaugurar l'únic parc de bombers projectat i construït com a tal que haja tingut el Servici en els seus 166 anys de vida, al carrer Galícia, fins a l'any 1999, quan es va traslladar a les actuals instal·lacions, als edificis de l'antic aquarterament Tetuán XIV.

Des dels anys 80 del passat segle, el servici ha experimentat un profund procés de canvi i reestructuració, adaptant-se als nous riscos i tècniques que han anat sorgint amb el pas del temps, incorporant més membres i adquirint nous vehicles i equips de treball, tal com ha evolucionat la ciutat. Actualment, el Servici de Bombers de l'Ajuntament de Castelló ha de fer front a les possibles emergències que puguin sorgir en l'àmbit dels transports terrestres, per carretera o ferrocarril, el transport de mercaderies perilloses, l'activitat en el Port de Castelló, l'activitat industrial en els diferents polígons del municipi, els incendis forestals, el risc radiològic, els espectacles públics i activitats recreatives, els riscos per fenòmens meteorològics adversos, salvament marítim, etc.

A més, un altre aspecte que s'ha desenvolupat de manera molt notable durant els últims anys ha sigut la realització de servicis preventius operatius i de divulgació. Els servicis preventius operatius tenen lloc en ocasió de la celebració d'activitats amb gran presència de públic o amb riscos específics, com a cavalcades, concerts, celebracions festives durant la Magdalena, Sant Pere, etc. També es considera dins de l'àmbit de la prevenció la participació en tota mena de simulacres d'emergència que tenen lloc a la nostra ciutat, en centres comercials, centres docents, Port de Castelló, zones industrials, etc.

En relació amb la divulgació, des de Bombers de Castelló es rep al parc la visita de milers

d'escolars durant cada curs lectiu, a més de molts altres col·lectius que mostren el seu interès per conèixer el treball, les activitats i mitjans amb què es compta en el Servei.

Estes visites, a més, tenen un component molt important orientat a la divulgació en matèria de prevenció d'incendis, accidents i comportament davant d'emergències, amb continguts adaptats a cada col·lectiu en funció de les seues edats, interessos i situacions personals i professionals. A més, es realitzen xarrades i activitats de divulgació fora del parc, en diferents associacions, centres socials, etc.

Un altre aspecte en què el servei hi ha evolucionat molt hi ha sigut en els equipaments i recursos materials. Els primers materials van arribar des de París el 1856, abans de la fundació del cos. Francisco Bou va adquirir una bomba manual "Villa París nº6", un bombí i 80 sacs de llana contra incendis. Este material es va transportar fins a Castelló, i va ser estrenat en un incendi a una fàbrica d'aiguardent al carrer Governador.

Posteriorment, es van incorporar altres equips com una bomba aspirant i impel·lent "Delpeeh nº3" (1860), la bomba "Villa París nº6" (1877) i una bomba de vapor (1914). Amb el temps, es van adquirir vehicles i maquinària més avançada, sent útils en esdeveniments com la riuada de 1949.

Amb molt d'esforç, el servei s'ha anat dotant de recursos cada volta més moderns i segurs, fins a arribar al dia de hui. El cos de Bombers de Castelló compta amb un parc mòbil conformat per quatre vehicles lleugers tot terreny, cinc camions tipus autobomba urbana lleugera, una autobomba urbana pesada, dos autobombes forestals, dos autobombes nodrisses, dos autoescales, un vehicle de salvament, un vehicle de càrrega, tres furgonetes per a diverses finalitats i una unitat de coordinació, a més d'una moto nàutica de rescat.

Entre els equips més destacats amb els que estreballa a diari trobem equips de respiració autònoma, detectors de gasos, ferramentes hidràuliques de rescat, equips per a treballs en altura, visors tèrmics per a tindre visió en espais plens de fum, emissores, etc.

Actualment, el Cos de Bombers de Castelló realitza una mitjana de sis servicis diaris i sumen, al llarg de l'any, més de dos mil intervencions de tota mena, sent les més freqüents els incendis, els servicis de prevenció, els servicis de salvament i rescat, les incidències d'uns altres tipus, les assistències tècniques i les intervencions per a preservar el medi ambient de la contaminació derivada d'accidents de trànsit.

D'altra banda, des de 2015, el Servei de Bombers desenrotlla les funcions tècniques municipals de protecció civil, per la qual cosa ha implementat una gran labor en l'àmbit de la planificació davant de situacions d'emergències, espectacles i activitats, esdeveniments pirotècnics, etc. A més, també en este àmbit, des del Cos de Bombers de Castelló es gestiona l'Agrupació Local de Voluntariat de Protecció Civil i els contractes que permeten disposar dels servicis de salvament i socorrisme en platges, assistència sanitària en esdeveniments amb gran afluència de públic i assessorament en matèria de fenòmens adversos i manteniment de les estacions meteorològiques municipals.

Per tot l'anteriorment explicat, amb motiu de la celebració de les Festes de la Magdalena, el Servei de Bombers de Castelló té una activitat molt intensa, que comença a la fi de

l'any anterior al que se celebren les mateixes i finalitza amb l'entranyable Vítol. En primer lloc, el Servei de Bombers confecciona tots els plans de seguretat i emergència que són necessaris per a tramitar els permisos que permeten disparar els espectacles pirotècnics, els quals han d'estar finalitzats diverses setmanes abans que comencen les festes, per a garantir que puguin gestionar-se les esmentades autoritzacions. Per un altre, es mantenen reunions amb el Patronat de Festes per a la planificació de tots els esdeveniments, des del punt de vista de la seguretat davant d'emergències.

Una vegada que es coneixen les particularitats de cada edició, es redacta per part dels tècnics del Servei de Bombers, el Pla d'Actuació davant Emergències que coordina la intervenció de tots els servicis de seguretat i emergències implicats en cada un dels esdeveniments.

Els servicis que formen part dels dispositius preventius són, d'una banda, la Policia Local de Castelló, els Agents de Mobilitat, el mateix Servei de Bombers, el Servei d'Assistència Sanitària Municipal, el voluntariat de Protecció Civil, les Brigades d'Obres i altres departaments municipals. A més, també intervenen, en l'àmbit de la seguretat, la Policia Nacional, la Guàrdia Civil, la Policia de la Generalitat, la Policia Portuària, etc.

Amb el començament de les festes, comença també una intensa activitat per a tots estos servicis i, particularment, per al Cos de Bombers de Castelló. S'establixen dispositius preventius en cada un dels grans esdeveniments de les festes, com a Pregons, Encesa, Nit Màgica, *Coso Multicolor*, Ofrena i altres actes amb gran afluència de públic. És molt rellevant la participació del Cos de Bombers de Castelló en els espectacles pirotècnics, ja que per la naturalesa d'estos, presenten uns riscos que han de ser afrontats amb els màxims recursos disponibles per a intervenir en cas d'emergència. Cal tindre en compte que l'activitat de la ciutat continua discorrent al marge de les festes, per la qual cosa, a més de mantindre el torn de guàrdies amb el funcionament ordinari, s'ha de realitzar un reforç extraordinari per a esta mena d'esdeveniments.

En este àmbit de les festes destaca, per damunt de tot, la celebració de la Romeria de les Canyes. Es tracta d'un esdeveniment en el qual, com sabem, participen desenes de milers de persones, en un entorn forestal de màxim risc d'incendi. Lamentablement, la falta de responsabilitat de part dels participants disparant pirotècnia, la qual cosa està absolutament prohibida, ha causat, durant els últims anys, diferents incendis, algun d'ells de gravetat, durant la celebració de l'acte. Cal tindre en compte que la mobilitat dels vehicles de bombers i, en general, dels vehicles dels diferents servicis de seguretat i emergències, és molt complicada durant la celebració de la Romeria, a causa de la gran presència de públic. Per tant, l'ocurrència d'un incendi, suposa un repte de màxim desafiament per a tot el dispositiu. El dispositiu preventiu general es coordina des d'un lloc de comandament en el qual estan representades les persones responsables dels diferents servicis que participen en la prevenció de l'activitat.

En relació amb el Servei de Bombers, s'establixen dotacions de personal i vehicles contra incendis en diferents punts distribuïts al voltant de l'Ermita de la Magdalena i del paratge que l'envolta, a més de la zona de Sant Roc, des dels quals es llança la resposta a qualsevol incendi o incident que puga tindre lloc durant l'activitat.

Com s'ha comentat anteriorment, un altre dels esdeveniments particularment complicats per al Cos de Bombers

de Castelló durant les festes són els espectacles pirotècnics. Els riscos d'estos actes se centren, d'una banda, en la possible ocurrència d'incendis a conseqüència de la caiguda de restes incandescent del tret que puguin arribar a zones amb material combustible, com a vegetació, cartons, plàstics, etc. o, d'altra banda, l'ocurrència d'una errada en el tret que cause la projecció d'elements del muntatge que puguin ocasionar un risc per a qui assisteix. Les distàncies de seguretat en estos esdeveniments estan perfectament calculades i fins i tot sobredimensionades en relació amb el que s'establix en la legislació, però, així i tot, es tracta d'activitats d'alt risc que requereixen que el públic siga especialment acurat i que respecte en tot moment les indicacions que reben per part de diferents agents de seguretat i emergències.

Sobre el terreny, per a fer possible la celebració amb seguretat de totes estes activitats durant les festes, s'establix un servei d'assistència sanitària dedicat exclusivament a vetlar per la seguretat i garantir l'atenció del públic assistent a les celebracions.

D'altra banda, cal destacar un acte d'especial rellevància per al Servei de Bombers, com és l'*Enfarolà*. Este acte se celebra des de fa diversos anys i és un xicotet homenatge que el Cos de Bombers de Castelló rendixen

a la ciutat a la qual servixen, desplegant la bandera que inaugura i presidix les festes sobre l'emblemàtic Fadri. Es tracta d'un acte molt emotiu i que preparen amb molta cura i molta dedicació, perquè puga desenrotllar-se amb seguretat i amb la vistositat i solemnitat que mereix l'ocasió.

Esta setmana de festes suposa un gran esforç per a tot el personal i també un alt nivell d'exigència que culmina amb la celebració del Vítol. Paradoxalment, el que per al món de la festa i per a la majoria de participants és un moment de tristesa, suposa un cert alleujament i una sensació d'alegria pel deure complit i el treball ben fet per als integrants d'este servei que, de manera callada, constant i lleial, vetla per la seguretat de tots els actes al llarg dels quasi nou dies de celebració.

Finalment, tot el que s'ha esmentat anteriorment per al Cos de Bombers de Castelló, es pot traslladar a l'àmbit de l'Agrupació de Voluntariat de Protecció Civil de Castelló. El treball d'estes dones i hòmens és abnegat, altruista i d'un valor difícil d'expressar. Gràcies a la seua presència, gràcies al seu interès, gràcies al seu esforç i gràcies al temps que hi posen a la disposició de la ciutat, sense esperar a canvi res més que la mateixa satisfacció que obtenen els i les professionals de l'àmbit de les emergències, poden celebrar-se les festes amb seguretat. Este voluntariat està present en la majoria de grans esdeveniments i, molt particularment, en els actes pirotècnics. Des de diverses hores abans dels llançaments, el voluntariat de Protecció Civil s'encarrega de controlar i abalisar les zones de seguretat que cal respectar perquè el disparament puga realitzar-se i, sobretot, per a garantir que les persones que assistisquen puguin fer-ho en les condicions adequades de seguretat. En este sentit, és molt important ajudar als integrants de Protecció Civil perquè dur a terme la seua labor, seguint les seues indicacions, col·laborant amb les directrius que marquen i entenent que, quan donen una indicació, una instrucció, un consell o una orde, el fan en l'àmbit d'un pla d'actuació davant emergències al qual pertanyen i amb l'única fi, com hem dit, de garantir la seguretat de les persones.

LA GUÀRDIA CIVIL A LES FESTES DE LA MAGDALENA

J. GREGORIO FONSECA. CAPITÀ INTERVENTOR D'ARMES

Tots els anys veiem a un xicotet grup de guàrdies civils que durant les nostres festes de la Magdalena es mouen d'una mascletà a un correfoc, d'una desperta a un castell, de l'Encesa al Magdalena Vítol... Però qui són?

La Guàrdia Civil, que ja té quasi més de 181 anys, entre altres missions, té la donada pel Govern de vigilar el compliment de la Legislació en matèria de pirotècnia. Així doncs, la seua principal funció, encara que dins de l'àmbit de la Seguretat Ciutadana, és el control d'esta matèria reglamentada.

Per a l'anterior compta amb especialistes destinats en la Intervenció d'Armes i Explosius de Castelló, que són presents en tot possible acte amb ús de pirotècnia; des de l'arribada de la mateixa des de les fàbriques, botigues i tallers, durant el seu muntatge i fins i tot i a vegades durant el seu tret.

Este grup d'especialistes vetlen perquè es complisca la llei i que el material que només ha de ser usat per experts pirotècnics, així siga, o que comprem en llocs habilitats a on trobarem productes que han passat els necessaris controls de qualitat, perquè la venda de petards no està permesa en venda ambulant i moltes vegades es desconeix

com han sigut fabricats o guardats, suposant un risc d'accident.

És una anècdota que l'any passat, un grup de preadolescents, de no mes 12 anys, es va arrimar a la furgoneta que despleguen estos grups especialistes en les nostres festes, pensant que potser podien aconseguir algun petard. En acostar-se al Caporal Cap de l'Equip d'Inspecció, els va explicar que només havien de comprar en botigues autoritzades, però en ser menors sempre devien estar acompanyats pels seus progenitors en tot moment. L'endemà un pare s'arrimà a la furgoneta i li va dir al Caporal que estava molt agraït amb la Guàrdia Civil, que la seua atenció al grup de jóvens del dia anterior. Segurament havia evitat algun accident perquè el seu fill li va contar que no havia deixat al seu amic "tronar" uns petards que havia trobat sense explotar i que en tot cas havien de dir-s'ho als seus progenitors i va acabar dient-li:

"Saps papa? És una cosa molt seriosa això dels petards, cal divertir-se amb responsabilitat, m'ho ha dit un amic meu Guàrdia Civil" va sentenciar el menor amb semblant seriós.

La seua labor durant els dies de Magdalena és contínua, i com hem dit, la seua principal activitat és la inspecció perquè tothom puga desenrotllar unes festes segures.

NOUS MEMBRES DE LA COMISSIÓ INFANTIL DE LA GAIATA 9

NOUS MEMBRES DE LA CORT D'HONOR DE LA GAIATA 9

CASTELLÓ CONTRA LES AGRESSIONS SEXISTES

SERVEI D'IGUALTAT D'OPORTUNITATS DE L'AJUNTAMENT DE CASTELLÓ DE LA PLANA

Les Festes de la Magdalena són les nostres festes majors, amb les quals celebrem l'origen de la nostra ciutat i gaudim de tradicions i costums que formen part del nostre patrimoni cultural. Són les nostres festes grans i per això les celebrem en gran.

Perquè les festes siguin verdaderament grans és necessari, a més d'oferir un programa de festes complet amb activitats i esdeveniments per a tots els públics i que resulte especialment atractiu, promoure que les festes siguin realment accessibles, participatives i segures.

Cal tindre en compte que en la celebració dels grans esdeveniments festius concorren determinats factors, com

l'aglomeració de persones, el consum excessiu d'alcohol i drogues i la nocturnitat, que poden ocasionar una certa tolerància davant agressions sexistes o que estes passen més desapercebudes i que les víctimes puguin sentir-se desprotegides.

Els espais festius han de ser llocs segurs en els quals poder gaudir sense risc de violència o agressions sexistes, en els quals hòmens i dones puguem divertir-nos per igual.

Els denominats Punts Violeta són instal·lacions específiques en les quals s'oferix informació i sensibilització contra les agressions sexistes i, si és el cas, atenció a les víctimes d'estes agressions, en un espai segur i atès per professionals, a on les dones poden trobar refugi i suport en situacions de perill o assetjament.

L'Ajuntament oferirà durant les festes de la Magdalena quatre **Punts d'Informació, Sensibilització, Prevenció i Atenció d'Agressions Sexistes**, per a promoure que les festes siguin espais lliures de violència i assetjament sexual, amb l'objectiu d'afavorir el gaudi sense risc de les festes i oferir de manera immediata l'ajuda professional necessària en cas de produir-se qualsevol tipus d'agressió sexista.

Estos Punts se situaran en els llocs estratègics que resulten més adequats en atenció a la programació i a les indicacions del Patronat de Festes i de la Policia Local, amb els quals hi haurà una coordinació continuada durant tota la setmana de festes.

Cada un dels Punts estarà atès, durant tot el temps de prestació del servei, per

dos professionals titulades en Psicologia, Treball Social o Promoció de la Igualtat, amb formació específica en matèria d'igualtat entre dones i hòmens, violència contra les dones o en violències sexuals.

L'objectiu de la instal·lació d'estos Punts és fomentar unes festes segures i sensibilitzar a la ciutadania sobre la identificació de conductes sexistes en els espais festius, per a la prevenció de la violència sexual.

La principal funció d'estos Punts és la d'oferir un espai segur, un refugi immediat, pròxim, situat en el mateix centre de la festa, visible i accessible, al qual les dones puguen accedir fàcilment en situacions de perill. El simple fet de saber de l'existència d'estos llocs segurs pot contribuir a oferir a les dones una sensació de seguretat i tranquil·litat per a gaudir de les festes sense por.

En efecte, els Punts Violeta contribuïxen a reduir la percepció de la por, perquè són espais de fàcil i immediat accés als quals es pot acudir quan es necessita informació o ajuda davant una possible situació d'assetjament. L'atenció es realitza mitjançant escolta activa personalitzada, en un clima de confiança i seguretat per a la víctima, sense pressions ni crítiques, per a tranquil·litzar-la, oferir-li una atenció professional de qualitat, evitar la seua revictimització i facilitar el seu accés als recursos.

A més de l'atenció, els Punts s'establixen com a mesura de prevenció, informació, assessorament, conscienciació i educació de la ciutadania. Es tracta de promoure una major comprensió sobre els problemes d'assetjament i violència de gènere, entendre la violència sobre la dona com un problema estructural que requereix la implicació del conjunt de la societat.

Poden dirigir-se a este espai segur tant les possibles víctimes com qualsevol que puga presenciar un acte d'este tipus i qualsevol persona que vulga informació sobre estos

temes. Perquè una adequada informació pot contribuir a la prevenció de la violència i les agressions sexistes i evitar conductes de major risc.

Les accions que s'oferiran en els Punts són les següents:

- Atendre les possibles víctimes d'agressions sexistes en un espai pròxim i segur, acollint i activant els recursos necessaris per a una intervenció adequada.
- Coordinar les atencions que es realitzen amb la Policia Local, Policia Nacional, serveis sanitaris i/o recursos especialitzats, a més d'uns altres que pogueren necessitar-se segons les característiques de la situació.
- Donar a conèixer els recursos i servicis disponibles a la ciutadania per a l'atenció integral a les dones víctimes de violència de gènere i víctimes d'agressions sexistes.
- Proporcionar informació i pautes d'actuació davant una situació d'agressió sexista.
- Informar la ciutadania sobre la necessitat de previndre i eliminar qualsevol tipus de violència sexista.
- Sensibilitzar i conscienciar la ciutadania sobre la necessitat de tindre comportaments respectuosos amb les dones en els espais d'oci i festius.

Per a la sensibilització i conscienciació, en estos **Punts d'Informació, Sensibilització, Prevenció i atenció d'Agressions Sexistes**, a més de la informació sobre els recursos s'oferiran materials (polseres, tapagots...) i activitats (tatuatges temporals, jocs interactius...).

Estos productes són una ferramenta més de sensibilització, per a generar converses, preguntes i interès contra les agressions sexistes, i contribuir a la difusió d'esta sensibilització i a involucrar a més

persones, més enllà de les que s'acosten als Punts.

D'esta manera, les més de 4.000 persones que van visitar estos Punts l'any passat van ajudar a estendre l'impacte d'esta sensibilització. A més, atés que més del 80% de les persones interessades eren menors de 35 anys, valorem positivament que el missatge arribe a la joventut per a afavorir canvis en la societat.

En conclusió, els Punts Violeta constitueixen un recurs específic per a la prevenció de les agressions sexistes en festes, per a contribuir al fet que totes les persones,

dones i hòmens, puguem gaudir de les nostres Festes de la Magdalena en llibertat, sense por i de manera segura.

ACTUACIONS DELS SERVEIS URBANS: BRIGADES I NETEJA

DIRECCIÓ DE SERVICIS URBANS, INFRAESTRUCTURES I SOSTENIBILITAT

Les Festes de la Magdalena són una de les celebracions més emblemàtiques de la ciutat que reten homenatge a les tradicions i els orígens de Castelló de la Plana i no sols destaquen per la seua riquesa cultural i festiva, sinó també per la infraestructura i els serveis necessaris per a garantir el seu bon desenrotllament.

La Direcció de Servicis Urbans, Infraestructura i Sostenibilitat exercix un paper fonamental en l'organització i execució de les festes. A través d'una planificació rigorosa i una execució eficient, garantix que tots els aspectes logístics, d'infraestructura, sostenibilitat i seguretat estiguen coberts perquè els ciutadans i turistes puguin gaudir d'esta celebració tan significativa de manera segura i responsable.

Una de les principals funcions d'esta Direcció en les Festes de la Magdalena és la preparació i condicionament de l'entorn

urbà. Això implica la neteja, manteniment i adequació de les zones on se celebren els principals esdeveniments. Abans i durant les festes, els equips de neteja intensifiquen la feina per a assegurar que els carrers i places romanguen en bones condicions. S'establixen uns equips de neteja extraordinària que s'encarreguen entre altres de la neteja especial en finalitzar el *Coso Multicolor*, la Romeria amb la retirada de les canyes o l'adequació del recinte de la Fonda del vi i altres fondes que es distribuïxen per la ciutat.

Per a garantir la sostenibilitat ambiental, s'implementa un pla especial de gestió de residus i per a això es col·loquen contenidors de reciclatge en punts estratègics de la ciutat i es realitzen campanyes de conscienciació per a fomentar la participació dels ciutadans en la correcta distribució de residus. Durant les festes també s'instal·len diverses infraestructures temporals, com a escenaris

per a concerts, punts de llum, escomeses d'aigua per a donar servici a la fira i els diferents llocs de menjar instal·lats en la via pública i banys químics que requerixen una planificació precisa per a garantir que no interferisquen en el trànsit dels visitants ni afecte la seguretat.

Abans del començament de les festivitats i durant estes, la Direcció de Servicis Urbans, Infraestructura i Sostenibilitat, especialment l'equip de jardineria, s'encarrega de la revisió i manteniment de parcs i jardins on se celebren diversos esdeveniments i activitats com la zona de Gaiates, *mascletaes*, Segon Molí, Basílica del Lledó... Es realitzen podes d'arbres i plantes a més de l'eliminació de branques seques o danyades que puguen representar un perill per a la seguretat dels assistents, així com la neteja de residus que puguen quedar en les zones enjardinades.

Un dels elements més representatius de les Festes de la Magdalena és la il·luminació i la decoració. La Direcció de Servicis Urbans, Infraestructura i Sostenibilitat s'encarrega de la instal·lació d'adorns especials per a les festes, consistent en la il·luminació de les principals avingudes i places de la ciutat. S'autoritzen les altes dels subministraments

elèctrics per a donar servici a les Gaiates, que són el símbol més important durant les Festes de la Magdalena, així com l'execució de tota la infraestructura elèctrica per a l'esdeveniment de l'Encesa, la il·luminació especialment de la plaça Major i els seus monuments amb la bandera de Castelló i de l'últim acte oficial Magdalena Vítol.

Durant les Festes de la Magdalena, les Brigades Municipals també tenen un paper destacat sobretot pel seu suport logístic en l'organització d'activitats com el muntatge i desmuntatge de taules i cadires per a diferents esdeveniments, la retirada de mobiliari urbà on s'instal·len les carpes de les Gaiates, condicionament de la zona de les mascletaes, càrrega i preparació dels sacs de confeti durant el *Coso Multicolor*, repartiment de rotllos i canyes per al dia de la Romeria així com el subministrament d'aigua per als actes que se celebren en esta zona i l'adequació de l'Ermita de la Magdalena que inclou el muntatge de les campanes, preparació de les carrosses per a la Desfilada de Gaiates... A més de tot això s'establixen uns servicis especials de guàrdia per a resoldre qualsevol incident durant els festejos.

BRIGADES MUNICIPALS: ELS HEROIS ANÒNIMS DE LA MAGDALENA

DIRECCIÓ DE SERVICIS URBANS, INFRAESTRUCTURES I SOSTENIBILITAT

Les Festes de la Magdalena són l'esdeveniment més important de l'any per a la ciutat de Castelló de la Plana. Esta festivitat és una explosió de color, música, tradició i alegria que atrau milers de visitants cada any. Encara que les Festes de la Magdalena semblen sorgir per art de màgia, darrere de cada somriure, cada desfilada i cada moment màgic hi ha un gran equip de persones treballant àrduament. Els principals responsables que tot funcione a la perfecció són les Brigades Municipals, que són els veritables herois anònims. S'encarreguen de la preparació dels espais, el muntatge i desmuntatge d'escenaris, la neteja, la seguretat i una infinitat de tasques més, treballant incansablement, moltes vegades darrere d'escena, perquè tot isca com està previst.

Estos treballadors incansables comencen la seua labor uns mesos abans de festes, fent uns treballs previs que són entre altres:

- Muntatge i desmuntatge d'infraestructures com poden ser:

- Preparació d'escenaris i graderies per a actes.
- Instal·lació de tanques de protecció.

- Neteja i condicionament de diversos espais, com poden ser:

- La retirada de mobiliari urbà en diverses places i carrers repartits per tot el nucli urbà.
- El condicionament de zones destinades per als trets de mascletaes i castells de focs artificials.

- Logística i emmagatzematge

- Emmagatzematge de materials i equips necessaris per a les festes.
- Preparació dels magatzems per a la distribució de materials durant les festes.

Durant la setmana de festes, continuen amb els seus treballs en l'ombra braç a braç amb la Junta de Festes, Gestora de Gaiates i les mateixes Gaiates perquè les festes es realitzen amb la major normalitat possible.

Dins de tots els servicis que es presten durant els dies festius podríem destacar: Els treballs realitzats per al bon desenrotllament de la romeria que consistixen en:

- Assistència als romers en el camí cap a l'ermita.
- Muntatge d'infraestructures en l'ermita.
- Neteja i recollida de residus.
- Distribució dels típics rotllos.
- La coordinació de seguretat amb els servicis d'Emergències.

Treballs per a les diverses desfilades (Pregó, Desfilada de Gaiates, Pregó Infantil, Desfilada d'Animació) que entre altres són:

- Acompanyament de les gaiates i carrosses.
- Assistència tècnica en cas d'incidències.

Una vegada acabades estes, els treballs no acaben, ara comencen l'esprint final per a retornar la ciutat a la seua normalitat, muntant les infraestructures retirades als seus respectius emplaçaments i retirant escenaris, graderies i tanques de la via pública.

Les Festes de la Magdalena són un esdeveniment de gran magnitud que requerix una planificació, coordinació i execució meticulosa, treballant baix una constant pressió per a complir amb els terminis i

garantir que tot funcione a la perfecció, estant disponible per a treballar en qualsevol moment, siga de dia o de nit, per a atendre les necessitats dels diferents actes festius. No obstant això, cal assenyalar a més, que poden sorgir situacions inesperades, com a avaries en les instal·lacions, canvis d'última hora en el programa o incidents menors que requerixen una resposta ràpida i eficaç.

En resum, les Brigades Municipals són presents en pràcticament tots els àmbits de les Festes de la Magdalena, per la qual cosa es podria considerar que són un pilar fonamental per a l'èxit de les Festes de la Magdalena, garantint que tot funcione correctament i que els ciutadans i ciutadanes puguin gaudir d'una celebració segura i neta.

La seua labor, sovint passada per alt, té un impacte directe i significatiu a la ciutat i en l'experiència d'habitants i visitants.

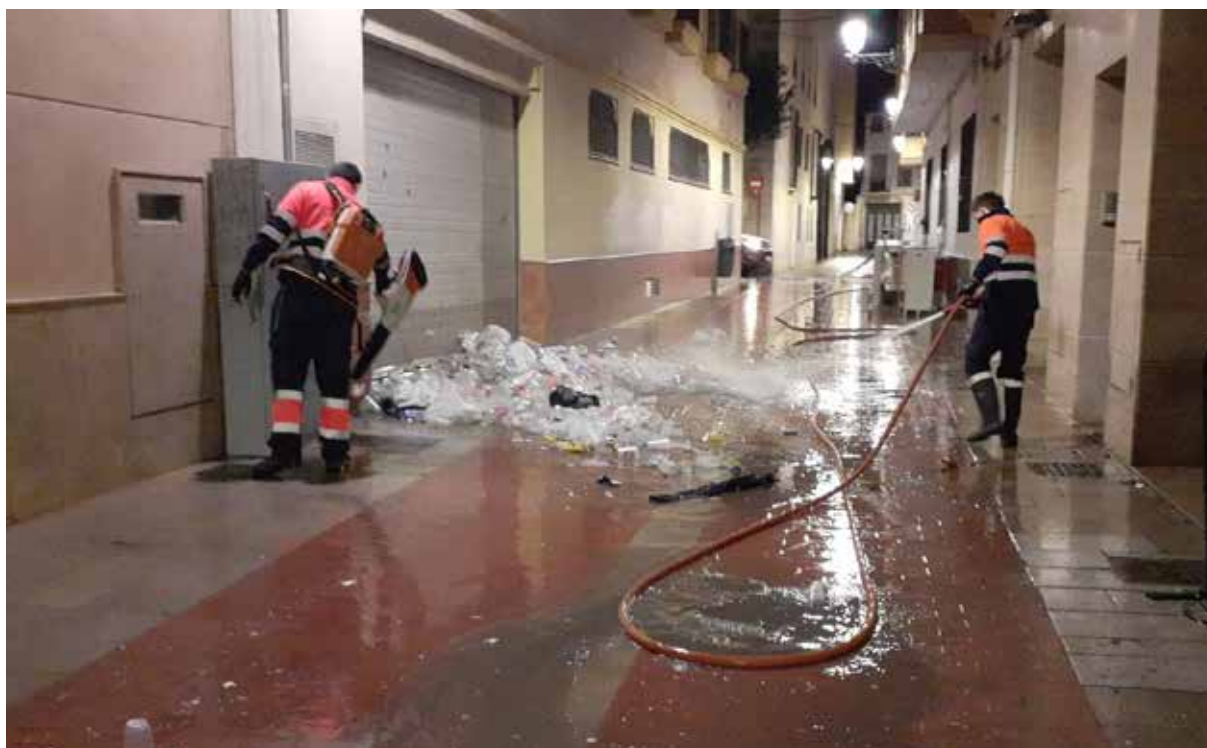
Com a conclusió final cal agrair a la Gaiata 9 L'Espartera per visibilitzar la labor fonamental de les Brigades Municipals durant les Festes de la Magdalena, ressaltant la seua professionalitat, dedicació i l'impacte positiu que tenen en la comunitat. En reconèixer i valorar el seu treball, es contribuïx a enfortir el sentit de pertinença i a consolidar la tradició d'estes festes tan volgudes.

UTE FCC-FOBESA

SERVEI DE NETEJA A LES FESTES DE LA MAGDALENA

VICENTE APOLINAR I ROIG. CAP DE SERVEI - LEVANTE I M.A.

L'empresa que gestiona el servei de neteja viària i recollida de residus de la ciutat de Castelló de la Plana (FCC des de l'any 1967 i com UTE FCC-FOBESA des de 2010), estableix un dispositiu especial amb motiu de les Festes de la Magdalena que compta amb un equip de 125 operaris i 60 vehicles per a intensificar l'aigualege, l'escombratge i la recollida de residus, per a escometre les tasques de restabliment de l'estat i la imatge de la ciutat, així com garantir la millor resposta a incidències. A més, es reforça la dotació de contenidors amb 70 unitats addicionals, tant de resta com de les fraccions de reciclatge.

L'operatiu inclou servicis adaptats a esdeveniments com el Pregó, el Pregó Infantil o el *Coso Multicolor* i zones com l'ermitori de la Magdalena per la Romeria de les Canyes, a més de posar el focus del reforç en les àrees de gran afluència de persones i revetles, com per exemple les fondes, fires

i mercats, el recinte de concerts, el carrer Benicarló, Cardona Vives i Pintor Porcar, la zona centre amb les Colles, plaça Espanya, plaça Borrull i l'entorn del parc Ribalta, entre altres.

El servei opera en tres torns, al matí, vesprada i nit, adaptant les tasques al període del dia en què es realitzen, i amb productes d'última generació. Així, a partir de les 7.00 hores s'activen els treballs de neteja i recollida en zones d'oci, escombratges manuals i mecanitzats, fregat de paviments, neteja de taques i aigualege a pressió o neteja d'embornals.

A partir de les 14.30 hores, arranca el torn de vesprada, que reforça l'escombratge mecànic i motoritzat, en places i manté l'aigualege a pressió per a l'eliminació de taques. Ja a la nit, variant l'hora d'inici en funció de la tasca, es procedeix a l'escombratge i aigualege manual i mecànic, la neteja i recollida en zones

exterior de fondes, carpes, fires, entre altres llocs, i a la recollida de contenidors de residus sòlids urbans.

Este desplegament permet mantindre activat el servei de neteja viària i de recollida de residus 21 hores al dia perquè els carrers es convertisquen en el millor escenari per a gaudir de la Magdalena i reforçar la neteja en

els punts de concentració massiva de públic. Exemples dels treballs desenrotllats són les quantitats de residus arreplegats en estes dates, com les 1.500 tones de fracció resta, més de 70 tones d'orgànica i més de 50 tones, tant d'envasos lleugers com paper i cartó. Quant a la neteja viària, es recuperen quasi 80 tones de residus d'escombratge i més de 30 tones de voluminosos.

ARTICLE INÈDIT

Article que es presenta al concurs
de millor article inèdit

650 ANIVERSARI DE LA ROMERIA DE LES CANYES

JAVIER ROIG I VAROCH

És el tercer dissabte de Quaresma i un grup de jóvens, que han gaudit a migdia de la pólvora que anuncia l'inici de la nostra setmana festera i, després d'haver estat presents a l'interminable Pregó i a la posterior *Enfarolà*, es trobe immers en la preparació de la seua primera romeria a l'ermitori de la Magdalena sense progenitors. Acorden les coses que portaran i l'hora per trobar-se. Allò que tots hem realitzat i pensat quan érem jóvens: la nostra primera romeria sols.

No es queixen de matinar —cosa que la resta de dies sí que passa— ni tampoc faran tard. Puntuals, i fins i tot algú amb antelació, es troben quan el dia comença a fer-se un lloc en la fresca nit del tercer diumenge de Quaresma. De fons es poden sentir el baluern de la *Despertà* i el volteig de les campanes que anuncien que «el dia ja és arribat». És el moment d'arreglar la canya amb la cinta verda i de fer temps esperant l'eixida de la romeria i quina millor manera de passar el temps que prendre una cosa calenta per a agafar forces i aprofitar per a calfar el cos a una terrassa propera a la plaça Major, asseguts en una taula. Allà reconeixen la

presència del senyor Vicente, que amb la seua canya carregada de cintes, una per cada any que ha participat en la romeria, està prenent-se, com ell diu, la seua tradicional barreja, bé una o les que facen falta, depén del fred, perquè cada un tenim la nostra pròpia tradició en este acte. L'home convida al grup a què li acompanyen i este accepta la invitació perquè no quedava una altra taula lliure. En este moment, entaulen una cordial conversa que inicia Vicente amb la típica qüestió que es fa este dia.

— Xiqüeles i xiqüelos, a on aneu?

Amb felicitat i gran emoció respon el grup alhora:

— A LA MAGDALENA!

— Clar, a veure si esta resposta sona igual quan vos pregunten al final del dia «d'on veniu?» —i continua preguntant-los—. Però ara què prendreu? Per a una barreja dubte que tingueu l'edat.

— No, clar, és massa prompte. De moment,

alguna cosa calenteta, com un café amb llet
—respon un dels jóvens.

— Això està bé, ja tindreu temps de prendre esta beguda quan tingueu l'edat. Així que aneu a la Magdalena —continua Vicente—. Però vosaltres coneixeu la història de la romeria?

— Doncs que se'n puja a l'ermitori cada primer diumenge de festes per a commemorar la fundació de la ciutat —comenta un altre dels jóvens.

— No és això del tot cert, la romeria té la seua història. Voleu saber-la?

— Encara que diguem que no ens la contaràs igual... —comenta un altre dels jóvens de forma irònica.

— Vols fer el favor de no ser tan antipàtic —li retrauen la resta— continua, Vicente.

— Mireu, jóvens, cal dir que l'ermitori de la Magdalena és un edifici religiós.

La primera referència documentada d'una processió cap a l'ermitori del Castell Vell data del 1375, quan la població estava patint un brot de la pesta negra i hi va haver una processió penitencial pròpia de la religiositat medieval. Enguany es complixen els 650 estanyes d'este fet, segons la Consueta de la Romeria de la Magdalena en 1991. Quatre segles després, en 1730, el notari Llorens de Clavell també va deixar constància de la Romeria de la Magdalena, igual que ho va fer el Pare Vela en 1750 i que, fins a 1793, se celebrava el tercer dissabte de Quaresma a la nit i no en diumenge. A més a més, es denominava «Processó a la Magdalena».

—A què no sabíeu que la romeria es feia en dissabte i que el seu origen era una processó penitencial? —preguntà Vicente a un grup atent a les explicacions sense fer cas als cafés. El grup complet va negar amb el cap i amb cares d'expectació demanaren a Vicente que continuara amb la seua classe magistral de la romeria i tot el que l'envolta. Vicente, encantat amb la situació, va seguir amb el seu relat.

—Eixe any de 1793, concretament el 2 de març, la romeria es va realitzar per primera vegada en diumenge, per ordre del bisbe de Tortosa, i de vesprada, segons consta al llibre del pare Rocafort titulat «Llibre de les coses notables». Rocafort contava que durant la volta a la ciutat d'eixe any no es va fer parada a Lledó. Ja durant els anys posteriors sí que es va descansar allà per a després entrar a la ciutat de nit. A mitjan segle XVIII ja estava d'alguna forma consolidada la tradició de trasllat, i és durant eixa època, on el primer cronista de la vila, José Llorens de Clavell, al qual investigadors com Sánchez Gozalbo li atribueixen un paper decisiu perquè la visió tradicional i popular de la romeria i el trasllat adquirisca els perfils que han quedat fins als nostres dies, on l'ermitori de la Magdalena i l'antiga romeria penitencial són el nucli fonamental dels nostres dies. D'altra banda, el pare dominic Joseph Vela l'any 1750, al seu llibre «La idea de la perfecta religiosa», fa referència a les gaiates quan parla del retorn de la romeria a l'església Major de la Vila, acompanyades de llums que convertixen la nit en clar dia, i seria l'any 1865, amb Ramón de Campoamor, com a governador i cap polític, quan l'Ajuntament acorda construir gaiates amb més llums i elements decoratius que es van situar a llocs estratègics per l'itinerari on recorria la processó.

— I de l'ermitori de la Magdalena, què ens pots contar?

— També ha de contar alguna cosa de la Magdalena? Encara hi farem tard per a la romeria!

— Tranquils... jo també he d'anar, no farem tard. Vos conte...

De l'ermitori inicial no s'han trobat restes. L'actual va ser construït des de l'any 1451 per un frare nomenat Antonio i conegut com el Frare Barbut, qui va pertànyer al Monestir de les Santes Creus de l'orde del Cister. El frare va aprofitar les restes del Castell Vell per a construir l'ermitori. Una vegada construït va dedicar un altar a Santa Maria Magdalena i un altre a Sant Bernat de Claravall, fundador de la seua orde. La construcció de l'ermitori va aconseguir el suport dels ciutadans de Castelló, que van sol·licitar a l'arquebisbe de Tarragona que atorgara indulgències a quants contribuïren en la construcció del nou ermitori. En 1455 es va construir el pòrtic i en 1456 la capella, donant-li a l'altar major un retaule de fusta. En el segle XVII es va construir la cuina i en el XVIII l'hostatgeria per a acollir peregrins que acudiren a l'ermitori. Totes estes obres i el manteniment de l'ermitori els van realitzar el Consell Municipal de Castelló, que era el propietari de l'ermitori.

—Vicente —li interromp un dels jóvens— S'ha realitzat sempre la romeria?

—Vos puc dir que no, no tots els anys s'ha realitzat la romeria.

En 1745 l'ermitori estava en un lamentable

estat de conservació, per la qual cosa es van suspendre les romeries que es duïen a terme periòdicament. En 1758 es va reconstruir l'edifici baix la direcció del mestre d'obres Vicent Pellicer, qui li va donar la forma i estructura que coneixem hui dia. La Romeria va haver de ser suspesa durant la Gran Guerra, durant la Guerra Civil i si recordeu, recentment en els anys 2020 i 2021 per la COVID-19, en estos períodes, es va impedir al veïnat participar en la Romeria. A més a més, l'any 2004, més concretament el 14 de març, es va suspendre la Romeria a causa de la celebració d'eleccions generals, fet que va canviar la celebració de les festes i l'ajornament de tota la programació. Per tant, la Romeria es va dur a terme el quart diumenge de Quaresma, tot i que moltes castellonenques i castellonenecs van realitzar la romeria el tercer diumenge i uns altres el quart. D'alguna forma indirectament es va salvar probablement el fet de poder realitzar-la eixe any, perquè, encara que éreu molt menuts, haureu sentit això dels atemptats a Madrid de l'11- M d'eixe any. En cas de no haver-se canviat les dates per la coincidència amb les eleccions, ens hauríem trobat amb uns dies de dol oficial i no sabem què hauria passat. Bé, deixem de costat estos fets lamentables i centrem-nos en coses alegres de la festa, en el que és important: la romeria i el seu entorn.

— Vicente, amb tanta història, se'ns ha gelat el café amb llet.

— Ens prendrem un café amb llet del temps.

— O demanem que ens tornen a calfar el café amb llet.

— Crec que igual no pugem a la Magdalena i esmorzem ací —comenta una jove, mentre Vicente dona un glop a la seua barreja per a continuar amb el seu relat.

— La Romeria també té el seu ritual— indica Vicente amb la seua veu vellutada i de nou el grup segueix amb atenció les explicacions sense importar-los els cafés.

La Romeria comença a l'Ajuntament quan les autoritats i convidats, juntament amb representants de les festes, esquadra de gala de la policia local, de la guàrdia rural, els macers, la colla de dolçainers i tabaleters de Castelló i la banda municipal, es dirigixen a la catedral per a resar i convidar al clergat que s'unisquen a la Romeria i en formació aniran fins al Primer Molí. En esta altura, la comitiva es desfà momentàniament per a seguir el camí cap a l'ermitori. Al llarg del camí es fan parades en les diferents capelles que s'han restaurat, per a cantar gojos. Un dels personatges més significatius de la Romeria és el préstec que porta la relíquia de Santa Maria Magdalena, arribada des de Roma en els anys 50, i que presidix la comitiva durant tota la jornada. Pròxim a este, i al

costat del sagristà, desfilen els escolanets, entre tots ells es diferencia un xiquet que, amb un hàbit de religiós dominicà, porta el fanal i la responsabilitat del qui representa, enlluminar el camí.

—Sabeu que nom rep este xiquet?

—Si, Rata grossa. Ho sé perquè un any vaig ser jo —indica un d'ells.

—Efectivament, però saps perquè rep eixe nom? —neguen alhora amb el cap.

—Rep eixe sobrenom per vestir de blanc i negre, similar als colors del rosegador.

Però seguim. Des de fa uns anys es va oficialitzar una altra romeria, la que comença des de la Tinença d'Alcaldia del Grau. Va pel camí del Serradal fins a arribar al llit del riu Sec, allí agafa el camí de la Travessera i es realitza una parada en l'ermitori de Sant Roc de la Donació fins a la confluència amb el Caminàs on espera a la comitiva que partia des de Castelló per a reunir-se i fer una única romeria i tornar a formar per a entrar en l'ermitori de Sant Roc, com mana la tradició...

—Figa dolça i tragueta —interromp efusivament un dels jóvens.

— Clar que sí! Cal reposar forces per a continuar el camí i tocar la campana. Després de l'esmorzar, seguirem camí amb la canya i la cinta verda.

— Una pregunta —interromp una jove del grup a Vicente—. Jo he vist altres cintes en la canya.

— Bona observació, efectivament hi ha cintes amb diversos colors, vos explique:

La cinta verda és la més multitudinària i la típica que tothom vol, després està la cinta blava que s'entrega als participants de la Romeria que eixien del Grau i a més en la seua parada en l'ermitori de Sant Roc de la Donació se'ls entrega una altra cinta roja. En acabat, als participants en la Tornà se'ls dona una altra amb els colors de la senyera.

— Doncs quina enveja els del Grau que facen la Tornà, s'emporten 4 cintes.

— Res, ja ho sabeu, feu un altre any la romeria des del Grau i després la Tornà.

— Vicente, no serà massa això, a poc a poc, ja és bastant fer-la així.

— Per a ser el primer any, ja el teniu bé. Ens falta per comentar un altre element.

Els carros engalanats són uns carros que tenen el seu origen en els camions que per la dècada dels anys 50, 60 i 70 s'engalanaven per a fer la romeria. Hui no entendríem la Romeria sense la participació d'estos vehicles engalanats que la Federació de Colles organitza i que cada dos anys convoca a concurs per a premiar als nous vehicles. I parlant de la Tornà... este és un acte recuperat a inicis dels anys 90 i que part, com és obvi, de l'ermitori de la Magdalena, fa la seua parada de nou a Sant Roc, on després d'un descans s'unix la Colla Pixaví. Des de Sant Roc es dirigixen cap a la Basílica del Lledó perquè com diu el refrany: «Si vas a la Magdalena i no pregues per Lledó, no digues en boca plena que eres fill de Castelló». Entrada la nit, per Forn del Pla, faran la seua entrada per la ciutat per a dirigir-se fins a la Catedral i l'Ajuntament, unint-se a la comitiva les confraries amb la processó dels penitents. Esta va ser la primera processó en el període de Quaresma que se celebrava a Espanya, inclús abans de les famoses de Setmana Santa d'Andalusia i d'altres llocs del país.

I escoltant atentament a Vicente, el nostre grup de jóvens ha après alguna cosa de la història de la Romeria. Finalment, no va importar enviar el café amb llet a fer la mà. Segurament no se'ls haurà quedat tot en la memòria i inclús durant el relat, hi haurà qui haja pensat «quina xapa ens està donant este bon senyor», però el que està clar és que, un any més, Castelló tornarà a ser romer pels camins de l'horta, entre tarongers i canya en mà, amb la cinta verda en l'alt, o amb diverses cintes d'altres colors, amb els aprovisionaments per a beure i menjar, recordarem tots junts i juntes d'on venim.

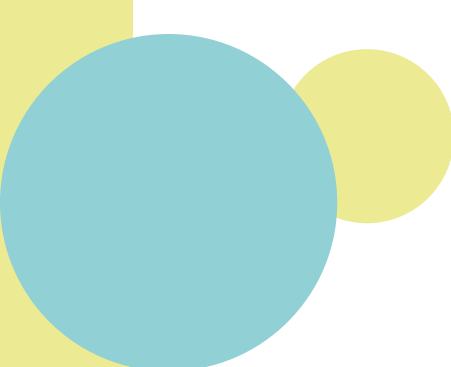
Sis-cents cinquanta anys d'històries, d'anècdotes viscudes... Perquè cada Romeria

és diferent. Hem vist l'evolució del que va sorgir com una romeria penitencial en dissabte, s'ha tornat en l'acte més multitudinari, popular i essencial de les nostres festes.

Complirem amb la nostra tradició i és la nostra obligació deixar un llegat per a generacions esdevenidores. Per a continuar escrivint i omplint les fulles de la història de la nostra ciutat, del nostre estimat Castelló. I en retornar a la ciutat, tant qui protagonitza esta història, com a qualsevol que participe de la romeria, quan rebran la pregunta: «D'on vens?» Amb orgull i amb la veu cansada, contestaran:

DE LA MAGDALENA!

PROGRAMACIÓ

DISSABTE 22 DE MARÇ

- 11:00 h. Recepció oficial a la plaça Major.
- 12:00 h. Mascletà anunciadora de les festes al carrer M. Rosas Molàs.
- 12:00 h. DJ PIXO a la plaça Bisbe Pont i Gol.
- 12:30 h. CENTAURO a la plaça Bisbe Pont i Gol.
- 13:00 h. Inauguració del nostre tendall a la plaça Bisbe Pont i Gol.
- 15:00 h. REMEMBER PACHANGA THE END a la plaça Bisbe Pont i Gol.
- 16:00 h. Cabalcada del Pregó pels principals carrers de la ciutat.
- 22:00 h. *Enfarolà* del campanar a la plaça Major.
- 23:30 h. CENTAURO a la plaça Bisbe Pont i Gol.
- 00:00 h. Eixida de les gaiates del magatzem Pepin Marco i arribada al carrer Sant Félix.
- 04:00 h. Tancament del tendall a la plaça Bisbe Pont i Gol.

DIUMENGE 23 DE MARÇ

- 07:00 h. Repartiment de canyes i cintes a la plaça Major.
- 08:00 h. Misa de romers a la catedral de Santa Maria. Seguidament, eixida de la Romeria de les Canyes fins a l'ermitori de la Magdalena.
- 18:00 h. Apertura del nostre tendall a la plaça Bisbe Pont i Gol.
- 18:30 h. VUDU a la plaça Bisbe Pont i Gol.
- 19:30 h. Tornà de la Romeria de les Canyes.
- 20:30 h. Desfilada de Gaiates pels principals carrers de la ciutat.
- 23:30 h. Orquestra LA PATO a la plaça Bisbe Pont i Gol.
- 04:00 h. Tancament del tendall a la plaça Bisbe Pont i Gol.

DILLUNS 24 DE MARÇ

- 10:00 h. Cabalcada del Pregó Infantil pels principals carrers de la ciutat.
- 14:00 h. Primera jornada del XXIX concurs de mascletaes al carrer M. Rosas Molàs.
- 18:00 h. Apertura del nostre tendall a la plaça Bisbe Pont i Gol.
- 18:30 h. FIVE a la plaça Bisbe Pont i Gol.
- 20:15 h. XXXI Encesa de Gaiates a laavinguda Rei en Jaume.
- 22:00 h. LOS SPACE ELEPHANTS a la plaça Bisbe Pont i Gol.
- 00:00 h. Instal·lació dels nostres monuments a la plaça Bisbe Pont i Gol.
- 02:00 h. Tancament del tendall a la plaça Bisbe Pont i Gol.

DIMARTS 25 DE MARÇ

- 11:30 h. VII Caravana festera, organitzada per la Federació de Colles, que ens portarà fins al recinte de mascletaes.
- 14:00 h. Segona jornada del XXIX concurs de mascletaes al carrer M. Rosas Molàs.
- 18:00 h. Apertura del nostre tendall a la plaça Bisbe Pont i Gol.
- 18:30 h. LOS INDI.OS a la plaça Bisbe Pont i Gol.
- 21:00 h. Entrega de premis de Gaiates i Llibrets a la plaça Major.
- 22:00 h. TONI RICO, SANTI DJ i DIEGO CUEVAS a la plaça Bisbe Pont i Gol.
- 02:00 h. Tancament del tendall a la plaça Bisbe Pont i Gol.

DIMECRES 26 DE MARÇ

- 10:00 h. Visita de les Reines de les Festes i les seues Corts d'Honor als nostres monuments.
- 12:30 h. Entrega del guardó "Gaiater de l'any 2025" de la Federació Gestora de Gaiates a la Diputació de Castelló.
- 14:00 h. Tercera jornada del XXIX concurs de mascletaes al carrer M. Rosas Molàs.
- 18:00 h. Apertura del nostre tendall a la plaça Bisbe Pont i Gol.
- 18:30 h. SONIA I SUS SECUACES a la plaça Bisbe Pont i Gol.
- 22:00 h. JUANJO GARCIA i SERGIO PORCAR a la plaça Bisbe Pont i Gol.
- 00:00 h. Instal·lació dels nostres monuments a la plaça Bisbe Pont i Gol.
- 02:00 h. Tancament del tendall a la plaça Bisbe Pont i Gol.

DIJOUS 27 DE MARÇ

- 14:00 h. Quarta jornada del XXIX concurs de mascletaes al carrer M. Rosas Molàs.
- 17:00 h. Coso multicolor per l'avinguda Rei En Jaume.
- 18:00 h. Apertura del nostre tendall a la plaça Bisbe Pont i Gol.
- 18:30 h. MORCILLO BAND a la plaça Bisbe Pont i Gol.
- 22:00 h. Sopar de socis al nostre tendall a la plaça Bisbe Pont i Gol.
- 23:30 h. KINKIY BAND a la plaça Bisbe Pont i Gol.
- 02:00 h. Tancament del tendall a la plaça Bisbe Pont i Gol.

DIVENDRES 28 DE MARÇ

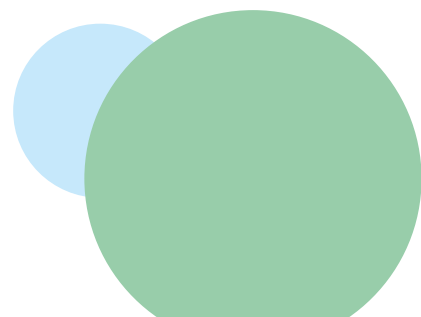
- 14:00 h. Cinquena jornada del XXIX concurs de mascletaes al carrer M. Rosas Molàs.
- 17:00 h. Apertura del nostre tendall a la plaça Bisbe Pont i Gol.
- 17:00 h. JOCS INFANTILS a la plaça Bisbe Pont i Gol.
- 18:00 h. Desfilada internacional d'animació pels principals carrers de la ciutat.
- 19:00 h. KASPAROV a la plaça Bisbe Pont i Gol.
- 23:30 h. ORQUESTRA THE LUXE a la plaça Bisbe Pont i Gol.
- 04:00 h. Tancament del tendall a la plaça Bisbe Pont i Gol.

DISSABTE 29 DE MARÇ

- 12:00 h. Fins a les 04:00h. SOUVENIRS RETRO FEST a la plaça Bisbe Pont i Gol.
- 14:00 h. Sisena jornada del XXIX concurs de mascletaes al carrer M. Rosas Molàs.
- 16:00 h. Ofrena de flors a la Mare de Déu del Lledó.
- 17:00 h. JOCS INFANTILS a la plaça Bisbe Pont i Gol.
- 19:00 h. KASPAROV a la plaça Bisbe Pont i Gol.
- 23:30 h. ORQUESTRA THE LUXE a la plaça Bisbe Pont i Gol.
- 04:00 h. Tancament del tendall a la plaça Bisbe Pont i Gol.

DIUMENGE 30 DE MARÇ

- 14:00 h. Setena i última jornada del XXIX concurs de mascletaes al carrer M. Rosas Molàs.
- 14:30 h. Concurs de paelles a la plaça Bisbe Pont i Gol.
- 17:30 h. Retirada dels nostres monuments al Magatzem de Gaiates Pepin Marco.
- 18:00 h. Tancament del tendall a la plaça Bisbe Pont i Gol.
- 20:30 h. Desfilada Final de festes pels principals carrers de la ciutat.
- 23:00 h. Magdalena Vítol a la plaça Major.

Ediciones Digitales

Muphy

SERVEIS FOTOGRÀFICS

Des de 2007 fotografiant les nostres festes

Ediciones Digitales Muphy

C/ GASSET 10 ENTRESÒL

12001 CASTELLÓ

666 820 581

edicionesmuphy@gmail.com

FUSTERIA D'ALUMINI I PVC CRISTALLERIA

FABRICACIÓ PRÒPIA DE FINESTRES, PORTES, TANQUES,
BARANES I QUALSEVOL TIPUS D'ESTRUCTURA
D'ALUMINI O PVC

PRESSUPOST SENSE COMPROMÍS

C/ HISTÒRIC REGNE DE VALÈNCIA, NAU 61
ALMASSORA

TELF: 607 326 343

"Montaditos" i menús diaris

C/Torreblanca 1 · 12003 Castelló - 672 056 812

*Cuina de la terra, senzilla i honesta.
Paella a llenya, esmorzars a la brasa,
plats de cullera
i reposteria cassolana...*

*Carrer Peñíscola 18, baix
12006 Castelló de la Plana
Telèfon: 615 06 76 32*

ADMINISTRACIÓ DE LOTERIES I APOSTES
DE L'ESTAT Nº11 DE CASTELLÓ

Et fem
les paperetes **gratis**
... i si et toca,
ite les paguem!

Admón. Loteria nº11

Ací paguem
les teues paperetes

la11@loteriacaastellon.es

www.loteriacaastellon.es

[admonloteriala11](https://www.facebook.com/admonloteriala11)

Major, 81
12001 Castelló
964 22 38 95

manuelcuellar
joies

C/ Jordi Joan, 18 B

12006 Castelló

964 25 75 63

www.manuelcuellarjoyas.com

info@manuelcuellarjoyas.com

Luces con sombras

Estudi de fotografia

FOTOGRAFIA DE FAMILIA I ESDEVENIMENTS

Passeig de la Universitat, 13, baix, Castelló.

Tel. 622 548 760

Pintures i Belles Arts
ADRIAN FALOMIR, S.L

Especialistes en pintura ecològica,
Belles Arts i Divisió de fustes
Presupostos sense compromís

Tel.: 964 250 427
Mov.: 630 988 405

C/ Sant Roc, 171, 12004, Castelló

**CARNS A LA
BRASA i
ARROSSOS, MENÚS
DIARIS I GRUPS**

LA MALDITA

Celler, tapes & coffee

Avinguda Castelló 75 baixos
tel. res. 698 206 853
ALMASSORA

A Carniceria Angelita

Mòbil: 665 68 86 50
C/ La Unió, nº 8 12004 Castelló
Tef. 964 25 50 67

PANADERIA · PASTELERIA BLANCH — DESDE 1913 —

GRAN VARIETAT DE PANS

aroma i sabor del pa de sempre

PASTISSERIA - CAFETERIA

desdejunis, esmorzars i berenars

PRIMER PREMI
MILLOR PA
DE CASTELLÓ 2017-18

C/Saragossa, 37, 12001. Castelló
T. 964 243 031

C/Catalunya, 33, 12004. Castelló
T. 964 242 402

PATRONATGE PERSONALITZAT I CONFECCIONS A MIDA

Tel. 642 950 332

Carrer Dr. Gea Mariño s/n
12005 - Castelló de la Plana

IMPRENTA ROSELL

POL. PI GROS II, NAVE 37 - 12005 CASTELLON | Tel. 667 741 311 - 610 903 349
imprenta@imprentarosell.com | www.imprentarosell.com

MODA I COMPLEMENTS

C/ BERNAT ARTOLA, 1
12004 CASTELLÓ

@ROSAALEGRE.ES -
666666 1984

Inverteix en salut,
millora el present
transforma el teu futur.

Patim
Des de 1985

Tractament en
addicions i altres
conductes

www.patim.org // 629 427 797 // patim@patim.org

CENTRE D'ESTÈTICA
AKIRE

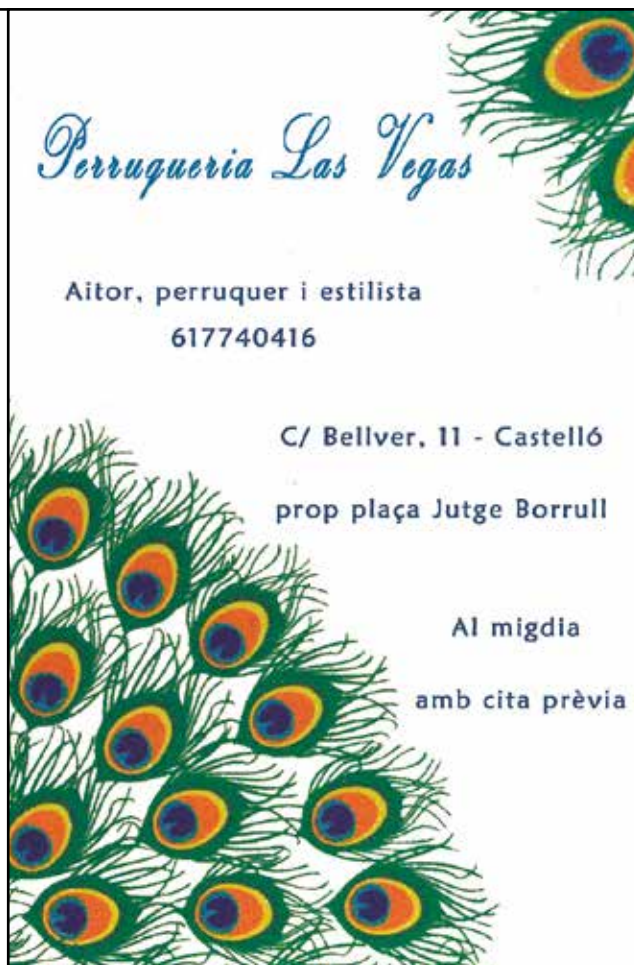
TLF.: 649 507 524
PASSEIG MORELLA, 10

Perruqueria Las Vegas

Aitor, perruquer i estilista
617740416

C/ Bellver, 11 - Castelló
prop plaça Jutge Borrull

Al migdia
amb cita prèvia

OPERADOR LOCAL DE PROXIMITAT
Donem servici baix totes les cobertures de mòbil i fibra.

¿Tens empresa? També donem servicis garantits de fibra,
mòbil i centraleta fixa i virtual.

Sol·licita el teu presupost: clientes@fonefy.es

Disponibilitat subjecta a cobertura.

S'apliquen termes i condicions, consulta en el correu,

tèlèfon 964 89 21 21 o en la web

www.fonefy.es

Fruites Benlliure

Carrer Orpesa 2, Castelló

Servei a domicili 964032509

**Horari ininterromput
de 8 a 21 hores**

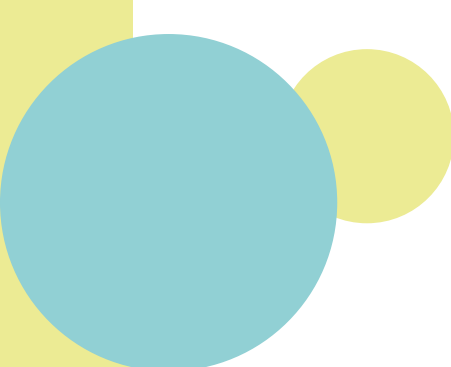

Stylor
Creadors de Joies des de 1994

C/ Alcalde Tárrega. 63
Castelló 12004
Tel.: 964 05 76 51

L'artesa
Miralles - Aranda

**FORN
CAFETERIA
PASTISSERIA**

C/ Benicarló, 3
12005 Castelló
Tels.: 687 812 994 - 607 812 035

AGRAÏMENTS

Sempre existixen dos cares o versions d'un mateix fet.

Per a la majoria de la gent la setmana de la Magdalena és un període de 9 dies en què celebrem la fundació de la nostra ciutat. Per a les persones que participem activament en les festes de Castelló, sabem perfectament que la Magdalena és tot l'any.

En les nostres festes, existixen molts factors que resulten invisibles per a qui no està familiaritzat amb este món, com el treball en els nostres monuments en el Magatzem de Gaiates Pepín Marco, la celebració de la presentació de la nostra comissió en el Palau de la Festa i a l'acompanyament a la resta de les comissions de Gaiata, l'elaboració d'este llibret o la recerca contínua de fons per a sustentar l'associació i poder oferir més activitats per al sector. La preparació de la setmana de Festes de la Magdalena comença tan prompte acaba l'anterior (bo, més exactament, després d'uns dies de merescut i necessari descans). Però a més, mentre celebrem les nostres festes, continuem treballant perquè tots els actes programats tinguen el desenrotllament esperat per a gaudi de veïnatge i visitants.

A més de les associacions festeres que ens dediquem en cos i ànima al nostre propòsit, hi ha un nodrit nombre de persones que treballen també de manera incansable, i encara que siguen totalment visibles, només reparem en la seua presència quan hi ha algun tipus de perill o problema.

Amb summa professionalitat, estes persones també preparen amb temps l'organització de les festes, però des del costat menys agradable. L'adopció de les mesures de seguretat en tots els actes i desfilades, concerts, mascletaes... La coordinació de les diferents unitats, els dispositius de neteja perquè estiga la ciutat en les millors condicions de salubritat, l'atenció sanitària, l'ajuda als ciutadans i en els casos de violència... Milers de persones treballen mentre celebrem els dies més importants i esperats per als castelloners i castelleres, i per a tots ells va dirigit este xicotet homenatge en forma de llibret i que hem pogut

confeccionar gràcies a la col·laboració de les seues pròpies unitats de treball.

En estes línies correspon expressar el nostre més sincer agraïment a totes aquelles persones que han contribuït a l'elaboració del nostre llibret sobre l'invaluable treball de les forces de seguretat i els servicis especials durant les festes de la nostra ciutat. La seua col·laboració ha sigut fonamental per a ressaltar la labor incansable que realitzen, assegurant la seguretat i el benestar de tots els ciutadans, ciutadanes i visitants.

La coordinació entre les diferents unitats de policia local, policia nacional, guàrdia civil, protecció civil, bombers, sanitaris, emergències, punts violetes, servicis de neteja, brigades... és clau per a crear una imatge de control, tranquil·litat, seguretat i benestar sòlida i de confiança, la qual cosa ens permet gaudir de les nostres festes amb plenitud i goig.

A través dels seus testimoniatges, experiències i coneixements, hem pogut capturar l'essència del seu treball i l'impacte positiu que tenen en la nostra comunitat. Este llibret no sols és un homenatge al seu esforç, sinó també una manera de reconèixer i valorar el paper crucial que exercixen en les nostres vides.

Esperem que este xicotet i merescut homenatge servisca com a testimoni de la seua dedicació, que inspire a futures generacions a continuar treballant pel benestar de la nostra comunitat i sobretot que es veja reforçada la imatge dels i les professionals que ens emparen mentre ens alliberem de les nostres preocupacions.

D'altra banda, hem d'agrair també a empreses, socis i col·laboradors que contribuïxen d'alguna manera amb la Gaiata 9 L'Espartera, perquè puguem continuar creixent i treballant per a revivre nostres orígens any rere any honrant a la nostra senya d'identitat: la gaiata.

Una vegada més, gràcies per la col·laboració que ens han ofert i per ser part d'este gratificant projecte.

Si desitja informació de com fer-se soci de la Gaiata o pertànyer a la comissió, pot preguntar a qualsevol membre d'aquesta, telefonant-nos, WhatsApp, correu electrònic, xarxes socials i per què no, en el nostre Cau en carrer d'Adoberies, 4 els dimecres de 18:30 a 20:00h.

Telèfon:639 813 079

Correu electrònic:gaiata9@hotmail.com

Facebook:gaiata 9 l'espartera

Instagram:@gaiata9

Tiktok:@gaiata9espartera

Cau:C/d'Adoberies, 4. Dimecres de 18:30 h a 20:00h.

Pol. Industrial Galileu, 7

12560 BENICASSIM

Mòvil 650 376 703

e-mail: lferrando4@gmail.com